

بانوای کاروان

راه‌نمای عقبات‌حالیات

سرشناسه	: شجاعی، محمد، ۱۳۵۱-
عنوان و نام پدیدآور	: بانوای کاروان: راهنمای عتبات عالیات / مولف محمد شجاعی.
مشخصات نشر	: مشهد: عطر سیب، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	: ۱۴۶ص: جدول، نمودار .
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۹۲۹۹۷-۰-۶: ۳۵۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: زیارتگاه‌های اسلامی - عراق - راهنماها
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۱ ب۲ ۳۳ش/ ۲۶۳ BP
رده بندی دیویی	: ۷۹۲/۴۶۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۹۱۷۰۱۷

شناسنامه کتاب:

عنوان: بانوای کاروان

مؤلف: محمد شجاعی

ناشر: انتشارات عطر سیب

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۱

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۲۹۹۷-۰-۶

قیمت: ۳۵۰۰ تومان

پایگاه اینترنتی ناشر: WWW.CIB.VCP.IR

آدرس الکترونیکی ناشر: ATRSEEB@GMAIL.COM

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۵۷۹۹۹۱۹۴

تخته درویش

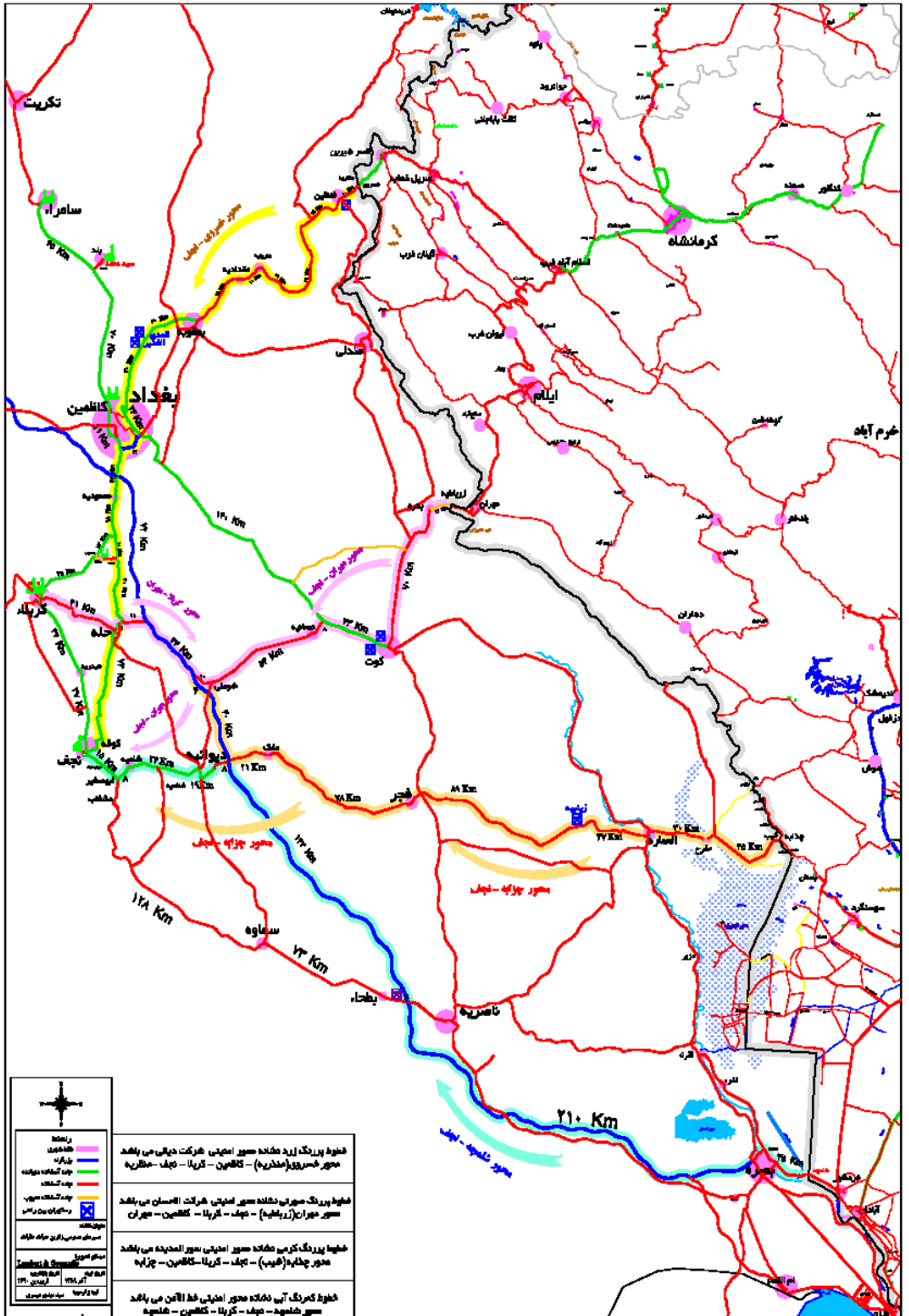
تقدیم بہ قطب عالم امکان

گر بہ تو اقدم نظر چہرہ بہ چہرہ رو بہ رو
شرح دہم غم فراق، نکتہ بہ نکتہ مو بہ مو
دل پی دیدن رخت، پھو صبا فتادہ ام
خانہ بہ خانہ در بہ در، کوچہ بہ کوچہ کو بہ کو
می رود از فراق تو، خون دل از دو دیدہ ام
قطرہ بہ قطرہ یم بہ یم، دجلہ بہ دجلہ جو بہ جو

اللّٰهُمَّ عَجِّلْ فَرَجَهُ وَسَهِّلْ مَخْرَجَهُ وَاجْعَلْنَا مِنَ الْبَارِعَةِ وَالْغَوَانَةِ

قال الصادق عليه السلام: من زار نافي ماتنا كمن زار نافي حياتنا (بحار الانوار، ج ۹۷، ص ۱۲۴)
هر کس ما را پس از مرگمان زیارت کند گویا در حیاتمان زیارت کرده است.

نقشه راهها و محورهای مواصلاتی زائرین عتبات عالیات

رشته	خطوط پررنگ زرد (مکانه محور اصلی، حرکت خیلی بی بافت)
مدرسه	محور خسروزی (مختلج) - کاشین - کرلا - نجف - مکارنه
بازار	خطوط پررنگ سبز (مکانه محور اصلی، حرکت آکسون بی بافت)
بازار	محور چخار (قریب) - نجف - کرلا - کاشین - مهران
بازار	خطوط پررنگ قرمز (مکانه محور اصلی، محور انجمنه بی بافت)
بازار	محور چخار (قریب) - نجف - کرلا - کاشین - مهران

سراسر نقشه، محور اصلی، محور اصلی
 سراسر نقشه
 سراسر نقشه
 سراسر نقشه
 سراسر نقشه

خطوط پررنگ زرد (مکانه محور اصلی، حرکت خیلی بی بافت)
 محور خسروزی (مختلج) - کاشین - کرلا - نجف - مکارنه
 خطوط پررنگ سبز (مکانه محور اصلی، حرکت آکسون بی بافت)
 محور چخار (قریب) - نجف - کرلا - کاشین - مهران
 خطوط پررنگ قرمز (مکانه محور اصلی، محور انجمنه بی بافت)
 محور چخار (قریب) - نجف - کرلا - کاشین - مهران

فهرست مطالب

۹	مقدمه:
۱۱	نجف اشرف.....
۱۴	مدفن حضرت آدم (ع) و حضرت نوح (ع).....
۱۶	فضیلت زیارت روضه حیدریّه.....
۱۷	کیفیت زیارت روضه حیدریّه.....
۲۷	علماء مدفون در حرم امیرالمومنین (ع).....
۲۹	مساجد ، مراقد و کتابخانه ها.....
۳۳	مقام زین العابدین (ع).....
۳۴	مقام امیرالمومنین (ع) و مرقد صافی صفا یمانی.....
۳۴	وادی السلام.....
۳۵	(۱) آرامگاه حضرت هود(ع) و حضرت صالح(ع):.....
۳۶	(۲) مقام امام صادق(ع) و مقام امام زمان(ع):.....
۳۶	مسجد حنانه و مقام رأس الحسین(ع).....
۳۷	مرقد کمیل.....
۳۷	قصر خورنق:.....
۳۹	کوفه.....
۴۰	اماکن زیارتی کوفه:.....
۴۰	(۱) مسجد کوفه.....
۴۳	نقشه مسجد کوفه:.....
۴۴	اعمال مسجد کوفه.....
۵۲	نماز برای برآورده شدن حاجت در مسجد کوفه.....
۵۳	(۲) حرم مسلم بن عقیل و هانی بن عروه.....
۵۴	(۳) مرقد میثم تمار.....
۵۵	(۴) بیت حضرت علی (ع).....
۵۶	نقشه بیت امیر المؤمنین علی <small>علیه السلام</small>
۵۷	(۵) مرقد سیده خدیجه.....
۵۷	(۶) قصر الاماره.....
۵۸	(۷) مسجد سهله.....
۵۹	نقشه مسجد سهله.....
۶۰	(۸) مسجد صعصعه.....
۶۰	(۹) مسجد زید.....
۶۱	کربلای معلی.....

۶۶	فضیلت زیارت کربلا.....
۶۹	مرقد حسین بن علی (ع).....
۷۲	بوی عطر.....
۷۳	امرزش زائران.....
۷۳	رایحه سیب.....
۷۵	مرقد مطهر حضرت علی اکبر (ع).....
۷۶	مرقد مطهر حضرت علی اصغر (ع).....
۷۷	مرقد مطهر شهدای کربلا.....
۷۸	آداب زیارت حضرت سید الشهداء (ع).....
۷۹	اذن دخول.....
۸۰	زیارت وارث.....
۸۱	زیارت حضرت علی اکبر علیه السلام.....
۸۲	زیارت شهدای کربلا.....
۸۳	سایر مراقد و اماکن حرم حسینی (ع):.....
۸۳	۱) مرقد مطهر حبیب بن مظاهر:.....
۸۴	۲) مرقد سید ابراهیم مجاب:.....
۸۵	۳) قتلگاه:.....
۸۶	حرم مطهر حضرت عباس (ع).....
۸۷	سرداب مقدس حرم حضرت عباس (ع).....
۸۹	زیارت حضرت عباس (ع).....
۹۲	مسجد رأس الحسین (ع).....
۹۲	بین الحرمین.....
۹۲	نهر علقمه و رود فرات.....
۹۳	مقام دست راست حضرت عباس (ع).....
۹۴	مقام دست چپ حضرت عباس (ع).....
۹۵	مقام امام صادق (ع) و امام زمان (عج).....
۹۵	مقام حضرت علی اکبر (ع).....
۹۶	مقام حضرت علی اصغر (ع).....
۹۶	تل زینبیه.....
۹۸	خیمه گاه.....
۹۹	مرقد ابن فهد حلّی.....
۹۹	مرقد حر بن یزید ریاحی.....
۱۰۰	مرقد طفلان مسلم.....
۱۰۱	کاظمین.....
۱۰۱	باب الحوائج امام موسی بن جعفر (ع).....

- کیفیت زیارت امام موسی کاظم (ع)..... ۱۰۳
- باب المراد امام محمد تقی جواد الائمه (ع)..... ۱۰۷
- کیفیت زیارت امام محمد تقی (ع)..... ۱۰۸
- سایر مراقد در حرم کاظمین..... ۱۰۸
- کرامت حضرت فاطمه زهرا (س)..... ۱۰۹
- نواب اربعه..... ۱۱۱
- جامع ابی یوسف انصاری..... ۱۱۲
- مسجد (جامع) بُرَأثَا..... ۱۱۲
- آرامگاه سلمان محمدی..... ۱۱۴
- طاق کسری..... ۱۱۶
- مرقد شیخ کلینی (ره)..... ۱۱۷
- سامراء..... ۱۱۹
- مرقد امامین عسکریین (ع)..... ۱۱۹
- در محضر امام هادی (ع)..... ۱۲۱
- کرامت امام هادی (ع) و تأیید حدیث امام علی (ع)..... ۱۲۲
- کرامتی دیگر از امام هادی (ع)..... ۱۲۴
- سپاه الهی..... ۱۲۵
- زیارت امام هادی (ع)..... ۱۲۵
- در محضر امام حسن عسگری (ع)..... ۱۲۹
- عبادت خالصانه حضرت عسگری (ع)..... ۱۳۰
- علم و وسیع..... ۱۳۱
- دفاع از حریم اسلام..... ۱۳۲
- روشنگری علمی..... ۱۳۳
- هدیه امام حسن عسگری (ع)..... ۱۳۴
- رازداری!..... ۱۳۵
- زیارت امامین عسکریین صلوات الله علیهما..... ۱۳۵
- زیارت والده امام قائم (عج) حضرت نرجس خاتون (ع)..... ۱۳۷
- سرداب غیبت..... ۱۳۹
- پیک کرامت در سرداب غیبت..... ۱۴۰
- آداب سرداب مطهر و کیفیت زیارت حضرت حجّت (عج)..... ۱۴۲
- مسجد جامع و مأذنه مَلوِیّه..... ۱۴۴
- مرقد سید محمد بن امام هادی (ع)..... ۱۴۵
- نکات و توصیه های بهداشتی و امنیتی..... ۱۴۶

جدول فواصل مناطق مختلف مورد نیاز در سفر عتبات عالیات بر حسب کیلومتر

۰	۲۵	۷۷۵	۶۰۲	۴۸۳	۵۵۰	۵۱۷	۶۵۵	۶۹۰	۵۷۴	۵۵۰	۴۷۰	شلمچه
۲۵	۰	۷۴۰	۵۶۷	۴۴۸	۵۲۰	۴۸۲	۶۲۰	۶۵۵	۵۴۰	۵۲۰	۴۳۵	بصره
۷۷۵	۷۴۰	۰	۴۲۳	۳۰۵	۱۹۰	۲۸۱	۲۹۱	۳۲۶	۲۰۳	۳۱۵	۳۸۰	خسروی
۶۰۲	۵۶۷	۴۲۳	۰	۲۳۸	۲۵۵	۲۷۲	۴۰۹	۴۴۴	۲۸۳	۲۷۹	۳۰۳	مهران
۴۸۳	۴۴۸	۳۰۵	۲۳۸	۰	۸۷	۴۵	۱۸۲	۲۱۷	۱۱۲	۴۱	۶۷	حله
۵۵۰	۵۲۰	۱۹۰	۲۴۳	۸۷	۰	۶۰	۷۵	۱۱۰	۱۰	۹۰	۱۵۲	بغداد
۵۱۷	۴۸۲	۲۸۱	۲۷۲	۴۵	۶۰	۰	۱۵۵	۱۹۱	۸۳	۳۸	۱۱۶	ظفان مسلم
۶۵۵	۶۲۰	۲۹۱	۴۰۹	۱۸۲	۷۵	۱۵۵	۰	۵۳	۸۰	۱۸۴	۲۴۹	سید محمد
۶۹۰	۶۵۵	۳۲۶	۴۴۴	۲۱۷	۱۱۰	۱۹۱	۵۳	۰	۱۲۰	۲۲۰	۲۸۷	سامراء
۵۷۴	۵۴۰	۲۰۳	۲۸۳	۱۱۲	۱۰	۸۳	۸۰	۱۲۰	۰	۱۱۵	۱۸۰	کاظمین
۵۵۰	۵۲۰	۳۱۵	۲۷۹	۴۱	۹۰	۳۸	۱۸۴	۲۲۰	۱۱۵	۰	۸۰	کربلا
۴۷۰	۴۳۵	۳۸۰	۳۰۲	۶۷	۱۵۴	۱۱۶	۲۴۹	۲۸۷	۱۸۰	۸۰	۰	نجف
شلمچه	بصره	خسروی	مهران	حله	بغداد	ظفان مسلم	سید محمد	سامراء	کاظمین	کربلا	نجف	نجف

مقدمه:

« قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِ » (روم / ۴۲)

سیر و سفر به انگیزه های گوناگون مفید است و یکی از تفریحات سالم مومنین و انسانهای صالح خدا سفر است به گونه ای که سفرشان با معصیت آلوده نبوده و در عوض با عبرت گرفتن و موعظه همراه است لذا چنین سفرهایی علاوه بر آن که یک تفریح سالم به شمار می آید آموزنده نیز می باشد .

اما سفرهای زیارتی علاوه بر جوانب فوق موجب شستشوی روح و زدودن غبار غفلت و گناه و تقرب الی الله می گردد. در چنین سفرهایی در حقیقت انسان به پایگاههای امن الهی و مشاهد و مراقد برکت آفرین اولیای او پناهنده می شود.

سفرهای زیارتی اقدامی عبادی ، معنوی و سبب تقرب به آستان قدسی ربوبی است. در این گونه سفرها زائر در مزار انسانهای نمونه تاریخ از محضرشان درس می گیرد و با پیشوایان خویش تجدید بیعت می کند، در زیارت ، پیش از عقل جذبه عشق است که زائر را به مزار می کشاند و او را به پیمودن راه ها و طی مسافت ها و تحمل رنج سفر و بیم بادیه و خوف و خطر وادار می سازد.

در بیابان گر به شوق کعبه خواهی زد قدم

سرزنش ها گر کند خار مگیلان غم مخور

در این بین شیفتگان اهل بیت عصمت و طهارت ، عتبات عالیات را مقصد خویش قرار می دهند تا از خرمن معارف ائمه هدی(ع)، برای سفر بازپسین خوشه ای برچینند و توشه ای بردارند این مهم حاصل نمی شود مگر با

توجه و آگاهی و شناخت کامل از حضرات معصومین (ع)، همان گونه که خود فرموده اند: **إِنَّ لِكُلِّ إِمَامٍ عَهْدًا فِي عُنُقِ أَوْلِيَائِهِ وَ شِيعَتِهِ وَ إِنَّ مِنْ تَمَامِ الْوَفَاءِ بِالْعَهْدِ زِيَارَةُ قُبُورِهِمْ، فَمَنْ زَارَهُمْ رَغْبَةً فِي زِيَارَتِهِمْ وَ تَصَدِيقًا بِمَا رَغِبُوا فِيهِ كَانَ أَيْمَتُهُمْ شُفَعَاءُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ^۱**

برای هر امامی پیمانی بر عهده موالیان و شیعیانش می باشد که اتمام و فاء به آن عهد و پیمان زیارت قبور ائمه است، پس هر کس با میل و رغبت به زیارت قبور ائمه رود در حالی که به مذهب و مکتب ایشان تصدیق بورزد ائمه (ع) در روز قیامت شفیعان او خواهند بود.

زیارت عتبات فرصتی است جهت آشنایی عینی و عملی با تاریخ صدر اسلام و تاریخ ائمه اطهار (ع)، همان بزرگوارانی که در زیارت جامعه به ایشان این گونه سلام می دهیم: **السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ بَيْتِ النَّبُوَّةِ وَ مَوْضِعِ الرَّسَالَةِ وَ مُخْتَلَفِ الْمَلَائِكَةِ .**

امید است که این کتاب سهمی کوچک در ایجاد حضور قلب و آگاهی و بصیرت و دوری از غفلت و دنیازدگی در مسیر زیارت اعتبار مقدسه و انوار الهیه برای شما زائران عزیز داشته باشد و با شور و شوق به زیارت ائمه هدی (ع) بشتابید و ان شاء الله از آثار معنوی زیارت خود نهایت و کمال استفاده را ببرید و مدارج روحانی را ببیمایید.

این کتاب سعی دارد با رعایت اختصار به حدی که مخل نباشد و اجتناب از زیاده گویی تا باعث ملالت نگردد و با زبانی ساده و شیوا و به دور از تکلف و با بیانی صمیمی در قالب حکایات و جملات دلنشین، شما را با مراحل زیارت ائمه هدی (ع) آشنا سازد.

^۱ - من لایحضره الفقیه، ابن بابویه، محمد بن علی، مجمع البحوث الاسلامیه الاستانیه الرضویه المقدسه، مشهد، ۱۴۰۸

نجف اشرف

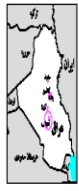
ایوان نجف عجب صفایی دارد حیدر بنگر چه بارگاهی دارد
ای کعبه نناز از روی شرف جایث بنشین که هر که جایی دارد
نجف اشرف مدفن پاک مولی الموحدین، امیرالمؤمنین، یعسوب الدین، خیر
الاولیاء، امام العارفین، علی بن ابیطالب (ع) است.

در یک جمله فضایل حضرت علی (ع) را می توان این چنین برشمرد: او
مولود کعبه، تربیت شده پیامبر (ص)، اولین مسلمان، برادر رسول خدا (ص)،
داماد رسول خدا (ص) و همسر فاطمه (س)، فاتح خیبر، در هم کوبنده بت
های کعبه، به منزله نفس پیامبر (ص) در مباحله، به منزله هارون از موسی
نسبت به پیامبر (ص) و غسل دهنده پیامبر (ص) است.

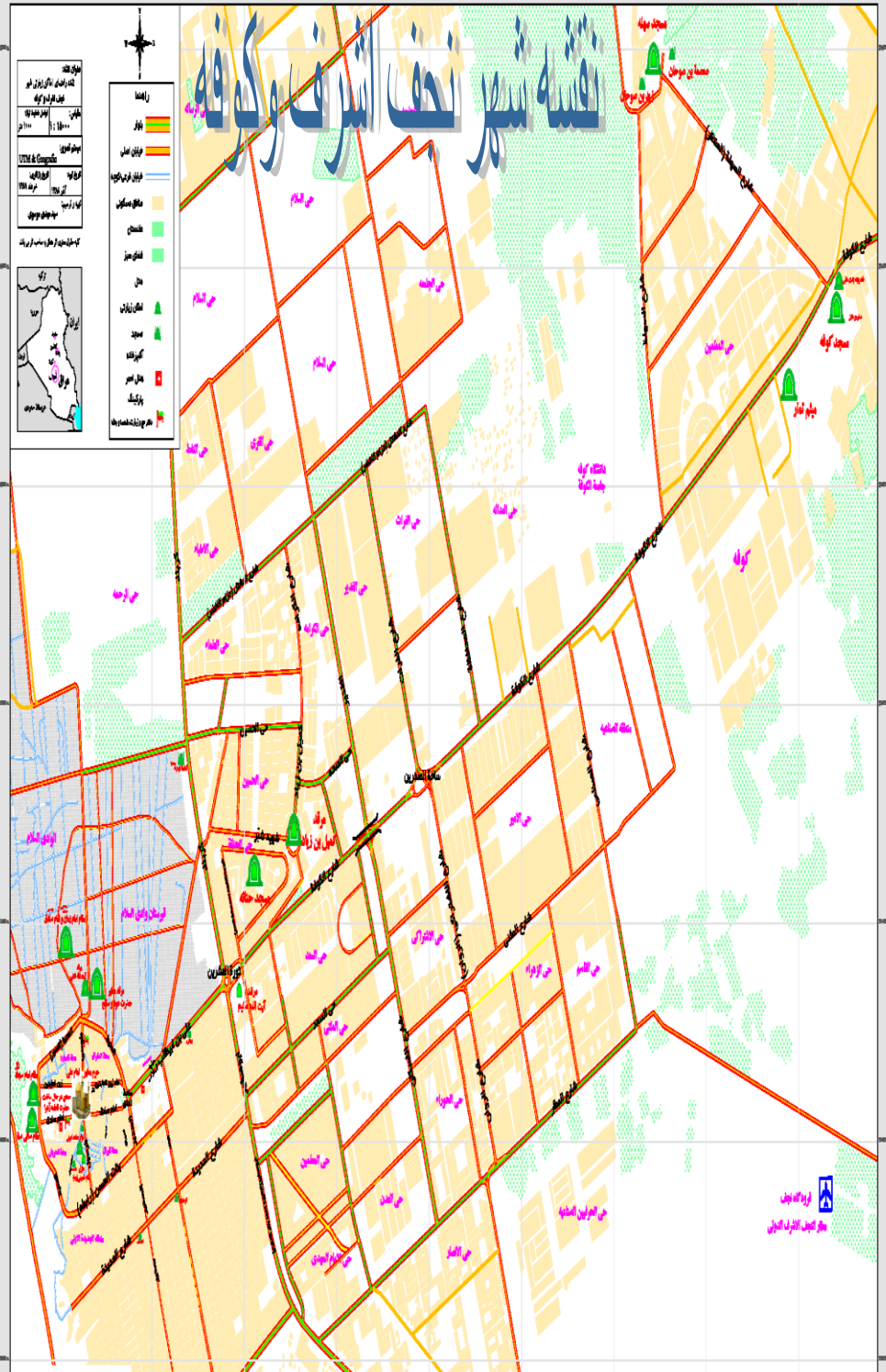
همچنین نامگذاری او به "علی" توسط خدا انجام شده و "لا سِيفَ اِلَّا
ذُو الْفَقَارِ وَ لَا فِتْيَ اِلَّا عَلِيٌّ" در جنگ احد و "ضَرْبَةُ عَلِيٍّ يَوْمَ الْخَنْدَقِ اَفْضَلُ
مِنْ عِبَادَةِ الثَّقَلَيْنِ" در جنگ خندق و "مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَهَذَا عَلِيٌّ مَوْلَاهُ" در
روز غدیر خم، و فرموده رسول خدا (ص) که "عَلِيٌّ مَعَ الْحَقِّ وَ الْحَقُّ مَعَ عَلِيٍّ
لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضَ" در باره او صادر شده است.
در حریم ملائک پاسبان آن امام همام این چنین نگاشته شده است:
«عَلِيٌّ (ع) قَسِيمُ النَّارِ وَ الْجَنَّةِ وَ صَبِيُّ الْمُصْطَفَى حَقًّا اِمَامُ الْاِنْسِ وَ الْجِنَّةِ»
بعد از شهادت علی (ع) در شب ۲۱ رمضان، در همان شب امام حسن (ع)
و امام حسین (ع)، جسد مطهر حضرت علی (ع) را در منزلش غسل داده و

نقشه شهر نجف اشرف و کوفه

مقیاس: ۱:۱۰۰۰
 تاریخ: ۱۳۸۵
 تهیه کننده: مهندس سید محمد موسوی
 شماره تماس: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸
 آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۰۰
 وبسایت: www.s-mosavi.com

- راهنما
 راه اصلی
 راه فرعی
 خیابان فرعی
 میدان
 فضای سبز
 فضای باز
 پارک
 مسجد
 مدرسه
 دانشگاه
 بیمارستان
 هتل
 تفریحگاه
 ورزشگاه
 پارکینگ
 ایستگاه قطار
 ایستگاه اتوبوس
 ایستگاه تاکسی
 ایستگاه مترو
 ایستگاه فرودگاه
 ایستگاه قطار بین‌المللی

تهیه کننده: مهندس سید محمد موسوی
 شماره تماس: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸
 آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۰۰
 وبسایت: www.s-mosavi.com

کفن کرده و بدن مطهر امیرالمؤمنان را در هودجی قرار دادند، امام حسن (ع) و امام حسین (ع) انتهای هودج و جبرئیل و میکائیل به اذن خدا جلوی هودج را گرفتند تا به نجف رسیدند

جبرئیل و میکائیل به فرمان خدا جلوی هودج را در مکان قبر فعلی حضرت علی (ع) بر زمین می گذارند، نماز می خوانند و آن مکان را حفر میکنند به سنگی می رسند که روی آن نوشته شده این قبری است که نوح نبی (ع) برای علی (ع) وصی پیامبر اسلام آماده نموده است حضرت را در همان جا دفن می کنند و بنا بر وصیت حضرت علی (ع) چهار قبر در چهار مکان مختلف درست میکنند تا خوارج و بد خواهان به این وسیله گمراه گردند و نتوانند به قبر حضرت آسیبی برسانند.

به این ترتیب قبر حضرت علی (ع) مخفی بوده تا زمان حضرت صادق (ع) که ایشان به زیارت قبر جدشان در نجف می رفتند و اصحاب فهمیدند که مرقد حضرت علی (ع) کجاست.

کرامات بسیاری از مرقد مولای متقیان و فخر عالمیان در تاریخ ثبت و ضبط است از جمله در تاریخ آمده است که سلطان عثمانی قصد زیارت روضه حضرت علی (ع) را نمود، چون کفش از پا در آورد و قصد داشت با احترام وارد آن روضه مبارکه گردد وزیرش به او انتقاد کرد که شکوه و اُبّهت سلطانی اقتضاء دارد که جناب سلطان با کفش وارد شوند لیکن وقتی به سلطان عثمانی مقام و شان مولا علی (ع) گوشزد گردید ایشان چاره در آن دید که به قرآن استخاره کند، چون به قرآن استخاره کردند این آیه شریفه آمد: «فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ إِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى»

خداوند در این آیه به حضرت موسی(ع) در کوه طور سینا امر می کند که ای موسی، کشف‌هایت را در آور و با احترام به این مکان مقدس(کوه طور میعادگاه موسی کلیم الله با خدا) داخل شو.

این آیه شریفه حجّت را بر همگان تمام کرد، سلطان عثمانی و اطرافیانش، کفش ها را در آورده و با احترام به مذبوح شریف آن امام همام وارد شدند.

نجف که اسامی دیگر آن الغری و الغریبان است در ۸ کیلومتری کوفه و ۱۷۷ کیلومتری جنوب غربی بغداد و ۱۲۰ کیلومتری کربلا واقع است این شهر از زمان آشکار شدن مرقد علی(ع) در زمان هارون الرشید رو به آبادانی گذاشت، در نزدیکی نجف دریاچه شوری بوده که امروزه خشکیده اما مکان و نمکزارهای آن باقی مانده است. در ابتدا کوفه مرکز اصلی منطقه بوده و نجف حومه به حساب می آمده اما امروزه نجف مرکز استان و کوفه از توابع نجف به شمار می آید.

مدفن حضرت آدم(ع) و حضرت نوح(ع)

در ضریح مطهر حضرت علی(ع) مرقد حضرت آدم(ع) و حضرت نوح(ع) از انبیاء الهی قرار دارد و به همین جهت است که در زیارت امیرالمؤمنین(ع) می خوانیم :

«السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا مَوْلَايَ وَ عَلَيَّ ضَجِيعِيكَ اَدَمَ وَ نُوحَ»

یعنی سلام بر تو ای مولای من - ای علی بن ابیطالب (ع) - و بر دو آرمیده در کنارت حضرت آدم و حضرت نوح علیه السلام.
خداوند در قرآن می فرماید :

"إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَ نُوحًا وَ آلَ إِبْرَاهِيمَ وَ آلَ عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ"
 آل عمران / ۳۳

یعنی : خداوند آدم و نوح و خاندان ابراهیم و خاندان عمران را برای (پیشوایی) جهانیان برگزید.

قرآن در موارد متعدّد، داستان حضرت آدم و نوح را برای عبرت بشریت آورده است.

داستان حضرت آدم ابوالبشر در سوره بقره آیات ۳۰ تا ۳۹ و در سوره اعراف آیات ۱۱ تا ۲۷ و سوره ی اسراء آیات ۶۱ تا ۶۵ و سوره ی طه آیات ۱۱۵ تا ۱۲۶ آمده است.

بسیار به جا خواهد بود که انسان این آیات شریفه را بر سر مزار آدم ابوالبشر تلاوت کند و در آنها تدبّر نماید و عبرت گیرد همانگونه که خداوند در قرآن می فرماید : «يَا بَنِي آدَمَ لَا يَفْتِنَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكُم مِّنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوَاتِهِمَا إِنَّهُ يَرِيكُمْ هُوَ وَ قَبِيلُهُ مِمَّنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ إِنَّا جَعَلْنَا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ»

یعنی ای فرزندان آدم، شیطان شما را نفریبد آن سان که پدر و مادرتان (حضرت آدم و حوا) را فریفت و از بهشت بیرون راند، لباس از تن شان بیرون کرد تا شرمگاهشان را به ایشان بنمایاند، او و دودمانش از جائی که آنها را نمی بینید شما را می بینند، ما شیاطین را سرکرده غیر مؤمنان قرار داده ایم.

نوح (ع) از پیامبران اولوالعزم خداوند است که او را شیخ المرسلین لقب داده اند داستان حضرت نوح در سوره مبارکه نوح آمده است، این سوره تماماً به ماجرای حضرت نوح می پردازد خداوند در این سوره می فرماید :

«إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ أَنْ أَنْذِرْ قَوْمَكَ مِن قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ»

نوح / ۱

یعنی : ما نوح را به سوی قومش فرستادیم (و به او امر کردیم) : قومت را پیش از آن که عذابی دردآور بر ایشان فرود آید، هشدار بده. داستان بعثت نوح (ع) و مجادله او با قوم لجوجش، و ساختن کشتی، و داستان پسر نوح و عذاب الهی که نازل شد در سوره هود آیات ۲۵ تا ۴۹ به تفصیل آمده است.

شایسته است زائر در حرم امیرالمؤمنین (ع) و در مدفن آن پیامبر بزرگ این آیات شریفه را بخواند و در آنها تدبّر نماید و برای کار خویش عبرت بگیرد.

فضیلت زیارت روضه حیدریّه

در فضیلت زیارت امیرالمؤمنان گفتار بسیار است بنا بر روایت امام صادق (ع) برتری زیارت قبر علی (ع) بر زیارت مرقد حسین (ع) مانند فضل علی (ع) بر حسین (ع) است.

ثوابهای بسیاری برای زیارت مرقد مولا ذکر شده است از آن جمله روایت شده که هر کس آن مضجع شریف را عارفاً بحقه زیارت کند خود را از آتش جهنم و عذاب الهی ایمن ساخته است.

علاقه مندان برای آگاهی از روایات استحباب و فضیلت زیارت علی (ع) به کتاب شریف وسایل الشیعه از تالیفات عالم بزرگ شیخ حرّ عاملی جلد دهم صفحه ۲۹۳ و جلد نود و هفتم بحار الانوار از تالیفات علامه محمد

باقر مجلسی صفحه ۲۲۶ (براساس چاپ موسسه الوفاء، بیروت، ۱۴۰۳ ق) رجوع کنند.

کیفیت زیارت روزه حیدریّه

در کیفیت زیارت روزه حیدری آمده است که زائر غسل زیارت نماید و سپس خود را خوشبو و معطر گرداند و پاکیزه ترین جامه های خود را بپوشد، کوتاه قدم بردارد و در حین راه رفتن ذکر خدا و صلوات بر رسول هر چه می تواند بیشتر بگوید، آنگاه از درب سوق الکبیر یا درب شرقی با حضور قلب و توجه وارد شود و در سمت ایوان طلا، اذن دخول بخواند و با گرفتن اذن دخول وارد شود.

زائران محترم توجه داشته باشند که انواع زیارتنامه و کتب ادعیه و مفاتیح الجنان در حرم امیرالمؤمنان (ع) موجود است، و از افضل زیارات، زیارت امین الله است، خواندن دو رکعت نماز زیارت حضرت علی (ع) و دو رکعت نماز زیارت حضرت آدم (ع) و دو رکعت نماز زیارت حضرت نوح (ع) از جمله اعمال این اعتبار مقدسه است.

هر گاه اراده زیارت نمایی غسل کن و جامه پاک بپوش و به چیزی از بوی خوش خود را خوشبو کن و چون از خانه بیرون آمدی بگو:

اللَّهُمَّ إِنِّي خَرَجْتُ مِنْ مَنْزِلِي أُبْغِي فَضْلَكَ وَ أَزُورُ وَصِيَّ نَبِيِّكَ
 صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِمَا اللَّهُمَّ فَيَسِّرْ ذَلِكَ لِي وَ سَبِّبْ الْمَزَارَ لَهُ وَ اخْلُفْنِي
 فِي عَاقِبَتِي وَ حُزَانَتِي بِأَحْسَنِ الْخِلَافَةِ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

پس روانه شو در حالی که زیانت گویا باشد به ذکر الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ سُبْحَانَ اللَّهِ
 وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ چون گنبد شریف آن حضرت را مشاهده نمودی بگو:

الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى مَا اخْتَصَنِي بِهِ مِنْ طَيْبِ الْمَوْلِدِ وَ اسْتَخْلَصَنِي
 اِكْرَامًا بِهِ مِنْ مُوَالَاةِ الْاَبْرَارِ السَّفَرَةِ الْاَطْهَارِ وَ الْخَيْرَةِ الْاَعْلَامِ اَللّٰهُمَّ
 فَتَقَبَّلْ سَعْيِي اِلَيْكَ وَ تَضَرَّعِي بَيْنَ يَدَيْكَ وَ اَغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي لَا
 تَخْفَى عَلَيْكَ اِنَّكَ اَنْتَ اللهُ الْمَلِكُ الْغَفَّارُ پس داخل شهر شو و بگو:
 الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي اَدْخَلَنِي هَذِهِ الْبُقْعَةَ الْمُبَارَكَةَ الَّتِي بَارَكَ اللهُ فِيهَا وَ
 اخْتَارَهَا لِرِوَايَةِ نَبِيِّهِ اَللّٰهُمَّ فَاجْعَلْهَا شَاهِدَةً لِي

پس چون به دروازه نجف رسیدی بگو:

اَللّٰهُمَّ لِبابِكَ وَقَفْتُ وَ بِفِنَائِكَ نَزَلْتُ وَ بِحَبْلِكَ اعْتَصَمْتُ وَ
 لِرَحْمَتِكَ تَعَرَّضْتُ وَ بِوَلِيِّكَ صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ تَوَسَّلْتُ فَاجْعَلْهَا زِيَارَةً
 مَقْبُولَةً وَ دُعَاءً مُسْتَجَابًا

پس چون به در صحن برسی بگو:

اَللّٰهُمَّ اِنَّ هَذَا الْحَرَمَ حَرَمُكَ وَ الْمَقَامَ مَقَامُكَ وَ اَنَا اَدْخُلُ
 اِلَيْهِ اُنَاجِيكَ بِمَا اَنْتَ اَعْلَمُ بِهِ مِنِّي وَ مِنْ سِرِّي وَ نَجْوَايَ
 الْحَمْدُ لِلَّهِ الْحَنَّانِ الْمَنَّانِ الْمُتَطَوِّلِ الَّذِي مِنْ تَطَوُّلِهِ سَهَّلَ لِي
 زِيَارَةَ مَوْلَايَ بِاِحْسَانِهِ وَ لَمْ يَجْعَلْنِي عَنْ زِيَارَتِهِ مَمْنُوعًا وَ لَا
 عَنْ وِلايَتِهِ مَدْفُوعًا بَلْ تَطَوَّلَ وَ مَنَحَ اَللّٰهُمَّ كَمَا مَنَنْتَ عَلَيَّ
 بِمَعْرِفَتِهِ فَاجْعَلْنِي مِنْ شَيْعَتِهِ وَ اَدْخِلْنِي الْجَنَّةَ بِشَفَاعَتِهِ يَا اَرْحَمَ
 الرَّاحِمِينَ.

پس داخل صحن شو و بگو:

اَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي اَكْرَمَنِي بِمَعْرِفَتِهِ وَ مَعْرِفَةَ رَسُوْلِهِ وَ مَنْ فَرَضَ عَلَيَّ
 طَاعَتَهُ رَحْمَةً مِنْهُ لِي وَ تَطَوُّلًا مِنْهُ عَلَيَّ وَ مَنْ عَلَيَّ بِالْاِيْمَانِ الْحَمْدُ
 لِلَّهِ الَّذِي اَدْخَلَنِي حَرَمَ اَخِي رَسُوْلِهِ وَ اَرَانِيهِ فِي عَافِيَةِ الْحَمْدِ لِلَّهِ
 الَّذِي جَعَلَنِي مِنْ زُوَّارِ قَبْرِ وَصِيِّ رَسُوْلِهِ اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلهَ اِلَّا اللهُ

وَخَدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَ رَسُولُهُ جَاءَ بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَ أَشْهَدُ أَنَّ عَلِيًّا عَبْدُ اللَّهِ وَ أَخُو رَسُولِ اللَّهِ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى هِدَايَتِهِ وَ تَوْفِيقِهِ لِمَا دَعَا إِلَيْهِ مِنْ سَبِيلِهِ اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَفْضَلُ مَقْصُودٍ وَ أَكْرَمُ مَاتِيٍّ وَ قَدْ أَتَيْتَكَ مُتَقَرِّبًا إِلَيْكَ بِنَبِيِّكَ نَبِيِّ الرَّحْمَةِ وَ بِأَخِيهِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدًا وَ آلَ مُحَمَّدٍ وَ لَا تَحْيِبْ سَعْيِي وَ أَنْظِرْ إِلَيَّ نَظْرَةَ رَحِيمَةٍ تَنْعَشُنِي بِهَا وَ اجْعَلْنِي عِنْدَكَ وَ جِهَا فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ وَ چُونِ بِهِ دَرِ رِوَاقِ بَرَسِي بَايَسْتِ وَ بَغُو السَّلَامُ عَلَيَّ رَسُولِ اللَّهِ أَمِينِ اللَّهُ عَلَيَّ وَ حِيهِ وَ عَزَائِمِ أَمْرِهِ الْخَاتِمِ لِمَا سَبَقَ وَ الْفَاتِحِ لِمَا اسْتَقْبَلَ وَ الْمُهَيِّمِ عَلَيَّ ذَلِكَ كُلَّهُ وَ رَحْمَةِ اللَّهِ وَ بَرَكَاتِهِ السَّلَامُ عَلَيَّ صَاحِبِ السَّكِينَةِ السَّلَامُ عَلَيَّ الْمَدْفُونِ بِالْمَدِينَةِ السَّلَامُ عَلَيَّ الْمَنْصُورِ الْمُؤَيَّدِ السَّلَامُ عَلَيَّ أَبِي الْقَاسِمِ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ.

پس داخل رواق شو و در وقت داخل شدن پای راست را مقدم دار و

بایست بر در حرم و بگو:

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَخَدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَ رَسُولُهُ جَاءَ بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِهِ وَ صَدَّقَ الْمُرْسَلِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَبِيبَ اللَّهِ وَ خَيْرَتَهُ مِنْ خَلْقِهِ السَّلَامُ عَلَيَّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَبْدِ اللَّهِ وَ أَخِي رَسُولِ اللَّهِ يَا مَوْلَايَ يَا أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَبْدَكَ وَ ابْنَ عَبْدِكَ وَ ابْنَ أُمَّتِكَ جَاءَكَ مُسْتَجِيرًا بِذِمَّتِكَ قَاصِدًا إِلَى حَرَمِكَ مُتَوَجِّهًا إِلَى مَقَامِكَ مُتَوَسِّلًا إِلَى اللَّهِ تَعَالَى بِكَ أَدْخُلُ يَا مَوْلَايَ أَدْخُلُ يَا أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ أَدْخُلُ يَا حُجَّةَ اللَّهِ أَدْخُلُ يَا أَمِينَ اللَّهِ أَدْخُلُ يَا مَلَائِكَةَ اللَّهِ الْمُقِيمِينَ [الْمُقَرَّبِينَ] فِي هَذَا

الْمَشْهَدِ يَا مَوْلَايَ أَ تَأْذَنُ لِي بِالِدُخُولِ أَفْضَلَ مَا أذِنْتَ لِأَحَدٍ مِنْ
أَوْلِيَائِكَ فَإِنْ لَمْ أَكُنْ لَهُ أَهْلًا فَأَنْتَ أَهْلٌ لِدَلِّكَ.

پس عتبه را بیوس و پای راست را مقدم دار و داخل شو و در حال داخل

شدن بگو:

بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ وَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَ عَلَيَّ مِلَّةَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَ آلِهِ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَ ارْحَمْنِي وَ تَبَّ عَلَيَّ إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ
الرَّحِيمُ.

پس برو تا محاذی قبر مطهر شوی و توقف نما پیش از رسیدن به قبر و رو

به قبر کن و بگو:

السَّلَامُ مِنَ اللَّهِ عَلَى مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ أَمِينِ اللَّهِ عَلَيَّ وَ حَيْهِ وَ
رِسَالَاتِهِ وَ عَزَائِمِ أَمْرِهِ وَ مَعْدِنِ الْوَحْيِ وَ التَّنْزِيلِ الْخَاتِمِ لِمَا سَبَقَ وَ
الْفَاتِحِ لِمَا اسْتَقْبَلَ وَ الْمُهَيِّمِ عَلَى ذَلِكَ كُلِّهِ الشَّاهِدِ عَلَى الْخَلْقِ
السَّرَّاجِ الْمُنِيرِ وَ السَّلَامِ عَلَيْهِ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى
مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ الْمَظْلُومِينَ أَفْضَلَ وَ أَكْمَلَ وَ أَرْفَعَ وَ أَشْرَفَ مَا
صَلَّيْتَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ أَنْبِيَائِكَ وَ رُسُلِكَ وَ أَصْفِيَائِكَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى
أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَبْدِكَ وَ خَيْرِ خَلْقِكَ بَعْدَ نَبِيِّكَ وَ أَخِي رَسُولِكَ وَ
وَصِيِّ حَبِيبِكَ الَّذِي انْتَجَبْتَهُ مِنْ خَلْقِكَ وَ الدَّلِيلِ عَلَيَّ مَنْ بَعَثْتَهُ
بِرِسَالَاتِكَ وَ دِيَانَ الدِّينِ بَعْدَكَ وَ فَضْلِ قَضَائِكَ بَيْنَ خَلْقِكَ وَ
السَّلَامِ عَلَيْهِ وَ رَحْمَةِ اللَّهِ وَ بَرَكَاتِهِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى الْأَئِمَّةِ مِنْ وَدِّهِ
الْقَوَّامِينَ بِأَمْرِكَ مِنْ بَعْدِهِ الْمُطَهَّرِينَ الَّذِينَ ارْتَضَيْتَهُمْ أَنْصَارًا لِدِينِكَ
وَ حَفَظَةَ لِسِرِّكَ وَ شُهَدَاءَ عَلَى خَلْقِكَ وَ أَعْلَامًا لِعِبَادِكَ صَلَوَاتِكَ
عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ السَّلَامُ عَلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَ صِ
رَسُولِ اللَّهِ وَ خَلِيفَتِهِ وَ الْقَائِمِ بِأَمْرِهِ مِنْ بَعْدِهِ سَيِّدِ الْوَصِيِّينَ وَ رَحْمَةِ

اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَى فَاطِمَةَ بِنْتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ سَيِّدَةِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ السَّلَامُ عَلَى الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ سَيِّدَيْ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ مِنَ الْخَلْقِ أَجْمَعِينَ السَّلَامُ عَلَى الْأَيَّمَّةِ الرَّاشِدِينَ السَّلَامُ عَلَى الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ السَّلَامُ عَلَى الْأَيَّمَّةِ الْمُسْتَوْدَعِينَ السَّلَامُ عَلَى خَاصَّةِ اللَّهِ مِنْ خَلْقِهِ السَّلَامُ عَلَى الْمُتَوَسِّمِينَ السَّلَامُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ قَامُوا بِأَمْرِهِ وَوَأَزَرُوا أَوْلِيَاءَ اللَّهِ وَخَافُوا بِخَوْفِهِمُ السَّلَامُ عَلَى الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ السَّلَامُ عَلَيْنَا وَ عَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ.

پس برو تا بایستی نزدیک قبر و رو به قبر و پشت به قبله کن و بگو:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَبِيبَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَفْوَةَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا إِمَامَ الْهُدَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عِلْمَ التَّقَى السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْوَصِيُّ الْبَرُّ التَّقِيُّ النَّقِيُّ الْوَفِيُّ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عَمُودَ الدِّينِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا سَيِّدَ الْوَصِيِّينَ وَ أَمِينَ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَ دِيَانَ يَوْمِ الدِّينِ وَ خَيْرَ الْمُؤْمِنِينَ وَ سَيِّدَ الصَّدِيقِينَ وَ الصَّفْوَةَ مِنْ سُلَالَةِ النَّبِيِّينَ وَ بَابَ حِكْمَةِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَ خَازِنَ وَحْيِهِ وَ عَيْبَةَ عِلْمِهِ وَ النَّاصِحَ لِأُمَّةِ نَبِيِّهِ وَ التَّالِيَّ لِرَسُولِهِ وَ الْمُوَأَسِيَ لَهُ بِنَفْسِهِ وَ النَّاطِقَ بِحُجَّتِهِ وَ الدَّاعِيَ إِلَى شَرِيعَتِهِ وَ الْمَاضِيَ عَلَى سُنَّتِهِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَشْهَدُ أَنَّهُ قَدْ بَلَغَ عَنْ رَسُولِكَ مَا حُمِّلَ وَ رَعَى مَا اسْتُحْفِظَ وَ حَفِظَ مَا اسْتُودِعَ وَ حَلَّلَ حَلَالَكَ وَ حَرَّمَ حَرَامَكَ وَ أَقَامَ أَحْكَامَكَ وَ جَاهَدَ النَّاكِثِينَ فِي سَبِيلِكَ وَ الْقَاسِطِينَ فِي حُكْمِكَ وَ الْمَارِقِينَ عَنْ أَمْرِكَ صَابِرًا مُحْتَسِبًا لَا تَأْخُذُهُ فِيكَ لَوْمَةٌ لَائِمَّ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيْهِ أَفْضَلَ مَا صَلَّيْتَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ أَوْلِيَائِكَ وَ أَصْفِيَائِكَ وَ أَوْصِيَاءِ أَنْبِيَائِكَ اللَّهُمَّ هَذَا قَبْرُ

وَلِيكَ الَّذِي فَرَضْتَ طَاعَتَهُ وَ جَعَلْتَ فِي أَعْنَاقِ عِبَادِكَ مُبَايَعَتَهُ وَ خَلِيفَتِكَ الَّذِي بِهِ تَأْخُذُ وَ تُعْطَى وَ بِهِ تُثِيبُ وَ تُعَاقِبُ وَ قَدْ قَصَدْتَهُ طَمَعًا لِمَا أَعَدَدْتَهُ لِأَوْلِيَائِكَ فَبِعَظِيمِ قَدْرِهِ عِنْدَكَ وَ جَلِيلِ خَطَرِهِ لَدَيْكَ وَ قُرْبِ مَنْزِلَتِهِ مِنْكَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَفْعَلْ بِي مَا أَنْتَ أَهْلُهُ فَإِنَّكَ أَهْلُ الْكَرَمِ وَ الْجُودِ وَ السَّلَامِ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ وَ عَلَى ضَجِيعِيكَ آدَمَ وَ نُوحَ وَ رَحْمَةَ اللَّهِ وَ بَرَكَاتِهِ.

پس ضریح را ببوس و در جانب بالا سر حضرت بایست و بگو:
 يَا مَوْلَايَ إِلَيْكَ وَفُودِي وَ بَكَ اتَّوَسَّلُ إِلَى رَبِّي فِي بُلُوغِ مَقْصُودِي
 وَ أَشْهَدُ أَنَّ الْمُتَوَسَّلَ بِكَ غَيْرُ خَائِبٍ وَ الطَّالِبَ بِكَ عَنِ مَعْرِفَةِ غَيْرِ
 مَرْدُودٍ إِلَّا بِقَضَاءِ حَوَائِجِهِ فَكُنْ لِي شَفِيعًا إِلَى اللَّهِ رَبِّكَ وَ رَبِّي فِي
 قَضَاءِ حَوَائِجِي وَ تَيْسِيرِ أُمُورِي وَ كَشْفِ شِدَّتِي وَ غُفْرَانِ ذَنْبِي وَ
 سَعَةِ رِزْقِي وَ تَطْوِيلِ عَمْرِي وَ إِعْطَاءِ سُؤْلِي فِي آخِرَتِي وَ دُنْيَايَ
 اللَّهُمَّ الْعَنُ قَتْلَةَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ اللَّهُمَّ الْعَنُ قَتْلَةَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ
 اللَّهُمَّ الْعَنُ قَتْلَةَ الْأَيْمَةِ وَ عَذْبَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا لَا تُعَذِّبُهُ أَحَدًا مِنْ
 الْعَالَمِينَ عَذَابًا كَثِيرًا لَا انْقِطَاعَ لَهُ وَ لَا أَجَلَ وَ لَا أَمَدَ بِمَا شَاقُّوا وَ لَآءَ
 أَمْرِكَ وَ أَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا لَمْ تُحَلِّهِ بِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ اللَّهُمَّ وَ أَدْخِلْ عَلَيَّ
 قَتْلَةَ أَنْصَارِ رَسُولِكَ وَ عَلَيَّ قَتْلَةَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ عَلَيَّ قَتْلَةَ الْحَسَنِ
 وَ الْحُسَيْنِ وَ عَلَيَّ قَتْلَةَ أَنْصَارِ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ وَ قَتْلَةَ مَنْ قُتِلَ فِي
 وَايَةِ آلِ مُحَمَّدٍ أَجْمَعِينَ عَذَابًا أَلِيمًا مُضَاعَفًا فِي أَسْفَلِ دَرَكٍ مِنْ
 الْجَحِيمِ لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَ هُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ مَلْعُونُونَ نَاكِسُوا
 رُءُوسَهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ قَدْ عَايَنُوا النَّدَامَةَ وَ الْخِزْيَ الطَّوِيلَ لِقَتْلِهِمْ عِتْرَةَ
 أَنْبِيَائِكَ وَ رُسُلِكَ وَ اتَّبَاعَهُمْ مِنْ عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ اللَّهُمَّ الْعَنَّهُمْ فِي
 مُسْتَسْرِ السَّرِّ وَ ظَاهِرِ الْعَلَانِيَةِ فِي أَرْضِكَ وَ سَمَائِكَ اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي

قَدَمَ صِدْقٍ فِي أَوْلِيَائِكَ وَ حَبَّبَ إِلَيَّ مَشَاهِدَهُمْ وَ مُسْتَقَرَّهُمْ حَتَّى
تُلْحِقَنِي بِهِمْ وَ تَجْعَلَنِي لَهُمْ تَبَعًا فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ يَا أَرْحَمَ
الرَّاحِمِينَ.

پس ضریح را ببوس و برو نزد پائین قبر بایست و بگو:

السَّلَامُ عَلَى أَبِي الْأَيْمَةِ وَ خَلِيلِ النُّبُوَّةِ وَ الْمَخْصُوصِ بِالْأَخُوَّةِ
السَّلَامُ عَلَى يَعْسُوبِ الدِّينِ وَ الْإِيْمَانِ وَ كَلِمَةِ الرَّحْمَنِ السَّلَامُ عَلَى
مِيزَانَ الْأَعْمَالِ وَ مُقَلَّبِ الْأَحْوَالِ وَ سَيْفِ ذِي الْجَلَالِ وَ سَاقِي
السَّلْسَبِيلِ الزُّلَالِ السَّلَامُ عَلَى صَالِحِ الْمُؤْمِنِينَ وَ وَارِثِ عِلْمِ النَّبِيِّينَ وَ
الْحَاكِمِ يَوْمَ الدِّينِ السَّلَامُ عَلَى شَجَرَةِ التَّقْوَى وَ سَامِعِ السَّرِّ وَ النُّجْوَى
السَّلَامُ عَلَى حُجَّةِ اللَّهِ الْبَالِغَةِ وَ نِعْمَتِهِ السَّابِغَةِ وَ نِعْمَتِهِ الدَّامِغَةِ السَّلَامُ
عَلَى الصِّرَاطِ الْوَاضِحِ وَ النَّجْمِ اللَّائِحِ وَ الْإِمَامِ النَّاصِحِ وَ الزِّنَادِ الْقَادِحِ
وَ رَحْمَةِ اللَّهِ وَ بَرَكَاتِهِ پَس بگو اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ
بْنِ أَبِي طَالِبٍ أَخِي نَبِيِّكَ وَ وَلِيِّهِ وَ نَاصِرِهِ وَ وَصِيِّهِ وَ وَزِيرِهِ وَ
مُسْتَوْدَعِ عِلْمِهِ وَ مَوْضِعِ سِرِّهِ وَ بَابِ حِكْمَتِهِ وَ النَّاطِقِ بِحُجَّتِهِ وَ
الدَّاعِي إِلَى شَرِيعَتِهِ وَ خَلِيفَتِهِ فِي أُمَّتِهِ وَ مُفْرَجِ الْكُرْبِ عَن وَجْهِهِ وَ
قَاصِمِ الْكُفْرَةِ وَ مُرْغِمِ الْفَجْرَةِ الَّذِي جَعَلْتَهُ مِنْ نَبِيِّكَ بِمَنْزَلَةِ هَارُونَ
مِنْ مُوسَى اللَّهُمَّ وَالْ مَنْ وَالَاهُ وَ عَادِ مَنْ عَادَاهُ وَ انصُرْ مَنْ نصرَهُ وَ
اخْذُلْ مَنْ خَذَلَهُ وَ الْعَنْ مَنْ نَصَبَ لَهُ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَ الْآخِرِينَ وَ صَلِّ
عَلَيْهِ أَفْضَلَ مَا صَلَّيْتَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ أَوْصِيَاءِ أَنْبِيَائِكَ يَا رَبَّ
الْعَالَمِينَ.

سپس برای زیارت حضرت آدم علیه السلام و نوح علیه السلام به جانب

بالا سر حضرت برگرد و در زیارت آدم بگو:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَفِيَّ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَبِيبَ اللَّهِ السَّلَامُ
عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَمِينَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَلِيفَةَ
اللَّهِ فِي أَرْضِهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا الْبَشَرِ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَيَّ
رُوحِكَ وَ بَدَنِكَ وَ عَلَيَّ الطَّاهِرِينَ مِنْ وُدِّكَ وَ ذُرِّيَّتِكَ وَ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْكَ صَلَاةً لَا يُحْصِيهَا إِلَّا هُوَ وَ رَحْمَةً اللَّهُ وَ بَرَكَاتَهُ.

و در زیارت نوح علیه السلام بگو:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَفِيَّ اللَّهِ السَّلَامُ
عَلَيْكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَبِيبَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا شَيْخَ
الْمُرْسَلِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَمِينَ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ وَ
سَلَامُهُ عَلَيْكَ وَ عَلَيَّ رُوحِكَ وَ بَدَنِكَ وَ عَلَيَّ الطَّاهِرِينَ مِنْ وُدِّكَ
وَ رَحْمَةَ اللَّهِ وَ بَرَكَاتَهُ.

پس دو رکعت نماز زیارت امیر المؤمنین علیه السلام بجا آور در رکعت
اول بعد از سوره فاتحه سوره الرحمن بخوان و در رکعت دوم سوره یس و
بعد از نماز تسبیح حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها را بخوان و از خدا
طلب آمرزش کن و برای خود دعا کن و بگو:

اللَّهُمَّ إِنِّي صَلَّيْتُ هَاتَيْنِ الرَّكْعَتَيْنِ هَدِيَّةً مِنِّي إِلَى سَيِّدِي وَ مَوْلَايَ
وَلِيِّكَ وَ أَخِي رَسُولِكَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ سَيِّدِ الْوَصِيِّينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي
طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَ عَلَيَّ آلِهِ اللَّهُمَّ فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ
مُحَمَّدٍ وَ تَقَبَّلْهَا مِنِّي.

و دو رکعت نماز را هدیه آدم علیه السلام و دو رکعت دیگر را هدیه نوح
علیه السلام گردان پس سجده شکر بجا آور و در سجده بگو:

اللَّهُمَّ إِلَيْكَ تَوَجَّهْتُ وَبِكَ اعْتَصَمْتُ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ اللَّهُمَّ أَنْتَ
ثِقَتِي وَرَجَائِي فَكَفِّنِي مَا أَهَمَّنِي وَمَا لَا يُهَمِّنِي صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ
آلِ مُحَمَّدٍ وَقَرِّبْ فَرَجَهُمْ.

پس برو به سجود و صد مرتبه بگو شُکراً و در دعا جهد کن که این
موضع طلبیدن مطالب است و بسیار استغفار کن که محل آمرزش گناهان
است و حاجات خود را از خدا طلب نما که مقام استجابت دعاها است.

زیارت ماثور دیگری که وارد شده است زیارت معروف به امین الله است
که در نهایت اعتبار است و در تمام کتب مزاریه و مصابیح نقل شده است و
علامه مجلسی رحمة الله علیه فرموده که آن بهترین زیارات از جهت متن و
سند است و نیکو است که در جمیع مشاهد مشرفه بر آن مواظبت نمایند و
کیفیت آن چنان است که به سندهای معتبر از جابر از امام محمد باقر علیه
السلام روایت شده که امام زین العابدین علیه السلام به زیارت امیر المؤمنین
علیه السلام آمد و نزد قبر آن حضرت ایستاد و گریست و گفت: السَّلَامُ
عَلَيْكَ يَا أَمِينَ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ وَ حُجَّتَهُ عَلَى عِبَادِهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا
أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ (اگر این زیارت برای غیر حضرت امیر المؤمنین خوانده
شود السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ در آن گفته نمی شود) أَشْهَدُ أَنَّكَ
جَاهَدْتَ فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ وَعَمِلْتَ بَكِتَابِهِ وَاتَّبَعْتَ سُنَنَ نَبِيِّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ حَتَّى دَعَاكَ اللَّهُ إِلَى جَوَارِهِ فَقَبَضَكَ إِلَيْهِ بِاخْتِيَارِهِ وَ
أَلْزَمَ أَعْدَاءَكَ الْحُجَّةَ مَعَ مَا لَكَ مِنَ الْحُجَجِ الْبَالِغَةِ عَلَى جَمِيعِ خَلْقِهِ
اللَّهُمَّ فَاجْعَلْ نَفْسِي مُطْمَئِنَّةً بِقَدْرِكَ رَاضِيَةً بِقَضَائِكَ مُوَلَّعَةً بِذِكْرِكَ وَ
دُعَائِكَ مُحِبَّةً لِبُصْفَةِ أَوْلِيَائِكَ مَحْبُوبَةً فِي أَرْضِكَ وَ سَمَائِكَ صَابِرَةً
عَلَى نَزُولِ بَلَائِكَ مُشْتَاقَةً إِلَى فَرَحَةِ لِقَائِكَ مُتَزَوِّدَةً مِنَ التَّقْوَى لِيَوْمِ

جَزَائِكَ مُسْتَنَّةً بِسُنَنِ أَوْلِيَائِكَ مُفَارِقَةً لِأَخْلَاقِ أَعْدَائِكَ مَشْغُولَةً عَنِ الدُّنْيَا بِحَمْدِكَ وَثَنَائِكَ.

پس صورت مبارک خود را بر قبر گذاشت و گفت:

اللَّهُمَّ إِنَّ قُلُوبَ الْمُخْبِتِينَ إِلَيْكَ وَالْهَمَّةُ وَ سُبُلَ الرَّاعِبِينَ إِلَيْكَ
شَارِعَةٌ وَ أَعْلَامَ الْقَاصِدِينَ إِلَيْكَ وَاضِحَةٌ وَ أَفئِدَةَ الْعَارِفِينَ مِنْكَ
فَارِعَةٌ وَ أَصْوَاتَ الدَّاعِينَ إِلَيْكَ صَاعِدَةٌ وَ أَبْوَابَ الْإِجَابَةِ لَهُمْ مُفْتَحَةٌ
وَ دَعْوَةَ مَنْ نَاجَاكَ مُسْتَجَابَةٌ وَ تَوْبَةَ مَنْ أَنَابَ إِلَيْكَ مَقْبُولَةٌ وَ عِبْرَةَ
مَنْ بَكَى مِنْ خَوْفِكَ مَرْحُومَةٌ وَ الْإِغَاثَةَ لِمَنْ اسْتَعَاثَ بِكَ مَوْجُودَةٌ وَ
الْإِعَاثَةَ لِمَنْ اسْتَعَانَ بِكَ مَبْدُولَةٌ وَ عِدَاتِكَ لِعِبَادِكَ مُنْجِزَةٌ وَ زَلَمَ مَنْ
اسْتَفَالَكَ مَقَالَةٌ وَ أَعْمَالَ الْعَامِلِينَ لَدَيْكَ مَحْفُوظَةٌ وَ أَرْزَاقَكَ إِلَى
الْخَلَائِقِ مِنْ لَدُنْكَ نَازِلَةٌ وَ عَوَائِدَ الْمَزِيدِ إِلَيْهِمْ وَاصِلَةٌ وَ ذُنُوبَ
الْمُسْتَغْفِرِينَ مَغْفُورَةٌ وَ حَوَائِجَ خَلْقِكَ عِنْدَكَ مَقْضِيَةٌ وَ جَوَائِزَ السَّائِلِينَ
عِنْدَكَ مُوقَّرَةٌ وَ عَوَائِدَ الْمَزِيدِ مُتَوَاتِرَةٌ وَ مَوَائِدَ الْمُسْتَطْعِمِينَ مُعَدَّةٌ وَ
مَنَاهِلَ الظَّمَاءِ مُتَرَعَّةٌ اللَّهُمَّ فَاسْتَجِبْ دُعَائِي وَ اقْبَلْ ثَنَائِي وَ اجْمَعْ
بَيْنِي وَ بَيْنَ أَوْلِيَائِي بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَ عَلِيٍّ وَ فَاطِمَةَ وَ الْحَسَنَ وَ الْحُسَيْنَ
إِنَّكَ وَ لِي نِعْمَائِي وَ مُنْتَهَى مُنَايَ وَ غَايَةَ رَجَائِي فِي مُنْقَلَبِي وَ
مَثْوَايَ.

حضرت امام محمد باقر(ع) فرمود که هر که از شیعیان ما این زیارت و دعا را نزد قبر امیر المؤمنین(ع) یا نزد قبر یکی از ائمه(ع) بخواند البته حق تعالی این زیارت و دعای او را در نامه‌ای از نور بالا برد و مهر حضرت محمد صلی الله علیه و آله را بر آن بزند و چنین محفوظ باشد تا به قائم آل محمد(ع) تسلیم نمایند پس صاحبش را به بشارت و تحیت و کرامت استقبال نماید إن شاء الله تعالی.

حضرت صادق (ع) سر امام حسین علیه السلام را نزد سر امیر المؤمنین علیه السلام به این صورت زیارت می کرد:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ أَمِيرِ
 الْمُؤْمِنِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ الصَّديْقَةِ الطَّاهِرَةِ سَيِّدَةِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ
 السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ أَشْهَدُ
 أَنَّكَ قَدْ أَقَمْتَ الصَّلَاةَ وَآتَيْتَ الزَّكَاةَ وَآمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَيْتَ
 عَنِ الْمُنْكَرِ وَتَلَوْتَ الْكِتَابَ حَقًّا تِلَاوَتِهِ وَجَاهَدْتَ فِي اللَّهِ حَقًّا
 جِهَادِهِ وَصَبَرْتَ عَلَى الْأَذَى فِي جَنْبِهِ مُحْتَسِبًا حَتَّى أَتَاكَ الْيَقِينُ وَ
 أَشْهَدُ أَنَّ الَّذِينَ خَالَفُوكَ وَحَارَبُوكَ وَأَنَّ الَّذِينَ خَذَلُوكَ وَالَّذِينَ
 قَتَلُوكَ مَلْعُونُونَ عَلَى لِسَانِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَقَدْ خَابَ مَنْ افْتَرَى لَعَنَ
 اللَّهُ الظَّالِمِينَ لَكُمْ مِنَ الْأُولِيِّينَ وَالْآخِرِينَ وَضَاعَفَ عَلَيْهِمُ الْعَذَابَ
 الْإِلِيمَ أَتَيْتَكَ يَا مَوْلَايَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ زَائِرًا عَارِفًا بِحَقِّكَ مُوَالِيًا
 لِأَوْلِيَائِكَ مُعَادِيًا لِأَعْدَائِكَ مُسْتَبْصِرًا بِالْهُدَى الَّذِي أَنْتَ عَلَيْهِ عَارِفًا
 بِضَلَالَةِ مَنْ خَالَفَكَ فَاشْفَعْ لِي عِنْدَ رَبِّكَ.

اگر همین زیارت را در مسجد حنانه بخوانند نیز مناسب است.

علماء مدفون در حرم امیرالمؤمنین(ع)

برخی از علماء و فقهاء بزرگ که روزگاری مرجعیت شیعه را به عهده داشته اند در حرم حضرت علی (ع) مدفون هستند در این جا برای آن که یادی از آنها کرده باشیم و مروری بر تاریخ تشیع نموده باشیم به ذکر برخی بر حسب تاریخ وفات می پردازیم:

- ۱- سید بن طاووس: متوفی ۶۶۴ ق، عارف و فقیه بارز شیعه و مولف کتاب لہوف در مقتل سیدالشہداء
- ۲- علامہ حلی: متوفی ۷۲۶، کہ خدمات شایان فرهنگی و سیاسی در دورہ ایلخانی بہ تشیع داشتہ و در زمان خود مرجعیّت شیعه را بہ عہدہ داشتہ و مولف کشف المراد و تالیفات بسیار دیگر در کلام و فقہ شیعه است.
- ۳- مقدّس اردبیلی: متوفی ۹۹۳ ق، از علمای بزرگ شیعه در دورہ صفوی از او کرامات زیادی نقل شدہ است.

۴- ملا محمد مہدی نراقی: متوفی ۱۲۰۹، مولف جامع السّعات در علم اخلاق

- ۵- ملا احمد نراقی: متوفی ۱۲۴۵ ق، مولف معراج السّعادہ در علم اخلاق
- ۶- شیخ مرتضی انصاری: متوفی ۱۲۸۱ ق، مولف دو کتاب رسائل و مکاسب از کتب درسی حوزہ های علمیہ

۷- شیخ جعفر شوشتری: متوفی ۱۳۰۲ ق، و مولف "مجالس المواعظ" و "البکاء فی ایام عاشورا" و نیز مولف "خصائص الحسینیہ"

۸- میرزای شیرازی: متوفی ۱۳۱۲ ق، و صاحب فتوای تحریم تنباکو

۹- محدّث نوری، متوفی ۱۳۲۰ ق، و مولف "مستدرک وسائل الشیعه"

۱۰- شیخ محمد حسین غروی، معرف بہ کمپانی، متوفی ۱۳۲۰

۱۱- سیّد ابوالحسن اصفہانی، متوفی ۱۳۲۴، زعیم حوزہ علمیہ نجف در

عصر خود

۱۲- آخوند خراسانی متوفی ۱۳۲۹ و مولف کتاب "کفایۃ الاصول" از

کتب درسی حوزہ های علمیہ

۱۳- سید محمد کاظم طباطبایی یزدی، متوفی ۱۳۳۷، مولف کتاب "عروۃ

الوثقی" و مؤثر در جریان مشروطہ

- ۱۴- آیه الله سید محسن حکیم، متوفی ۱۳۴۷ق، زعیم حوزه نجف و مؤلف کتاب "مستمسک عروة الوثقی"
- ۱۵- علامه شرف الدین عاملی صاحب "المراجعات"
- ۱۶- علامه محمد حسین نائینی، متوفی ۱۳۵۵ ق، مؤلف "تنبيه الأُمَّة و تنزيه الملة" در اساس و اصول مشروطیت
- ۱۷- شیخ عباس قمی، متوفی ۱۳۵۹ق، و مؤلف "مفاتیح الجنان" و کتب ارزنده دیگر
- ۱۸- مصطفی خمینی فرزند امام خمینی (ره)، متوفی ۱۳۹۹ق
- ۱۹- آیه الله سید ابوالقاسم خویی، متوفی ۱۴۱۲ ق مرجع فقید معاصر
- ۲۰- محمد جواد مغنیه صاحب تالیفات کثیره؛
- امروزه فقط مقبره آیه الله خویی مفتوح است و مورد زیارت زائران قرار می گیرد از عجایب و عبرتهای روزگار این است که برخی از پادشاهان و سلاطین نیز به طمع بهره مندی از فیوضات روضه حیدری دستور داده اند که اجسادشان در حرم مطهر دفن گردد که خداوند به حالشان آگاه تر است از آن جمله اند برخی از پادشاهان آل بویه، برخی از ملوک آل حمدان از حاکمان موصل و حلب، برخی از دولت مردان ایلخانی و تیموری مانند تیمور لنگ و پادشاهان صفوی مثل شاه عباس صفوی و برخی از پادشاهان و رجال قاجار مثل آقا محمد خان قاجار و محمد شاه قاجار و ...

مساجد، مراقد و کتابخانه ها

نجف اشرف به برکت روضه حیدریّه، مرکز شیعه در جهان گردید و از دیرباز محل توجه شیعیان بود از قرن ها پیش حوزه علمیه شیعه و مرکز

علمی شیعیان در نجف دایر گردیده است به همین دلیل مساجد و کتابخانه ها و مراقد بسیاری از مراجع بزرگوار شیعه آیات عظام در نجف قرار دارد. از آنجا که این مراکز در اطراف و نزدیک روضه حیدریّه قرار گرفته اند بسیار شایسته است که زائران عزیز از این اماکن نیز بازدید به عمل آورده و به طور نسبی با تاریخ تشیع و زحمات علماء در جهت ترویج حقایق و علوم اهل بیت آشنا گردند به همین جهت برخی از مساجد و کتابخانه ها و مراقد آیات عظام که در نجف قرار دارند به ترتیب ذکر می شوند.

۱- جامع^۱ شیخ طوسی: از اماکن مشهور که در نجف قرار دارد جامع شیخ الطایفه طوسی است شیخ طوسی شاگرد شیخ مفید است که زعامت حوزه شیعه پس از سید مرتضی به وی سپرده شد. در آن دوره به تدبیر شیخ مفید بغداد محل همزیستی و شکوفائی دو مذهب شیعه و سنی بود. در فتنه و حمله سلاجقه متعصب سنی به بغداد در قرن چهارم، که منجر به سوزاندن کتابخانه ها و به خاک و خون کشیدن شیعیان گردید شیخ طوسی ناگزیر به نجف هجرت کرد و حوزه علمیه نجف را بنیانگذاری نمود از آن پس نجف مرکز حوزه علمیه شیعه در طول تاریخ بوده است شیخ طوسی سرآمد فقهای شیعه در طول تاریخ است و لقب شیخ الطایفه به او از همین رو است او صاحب "تهذیب الاحکام" و "الاستبصار" از کتب اربعه شیعه (کتب چهار گانه فقهی و حدیثی شیعه) است جامع شیخ طوسی در خیابان شیخ طوسی و نزدیک حرم مطهر علوی (ع) و در جهت شمالی حرم قرار دارد که در آن آرامگاه شیخ طوسی متوفی ۴۶۰ق قرار دارد این مکان در اصل منزل شیخ طوسی

^۱ - در عراق و بلاد عربی به مسجد، جامع می گویند.

بوده که به وصیت خودش تبدیل به مسجد شده است. در همین مکان مرقد علامه بحرالعلوم فقیه بزرگ و دارای مقامات معنوی و سیر و سلوک عرفانی متوفی ۱۲۱۲ق است. علامه محمد مهدی بحرالعلوم با امام زمان ملاقات های متعدد داشته و صاحب کرامات عظیم است. بزرگان زیادی مثل کاشف الغطا و ملا احمد نراقی تربیت یافته مکتب او هستند. علامه بحرالعلوم دو سال در مکه ساکن شد و چنان تاثیر گذار بود که طلاب اهل سنت به درسش حاضر می شدند و امام جمعه مکه در سن ۸۰ سالگی به دست او شیعه شد. جایگاه مرقد هود و صالح را در وادی السلام او تعیین نمود و مقام حضرت مهدی (عج) در مسجد سهله را او بنا کرد اوبه راستی استوانه شیعه در عصر خود بود.

۲- جامع جواهری: که در آن مرقد شیخ حسن نجفی مولف کتاب گرانسنگ جواهر الکلام قرار دارد. در محله العماره نجف واقع گردیده، جواهر الکلام دارای ۴۳ جلد می باشد و یکی از مهمترین کتب فقهی است.

۳- جامع کاشف الغطاء: در همین محله العماره جامع کاشف الغطاء واقع گردیده که مرقد شیخ جعفر کبیر و فرزندانش در آن است و اینک محل درس و بحث طلاب حوزه نجف می باشد. شیخ جعفر کبیر، مولف کتاب ارزشمند "کشف الغطاء" می باشد. جامع کاشف الغطاء در زقاق ۱۵ محله ۲۰۱ حیّ العماره قرار دارد.

۴- حسینیه شیرازیه: در شارع رسول که مقبره آیت الله سید حسن شیرازی اصطهباناتی در آن واقع شده است.

۵- جامع (مسجد) هندی: در خیابان رسول که مقبره آیت الله حکیم در آن واقع شده است.

- ۶- جامع سبزواری: مسجد و مقبره آیت الله سبزواری در خیابان رسول است که امروزه مکان بحث طلاب است.
- ۷- کتابخانه امیرالمومنین که توسط علامه امینی مؤلف "الغدیر" تاسیس گردیده و مقبره ایشان نیز در همین کتابخانه است و در محله "الحویش" قرار دارد. این کتابخانه هم اینک نیز قابل استفاده و مفتوح است.
- ۸- کتابخانه حکیم در ابتدای خیابان رسول که هم اینک نیز قابل استفاده و مفتوح است.
- ۹- کتابخانه امیرالمومنین که در داخل روضه حیدریّه واقع است.
- ۱۰- مسجد شیخ مرتضی انصاری مولف دو کتاب معروف "مکاسب" و "رسائل"، در محله الحویش نجف قرار دارد که مکان درس امام خمینی در دوره تبعید در نجف نیز بوده است.
- ۱۱- مدرسه آخوند خراسانی صاحب "کفایة الاصول" (کتاب درسی حوزه های علمیه) در محله بازار حویش واقع شده است که بیشترین طلبه را در حال حاضر در حوزه ی نجف دارد.
- ۱۲- مدرسه محمد رضا مظفر مؤلف کتاب "اصول فقه" از کتب درسی حوزه های علمیه در ابتدای خیابان "ثورة العشرین" یا خیابان امام صادق در مسیر محله حنّانه و جاده کوفه قرار دارد.
- ۱۳- میدان "ثورة العشرین" (انقلاب بیستم) در بین نجف به کوفه و نزدیک محله حنّانه قرار دارد و یادآور انقلاب مردم عراق است که به فتوای آیت الله شیرازی در بیستم ژانویه ۱۲۹۰ ق بر علیه استعمارگران بریتانیایی انجام گرفت و منجر به استقلال عراق گردید.

۱۴- آرامگاه سید محمد باقر حکیم که در یک عملیات تروریستی در سمت باب القبله حرم علی (ع) به شهادت رسید در حاشیه میدان "ثورة العشرین" واقع است و دارای قبه و سرای مجللی می باشد.

۱۵- دانشگاه دینی نجف یا "جامعة النجف الدینیة" که موسس آن کلانتر می باشد و بزرگترین مدرسه در حوزه نجف است بعد از میدان "ثورة العشرین" و مقابل مسجد حنّانه قرار گرفته است.

۱۶- حوزه علمیه نجف با وجود نا امنی ها و حوادث تروریستی پس از اشغال، همچنان فعال است دروس خارج فعال در حوزه نجف، دروس حضرات آیات بشیر، فیاض و سید سعید الحکیم می باشد مراجع فعلی حوزه نجف نیز عبارتند از حضرات آیات سیستانی، بشیر، فیاض و سید سعید حکیم، بیت آیت الله سیستانی در خیابان رسول و بیت سه بزرگوار دیگر در انتهای خیابان رسول در محله "جُدیده" واقع است.

مقام زین العابدین (ع)

در سمت غرب حرم در خیابان صافی صفا و در امتداد خیابان زین العابدین(ع)، مقام زین العابدین(ع) قرار دارد که حضرت زین العابدین(ع) جهت استراحت و زیارت قبر امیرالمومنین(ع) به این مکان تشریف می آوردند، مؤمنین این مکان را زیارت کرده و دو رکعت نماز به نیت زیارت امام زین العابدین به جا می آورند و با دعا و زیارت خاصی که در تابلویی در این مکان موجود است بر آن امام همام سلام و صلوات می فرستند.

مقام امیرالمؤمنین (ع) و مرقد صافی صفا یمانی

جنب مقام امام زین العابدین (ع) جامع^۱ صافی صفا قرار دارد که با موشکهای آمریکایی قسمتی از آن تخریب گردیده در این جامع مقام امیرالمؤمنین (ع) و مرقد یکی صحابه جلیل القدر علی (ع) به نام صافی صفا یمانی قرار دارد این صحابه وصیت کرده بود پس از مرگش جنازه اش را به نجف خدمت علی (ع) ببرند، فرزندانش که از عهده هزینه و اداره این کار بر نمی آمدند خدمت حضرت علی (ع) رسیده و قضیه را بیان کردند، که در حال حضرت جنازه پدرشان را به قدرت اعجاز حاضر کرد و بر آن نماز خواند و کفن و دفن نمود.

مؤمنان در این مکان دو رکعت نماز زیارت حضرت علی (ع) به جا می آورند و دو رکعت نماز نیز به صافی صفا یمانی هدیه می کنند.

وادی السلام

قبرستان نورانی وادی السلام بزرگترین و کهن ترین قبرستان در نوع خود در جهان به شمار می رود. در روایات آمده که هرکس در آن جا دفن گردد از فشار قبر و نکیر و منکر در امان است و وادی السلام جایگاهی از بهشت است و محل اجتماع ارواح تمام مؤمنان از سرتاسر دنیا است فضایل بی شمار دیگری نیز برای وادی السلام ذکر گردیده است. در منطقه ای وسیع تا چشم کار می کند همه قبر است و آرامگاه، از هر طایفه و رنگ و نژاد و

^۱ - در عراق وبلاد عربی به مسجد جامع گفته می شود.

طبقه و صنف اجتماع، در این جا در کنار هم آرمیده اند تا خداوند با آنها چگونه معامله کند.

به گورستان گذر کردم کم و بیش بدیدم قبر دولتمند و درویش
 نه درویشی بی کفن در گور رفته نه دولتمند برد از یک کفن بیش
 بر زائر است که با دیده عبرت در احوال این اسیران خاک بنگرد که رسول
 خدا (ص) فرمودند: «الْأَنْسُ نِيَامٌ إِذَا مَاتُوا فَانْتَبَهُوا» مردم در خوابند وقتی
 بمیرند، از خواب غفلت بیدار می شوند.

برخی مقابر و آرامگاه های معروف در وادی السلام عبارتند از :

۱) آرامگاه حضرت هود(ع) و حضرت صالح(ع):

هود (ع) پیامبر قوم عاد است و داستان حضرت هود در سوره هود آیات ۵۰ تا ۶۰ آورده شده است. قوم عاد در نهایت با وجود روشنگری های هود (ع)، بر اثر سرپیچی از فرامین الهی و شرک ورزیدن، به عذاب الهی گرفتار شدند. صالح (ع) نیز پیامبر قوم ثمود است و داستان قوم ثمود در همان سوره هود آیات ۶۰ تا ۶۸ آمده است قوم ثمود از صالح (ع) معجزه می خواهند حضرت صالح (ع) به اذن خدا از دل کوه ناقة ای (شتر) را بیرون می آورد با این وجود این قوم سرکش نه تنها ایمان نمی آورند بلکه ناقة را می کشند و در نتیجه به عذاب الهی دچار شده و نابود می گردند. اعمالی که مؤمنان در این مکان مقدس انجام می دهند دورکعت نماز زیارت حضرت هود(ع) و دو رکعت نماز زیارت حضرت صالح(ع) و زیارتنامه مختصری است که در تابلویی بر دیوار مقبره نصب گردیده است.

۲) مقام امام صادق (ع) و مقام امام زمان (ع):

مکانی است که این دو امام بزرگوار پس از زیارت روضه جدشان برای عبادت و استراحت به آن جا تشریف می آوردند در جوار مقام امام زمان چاهی است که به بئر امام زمان مشهور است و گفته می شود که محل غیبت صغری نیز همین جا بوده است، اعمال وارده برای این دو مقام دورکعت نماز هدیه به امامین همامین و زیارت آن دو بزرگوار است که در تابلویی بر دیوار موجود است.

در وادی السلام مقبره برخی از علمای بنام قرار دارد برخی از این فضلاء و علمای اسلامی عبارتند از: مقبره قاضی طباطبایی استاد عرفان علامه طباطبایی صاحب المیزان، مقبره سید محمد باقر صدر و...

مسجد حنّانه و مقام رأس الحسین (ع)

در مسیر نجف به کوفه (حدود چهار کیلومتری نجف) در محله "حنّانه" و در خیابان حنّانه مسجد حنّانه و مقام رأس الحسین قرار دارد، پس از واقعه عاشورا در سال ۶۱ هجری هنگامی که سپاه ابن زیاد سر مبارک اباعبدالله (ع) را به کوفه نزد ابن زیاد می بردند، در این مکان اطراق کرده و سر مبارک در این مسجد در مقامی که مورد زیارت زوّار قرار می گیرد گذارده شده و با آب چاهی که هم اینک زوّار به عنوان تبرک از آن استفاده می کنند سر مبارک شستشو گردیده است. این چاه به بئر امام علی (ع) مشهور است و امام علی (ع) از آن وضو می گرفته اند. در مسجد حنّانه دیواری وجود دارد که گفته می شود به هنگام تشییع پیکر پاک علی (ع) از

کوفه به نجف در تعظیم آن حضرت خم شد حنّانه توقفگاه سپاه ابن زیاد و کاروان اسیران اهل بیت(ع) بعد از واقعه عاشورا است.

اعمال مسجد حنّانه: زیارت مقام رأس الحسین و زیارت مسجد حنّانه که زیارتنامه آن در تابلویی بر دیوار موجود است و دو رکعت نماز تحیت مسجد حنّانه و دو رکعت نماز زیارت امام حسین(ع).

مرقد کمیل

در همان محله حنّانه و در نزدیکی مسجد حنّانه ، مرقد کمیل بن زیاد یمانی قرار دارد کمیل یار با وفا و صاحب سرّ علی(ع) بوده و او همان کسی است که علی(ع) دعای کمیل را به او تعلیم می دهد و از آن جهت است که امروزه ما این دعای روح پرور را با نام او می شناسیم حدیث مشهور "یا کُمیل انّ هذِهِ الْقُلُوبُ أَوْعِيَةٌ فَخُرْهَا أَوْعَاهَا..." خطاب به اوست. کمیل به دست حجاج والی خونخوار اُموی به شهادت رسید .

اعمال : دوررکعت نماز هدیه به جناب کمیل و زیارتنامه آن صحابه بزرگ که بر دیوار مرقد مکتوب گردیده است.

قصر خورنق:

این قصر در ۲ کیلومتری نجف توسط نعمان ابن امرؤالقیس ساخته شد معمار قصر، سنّمار بود که برای بر ملا نشدن راز آن توسط نعمان پس از پایان ساخت قصر کشته شد، (ما أَكثَرُ الْعَبْرَ وَ أَقَلُّ الْعِتْبَارَ) ، این سرانجام کسی است که باطل را ولیّ خود انتخاب می کند.

این قصر در عصر جاهلی از عجایب چندگانه جهان به شمار می رفت و تا چندی پیش ویرانه های آن باقی بود امروزه دیگر اثری از آن نیست.

مقبره ذی الکفل: در ۴۰ کیلومتری جاده نجف به حلّه مقبره ذی الکفل از پیامبران بنی اسرائیل که کفیل یهودیان بوده قرار دارد. امروزه نیز مورد زیارت یهودیان قرار می گیرد.

برج نمرود: برج اعجاب آور نمرود نزدیک روستای ذوالکفل از آثار شهر باستانی بابل است، گویند ابراهیم(ع) از آن به آتش افکنده شد.

کوفه

کوفه از مهمترین مراکز شیعه در طول تاریخ بوده است، کوفه شهری است که بعد از اسلام به دست مسلمین به منظور اردوگاه نظامی برای نیروهای جبهه شرقی تأسیس گردید اهالی آن در قرن اول هجری عمدتاً از قبایل قحطانی، یمنی، انصار خزر جی و موالیان ایرانی بوده اند.

قبایل یمنی غالباً دوستدار خاندان پیامبر بودند وجود صحابه بزرگوار شیعی چون عبدالله بن مسعود و عمّاریاسر و تعالیم ایشان بر رشد تشیع در کوفه تاثیر داشته و کوفه به عنوان مرکز اصلی شیعیان گردید. در سال ۳۶ هـ . ق. علی (ع) به کوفه نقل مکان کرد و کوفه مرکز خلافت اسلامی گردید. در داخل و اطراف کوفه حوادث بسیاری که تاریخ تشیع را می سازد واقع شده است حوادثی مانند تجهیز قوای علی (ع) برای جنگ های جمل و صفین انتخاب و کناره گیری حسن بن علی از خلافت قیام حجرین عدی کندی، شهادت علی (ع)، نهضت توّابین، قیام مختار و ...

در عین حال کوفه آئینه عبرت برای شیعیان نیز می باشد.

از لحاظ علمی نیز کوفه از مهمترین شهرهای شیعی به شمار می آمده خاندان های بزرگ شیعی کوفی همچون آل اعین آل ابی شعبه و آل نهیک

از روّات و صحابه مورد وثوق ائمه اطهار بوده اند. در فضیلت کوفه احادیث زیادی از اهل بیت وارد شده است...

کوفه از چهار بلدی است که حق تعالی آن را اختیار کرده. فاصله کوفه با نجف ۸ کیلومتر است و امروز کوفه جزو استان نجف به شمار می آید.

اماکن زیارتی کوفه:

(۱) مسجد کوفه

در فضیلت این مسجد کلام بسیار است جایگاه نماز پیغمبران بوده و محل نماز علی (ع) و رسول (ص) و در آینده محل نماز مهدی (عج) خواهد بود. برای نماز (نافله و فریضه) در آن بسیار فضیلت ذکر شده و بیتوته در آن بسیار توصیه شده یکی از آن چهار مسجدی است که مسافر در آن بین قصر و اتمام مخیر است.

محل شهادت و ضربت علی (ع) در این مسجد است که پایگاه حکومت علی (ع) نیز بوده شیخ عباس قمی در مفاتیح فضایل بسیاری را برای این مسجد ذکر کرده است. قابل ذکر این که بر مساحت مسجد بزرگ کوفه چیزی افزوده نشده [برخلاف آن چه برخی از زوّار می گویند شاید این عدّه با مسجد الحرام اشتباه گرفته اند] بنابراین نماز در تمام مسجد کوفه بر مسافر قابل قصر و اتمام است.

و دیگر اینکه قبلاً مسجد دارای ستون هایی بوده که مقامات انبیاء بواسطه آن ستونها معلوم می شده که امروزه آن ستون ها وجود ندارد بنای فعلی قسمت داخلی مسجد در دو ساله اخیر بازسازی شده و ستون های این

بنای جدید نیز نباید با آن ستونهای اولیه اشتباه شود مقامات مزبور بواسطه جایگاه هایی مشخص شده اند. این مقام های مبارک عبارتند از :

۱- مقام ابراهیم: چون از باب الفیل داخل مسجد شوی حدود ۳۰ قدم به داخل، سمت چپ محدوده مقام ابراهیم (ع) است.

۲- دُكَّةُ الْقَضَاءِ: مکانی که علی (ع) در آن جا برای قضاوت جلوس می فرموده اند. در آن موضع ستون کوتاهی بوده که بر آن آیه کریمه **إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ** نوشته بوده.

۳- بیت الطشت: مکان قضاوت اعجازآمیز علی (ع) در مورد دختر بی شوهری که زالویی در شکمش داخل شده و به تدریج از مکیدن خون بزرگ شده بود و شکم آن دختر را نیز بزرگ کرده بود برادران دختر گمان حمل به او بردند و خواستند او را بکشند نزد امیر المؤمنین (ع) آمدند حضرت امر فرمود در جانب مسجد پرده کشیدند و آن دختر را در پس آن پرده نشانیدند و قابله کوفه را امر فرمود که او را تفتیش کند قابله پس از تفتیش عرض کرد یا امیر المؤمنین این دختر آبستن است و فرزند در شکم دارد پس حضرت امر فرمود طشتی مملو از لجن آوردند و دختر را بر روی آن نشانیدند آن زالو که بوی لجن شنید از شکم دختر بیرون آمد به این ترتیب دختری که حامله نبود و زالو در شکم داشت با معجزه امیر المؤمنین (ع) تبرئه شد.

۴- محل سفینه نوح (ع): در وسط مسجد است که بنا بر اعتقاد برخی محل فرود کشتی نوح (ع) است و به اعتقاد برخی دیگر کشتی نوح در این مکان ساخته شده و آب از زیر کشتی نوح در این مکان جوشیدن گرفت و تمام زمین را فراگرفت قبلاً این مکان به صورت زیرزمینی بوده که مردم پایین می

رفته اند و آب در آن بوده که بعداً آن را پر کرده اند اخیراً تصمیم به برگرداندن آن به حالت سابق را دارند.

۵- مقام نبی(ص): که رسول اسلام در شب معراج از جبرئیل رخصت گرفت و در آن جا نماز گذارد.

در مسجد کوفه مقام زین العابدین، مقام امام صادق، محل توبه حضرت آدم، مقام جبرئیل و محراب حضرت علی (ع) (و محل ضربت)، محل نافله شب علی (ع) نیز وجود دارد.

مسجد کوفه جایگاه قدمهای بسیاری از پیامبران از جمله پیامبر اسلام(ص) و امام علی (ع) و امام حسن (ع) و امام حسین (ع) است و حضرت علی هنگامی که کوفه را مرکز خلافت نمودند ابتدا به مسجد کوفه وارد گردید در همین مسجد برای مردم سخنرانی می کردند و آن ها موعظه می نمودند و در همین مسجد مردم را ارشاد نموده و بین شان قضاوت می کردند و در نهایت در محراب همین مسجد شربت شهادت را نوشیدند و به لقاء الله پیوستند.

در هنگام ضربت خوردن مولای عارفان و امام متقیان دو ندا شنیده شد یکی از علی(ع) که فرمود: "فُزْتُ وَ رَبِّ الْكَعْبَةِ" (به خدای کعبه رستگار شدم) و ندای دوم از جبرئیل(ع) بود که بین آسمان و زمین ندا در داد که "تَهَدَّمَتْ وَاللَّهِ أَرْكَانَ الْهُدَى قَتَلَ عَلِيَّ الْمُرْتَضَى قَتَلَهُ أَشَقَى الْأَشْقِيَاءَ..." (ارکان هدایت ویران گردید و علی مرتضی کشته شدوشقی ترین مردم او را کشت!)
مسجد کوفه تو خود شاهد باش

من که معصوم ترم از همه مظلوم ترم

مسجد کوفه خداوند نگهدار تو باد

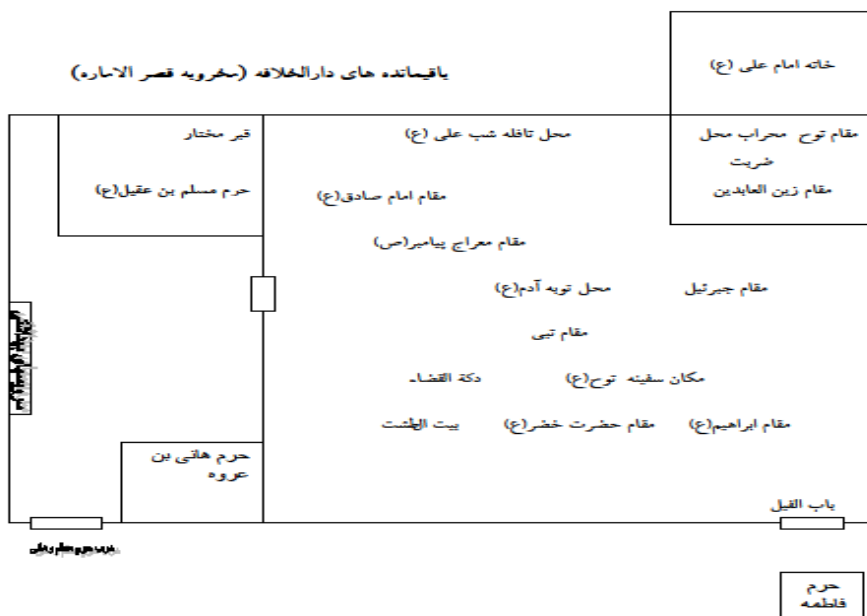
که دگر نشنوی آوای دعای سحرم

خون دلها که پس از مرگ بیمبر خوردم
 ریخت در دامن محراب عبادت ز سرم
 در دل خاک بلرزد بدنم گر طفلی
 گوید ای مسجد کوفه چه شد آخر پدرم
 بدنم را به سوی خانه عزیزان مبرید
 بگذارید که نان بهر یتیمان ببرم

نقشه مسجد کوفه:

↑ قبله

→ به طرف حرم شیم تشار

شارع سهله (طرف مسجد سهله)

اعمال مسجد کوفه

چون داخل کوفه شدی بگو: بِسْمِ اللّٰهِ وَ بِاللّٰهِ وَ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ وَ عَلٰی
 مَلَّةِ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَ آلهِ اللّٰهُمَّ اَنْزِلْنِيْ مُنْزَلًا مُّبَارَكًا وَ
 اَنْتَ خَيْرُ الْمُنْزِلِيْنَ پس روانه شو بسوی مسجد کوفه و در حال رفتن بگو:
 اللّٰهُ اَكْبَرُ وَ لَا اِلَهَ اِلَّا اللّٰهُ وَ الْحَمْدُ لِلّٰهِ وَ سُبْحَانَ اللّٰهِ تا وارد شوی به در
 مسجد پس بایست نزد در و بگو: السَّلَامُ عَلٰی سَيِّدِنَا رَسُوْلِ اللّٰهِ مُحَمَّدِ
 بْنِ عَبْدِ اللّٰهِ وَ آلهِ الطّٰهَرِيْنَ السَّلَامُ عَلٰی اَمِيْرِ الْمُؤْمِنِيْنَ عَلِيِّ بْنِ اَبِي
 طَالِبٍ وَ رَحْمَةً اللّٰهِ وَ بَرَكَاتُهُ وَ عَلٰی مَجَالِسِهِ وَ مَشَاهِدِهِ وَ مَقَامِ
 حِكْمَتِهِ وَ اَثَارِ اَبَائِهِ اَدَمَ وَ نُوحَ وَ اِبْرٰهِيْمَ وَ اِسْمَاعِيْلَ وَ تَبِيَّانَ
 [بُنِيَّانَ] بَيْنَاتِهِ السَّلَامُ عَلٰی الْاِمَامِ الْحَكِيْمِ الْعَدْلِ الصّٰدِقِ الْاَكْبَرِ
 الْفَارُوْقِ بِالْقِسْطِ الَّذِيْ فَرَّقَ اللّٰهُ بِهِ بَيْنَ الْحَقِّ وَ الْبَاطِلِ وَ الْكُفْرِ وَ
 الْاِيْمَانِ وَ الشَّرْكِ وَ التَّوْحِيْدِ لِيَهْلِكَ مَنْ هَلَكَ عَن بَيْنَتِهِ وَ يَحْيَا مَنْ
 حَيَّ عَن بَيْنَتِهِ اَشْهَدُ اَنَّكَ اَمِيْرُ الْمُؤْمِنِيْنَ وَ خَاصَّةً نَفْسَ الْمُتَجَبِّبِيْنَ وَ
 زَيْنُ الصّٰدِقِيْنَ وَ صَابِرُ الْمُمْتَحِنِيْنَ وَ اَنَّكَ حَكَمُ اللّٰهِ فِيْ اَرْضِهِ وَ
 قَاضِيْ اَمْرِهِ وَ بَابُ حِكْمَتِهِ وَ عَاقِدُ عَهْدِهِ وَ النَّاطِقُ بِوَعْدِهِ وَ الْحَبْلُ
 الْمَوْصُوْلُ بَيْنَهُ وَ بَيْنَ عِبَادِهِ وَ كَهْفُ النّٰجَاةِ وَ مِنْهَاجُ التَّقِيِّ وَ الدَّرَجَةُ
 الْعُلْيَا وَ مَهِيْمِنُ الْقَاضِيِ الْاَعْلٰى يَا اَمِيْرَ الْمُؤْمِنِيْنَ بَكَ اَتَقَرَّبُ اِلَى اللّٰهِ
 زُلْفَى اَنْتَ وَ لِيَّبِيْ وَ سَيِّدِيْ وَ وَسِيْلَتِيْ فِي الدُّنْيَا وَ الْاٰخِرَةِ.

۱- پس داخل مسجد می شوی و بهتر آن است که از درى که مشهور به

"باب الفيل" است داخل شوی پس می گویی: اللّٰهُ اَكْبَرُ اللّٰهُ اَكْبَرُ اللّٰهُ
 اَكْبَرُ هَذَا مَقَامُ الْعَائِدِ بِاللّٰهِ وَ بِمُحَمَّدِ حَبِيْبِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَ آلهِ
 وَ بَوْلَايَةِ اَمِيْرِ الْمُؤْمِنِيْنَ وَ الْاَئِمَّةِ الْمَهْدِيِّنَ الصّٰدِقِيْنَ النَّاطِقِيْنَ

الرَّاشِدِينَ الَّذِينَ أَذْهَبَ اللَّهُ عَنْهُمْ الرَّجْسَ وَ طَهَّرَهُمْ تَطْهِيرًا رَضِيَتْ
بِهِمْ أُمَّةٌ وَ هُدَاةٌ وَ مَوَالِيٌّ سَلَّمْتُ لِأَمْرِ اللَّهِ لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا وَ لَا
أَتَّخِذُ مَعَ اللَّهِ وَلِيًّا كَذَبَ الْعَادِلُونَ بِاللَّهِ وَ ضَلُّوا ضَلَالًا بَعِيدًا حَسْبِيَ
اللَّهُ وَ أَوْلِيَاءُ اللَّهِ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَ أَشْهَدُ
أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَ رَسُولُهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ أَنَّ عَلِيًّا وَ الْأَئِمَّةَ
الْمُهَدِّيِينَ مِنْ ذُرِّيَّتِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ أَوْلِيَائِي وَ حُجَّةُ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ.

۲- آنگاه برو به جانب "مقام حضرت ابراهیم" علیه السلام پس چهار
رکعت نماز کن دو رکعت آن را با حمد و قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ دو رکعت دیگر
را با حمد و إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ پس چون از نماز فارغ شدی تسبیح
حضرت زهرا علیها السلام را بگو و بعد از آن بگو: السَّلَامُ عَلَى عِبَادِ اللَّهِ
الصَّالِحِينَ الرَّاشِدِينَ الَّذِينَ أَذْهَبَ اللَّهُ عَنْهُمْ الرَّجْسَ وَ طَهَّرَهُمْ تَطْهِيرًا
وَ جَعَلَهُمْ أَنْبِيَاءَ مُرْسَلِينَ وَ حُجَّةً عَلَى الْخَلْقِ أَجْمَعِينَ وَ سَلَامٌ عَلَى
الْمُرْسَلِينَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ وَ هفت
مرتبه بگو سَلَامٌ عَلَى نُوحٍ فِي الْعَالَمِينَ...

۳- پس برو بسوی "دکة القضاء" و در آنجا دو رکعت نماز کن به حمد و
هر سوره که خواهی و چون فارغ شدی بگو تسبیح زهرا علیها السلام را و
بگو: يَا مَالِكِي وَ مَمْلِكِي وَ مُعْتَمِدِي بِالنَّعْمِ الْجَسَامِ مِنْ غَيْرِ اسْتِحْقَاقِ
وَ جَهِي خَاضِعٌ لِمَا تَعْلُوهُ الْأَقْدَامُ لِجَلَالِ وَجْهِكَ الْكَرِيمِ لَا تَجْعَلْ هَذِهِ
الشَّدَّةَ وَ لَا هَذِهِ الْمِحْنَةَ مُتَّصِلَةً بِاسْتِيصَالِ الشَّافَةِ وَ امْنَحْنِي مِنْ
فَضْلِكَ مَا لَمْ تَمْنَحْ بِهِ أَحَدًا مِنْ غَيْرِ مَسْأَلَةٍ أَنْتَ الْقَدِيمُ الْأَوَّلُ الَّذِي
لَمْ تَزَلْ وَ لَا تَزَالْ صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اغْفِرْ لِي وَ ارْحَمْنِي
وَ زَكِّ عَمَلِي وَ بَارِكْ لِي فِي أَجَلِي وَ اجْعَلْنِي مِنْ عَتَقَائِكَ وَ
طَلْقَائِكَ مِنَ النَّارِ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

۴- سپس در "بیت الطشت" که متصل به دکه القضاء است دو رکعت نماز کن بعد از سلام تسبیح کن پس بگو: اللَّهُمَّ إِنِّي ذَخَرْتُ تَوْحِيدِي إِيَّاكَ وَ مَعْرِفَتِي بِكَ وَ إِخْلَاصِي لَكَ وَ إِقْرَارِي بِرُبُوبِيَّتِكَ وَ ذَخَرْتُ وَلايَةَ مَنْ أَنْعَمْتَ عَلَيَّ بِمَعْرِفَتِهِمْ مِنْ بَرِيَّتِكَ مُحَمَّدٌ وَ عِترَتِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمْ لِيَوْمِ فَرَغِي إِلَيْكَ عَاجِلاً وَ آجِلاً وَ قَدْ فَرَّغْتُ إِلَيْكَ وَ إِلَيْهِمْ يَا مَوْلَايَ فِي هَذَا الْيَوْمِ وَ فِي مَوْقِفِي هَذَا وَ سَأَلْتُكَ مَا دَتَنِي مِنْ نِعْمَتِكَ وَ إِزَاحَةَ مَا أَخْشَاهُ مِنْ نِقْمَتِكَ وَ الْبَرَكَةَ فِيمَا رَزَقْتَنِيهِ وَ تَحْصِينَ صَدْرِي مِنْ كُلِّ هَمٍّ وَ جَائِحَةٍ وَ مَعْصِيَةَ فِي دِينِي وَ دُنْيَايَ وَ آخِرَتِي يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

۵- سپس دو رکعت نماز می‌کنی در وسط مسجد که "مقام معراج" پیامبر است (در شب معراج حضرت رسول صلی الله علیه و آله از حق تعالی رخصت طلبید و در اینجا فرود آمد و دو رکعت نماز گزارد.) در رکعت اول حمد می‌خوانی با قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ و در رکعت دوم حمد و قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ پس وقتی که سلام دادی تسبیح زهرا(ع) را بخوان و بگو: اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَ مِنْكَ السَّلَامُ وَ إِلَيْكَ يَعُودُ السَّلَامُ وَ دَارُكَ دَارُ السَّلَامِ حِينَا رَبَّنَا مِنْكَ بِالسَّلَامِ اللَّهُمَّ إِنِّي صَلَّيْتُ هَذِهِ الصَّلَاةَ ابْتِغَاءً رَحْمَتِكَ وَ رِضْوَانِكَ وَ مَغْفِرَتِكَ وَ تَعْظِيمًا لِمَسْجِدِكَ اللَّهُمَّ فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ ارْفَعْهَا فِي عَلِيِّينَ وَ تَقَبَّلْهَا مِنِّي يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

۶- سپس برو به طرف "مقام آدم(ع)" و آن مقام مکانی است که در آن حق تعالی توفیق توبه به آدم(ع) داده است احادیث در فضیلت این مقام بسیار وارد شده و روایت شده که امیر المؤمنین (ع) و امام حسن(ع) در این مقام بسیار نماز می‌کردند در روایت معتبر دیگر وارد شده که در هر شب

شصت هزار ملک از آسمان نازل می‌شوند و در این مکان نماز می‌کنند و در شب دیگر ملائکه دیگر به این عدد می‌آیند و دیگر هیچیک عود نمی‌کنند تا روز قیامت و در حدیث معتبر از حضرت صادق علیه السلام منقول است که: این جا مقام حضرت ابراهیم (ع) است.

پس رو به قبله بایست و بگو: بِسْمِ اللّٰهِ وَ بِاللّٰهِ وَ عَلٰی مِلَّةِ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ لَا اِلهَ اِلاَّ اللّٰهُ مُحَمَّدٌ رَسُوْلُ اللّٰهِ السَّلَامُ عَلٰی اٰبِنَا اٰدَمَ وَ اُمَّنَا حَوَآءَ السَّلَامُ عَلٰی هَابِيْلَ الْمُقْتُوْلِ ظُلْمًا وَ عُدُوَانًا عَلٰی مَوَاهِبِ اللّٰهِ وَ رِضْوَانِهِ السَّلَامُ عَلٰی شَيْثِ صَفْوَةِ اللّٰهِ الْمُخْتَارِ الْاُمَمِيْنَ وَ عَلٰی الصَّفْوَةِ الصّٰدِقِيْنَ مِنْ ذُرِّيَّتِهِ الطَّيِّبِيْنَ اَوْلِيَّهِمْ وَ اٰخِرِهِمْ السَّلَامُ عَلٰی اِبْرَاهِيْمَ وَ اِسْمَاعِيْلَ وَ اِسْحٰقَ وَ يَعْقُوْبَ وَ عَلٰی ذُرِّيَّتِهِمُ الْمُخْتَارِيْنَ السَّلَامُ عَلٰی مُوسٰى كَلِيْمِ اللّٰهِ السَّلَامُ عَلٰی عِيْسٰى رُوْحِ اللّٰهِ السَّلَامُ عَلٰی مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللّٰهِ خَاتَمِ النَّبِيِّْنَ السَّلَامُ عَلٰی اَمِيْرِ الْمُؤْمِنِيْنَ وَ ذُرِّيَّتِهِ الطَّيِّبِيْنَ وَ رَحْمَةِ اللّٰهِ وَ بَرَكَاتِهِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ فِي الْاَوَّلِيْنَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ فِي الْاٰخِرِيْنَ السَّلَامُ عَلٰی فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ السَّلَامُ عَلٰی الْاُئِمَّةِ الْهَادِيْنَ شُهَدَاءِ اللّٰهِ عَلٰی خَلْقِهِ السَّلَامُ عَلٰی الرَّقِيْبِ الشّٰهِدِ عَلٰی الْاُمَمِ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ پس چهار رکعت نماز می‌خوانی در رکعت اول حمد و اِنَّا اَنْزَلْنَاهُ و در رکعت دوم حمد و قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ و در رکعت سوم و چهارم به همین نحو و چون فارغ شدی بگو تسبیح زهراء عليها السلام را... پس برو به سجده و در سجده بگو: يَا مَنْ يَقْدِرُ عَلٰی حَوَآجِ السَّآئِلِيْنَ وَ يَعْلَمُ مَا فِيْ صَمِيْرِ الصّٰمَتِيْنَ يَا مَنْ لَا يَحْتَاجُ اِلٰى التَّفْسِيْرِ يَا مَنْ يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْاَعْيُنِ وَ مَا تُخْفِي الصُّدُوْرُ يَا مَنْ اَنْزَلَ الْعَذَابَ عَلٰى قَوْمِ يُونُسَ... پس هفتاد مرتبه بگو يَا سَيِّدِيْ سِپَس سر از سجده بردار و بگو يَا رَبِّ اَسْأَلُكَ بَرَكَتَةَ هٰذَا الْمَوْضِعِ وَ بَرَكَتَةَ

أَهْلِهِ وَ أَسْأَلُكَ أَنْ تَرْزُقَنِي مِنْ رِزْقِكَ رِزْقًا حَلَالًا طَيِّبًا تَسْوِقُهُ إِلَيَّ بِحَوْلِكَ وَ قُوَّتِكَ وَ أَنَا خَائِضٌ فِي عَافِيَةِ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ...

۷- سپس به "مقام حضرت ابراهیم(ع)" برو که از ممتازترین مواضع مسجد کوفه است و محل نماز حضرت ابراهیم خلیل الرحمن بوده است پس دو رکعت نماز کن به حمد و هر سوره که خواهی و چون سلام گفתי و تسبیح نمودی پس بگو: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِجَمِيعِ أَسْمَائِكَ كُلِّهَا مَا عَلِمْنَا مِنْهَا وَ مَا لَا نَعْلَمُ وَ أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الْعَظِيمِ الْأَعْظَمِ الْكَبِيرِ الْأَكْبَرِ الَّذِي مَنْ دَعَاكَ بِهِ أَجَبْتَهُ وَ مَنْ سَأَلَكَ بِهِ أُعْطِيْتَهُ وَ مَنْ اسْتَنْصَرَكَ بِهِ نَصَرْتَهُ وَ مَنْ اسْتَغْفَرَكَ بِهِ غَفَرْتَ لَهُ وَ مَنْ اسْتَعَانَكَ بِهِ أَعْتَنَهُ وَ مَنْ اسْتَرْزَقَكَ بِهِ رَزَقْتَهُ وَ مَنْ اسْتَعَاثَكَ بِهِ أَعْتَثَهُ وَ مَنْ اسْتَرْحَمَكَ بِهِ رَحِمْتَهُ وَ مَنْ اسْتَجَارَكَ بِهِ أَجْرْتَهُ وَ مَنْ تَوَكَّلَ عَلَيْكَ بِهِ كَفَيْتَهُ وَ مَنْ اسْتَعَصَمَكَ بِهِ عَصَمْتَهُ وَ مَنْ اسْتَنْقَذَكَ بِهِ مِنَ النَّارِ أَنْقَذْتَهُ وَ مَنْ اسْتَعَطَّفَكَ بِهِ تَعَطَّفْتَ لَهُ وَ مَنْ أَمَلَكَ بِهِ أُعْطِيْتَهُ الَّذِي اتَّخَذْتَ بِهِ آدَمَ صَفِيًّا وَ نُوحًا نَجِيًّا وَ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا وَ مُوسَى كَلِيمًا وَ عِيسَى رُوحًا وَ مُحَمَّدًا حَبِيبًا وَ عَلِيًّا وَصِيًّا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ أَنْ تَقْضِيَ لِي حَوَائِجِي وَ تَغْفُوَ عَمَّا سَلَفَ مِنْ ذُنُوبِي وَ تَنْفِضَ عَلَيَّ بِمَا أَنْتَ أَهْلُهُ وَ لِجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ لِلدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ يَا مُفْرَجَ هَمِّ الْمَهْمُومِينَ وَ يَا غِيَاثَ الْمَلْهُوفِينَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ.

۸- آنگاه برو بسوی "مقام امام زین العابدین(ع)" پس در آنجا دو رکعت نماز کن و بخوان در آن حمد و هر سوره که خواستی و همین که سلام دادی و تسبیح نمودی پس بگو: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اللَّهُمَّ إِنِّي ذُنُوبِي قَدْ كَثُرَتْ وَ لَمْ يَبْقَ لَهَا إِلَّا رَجَاءُ عَفْوِكَ وَ قَدْ قَدَّمْتُ آلَةَ الْحَرَمَانِ إِلَيْكَ

فَإِنَّا أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ مَا لَا أَسْتَوْجِبُهُ وَ أَطْلُبُ مِنْكَ مَا لَا أَسْتَحِقُّهُ اللَّهُمَّ
 إِنَّ تَعَذِّبْنِي فَبِذُنُوبِي وَ لَمْ تَظْلِمْنِي شَيْئًا وَ إِن تَغْفِرْ لِي فَخَيْرٌ رَاحِمٌ أَنْتَ
 يَا سَيِّدِي اللَّهُمَّ أَنْتَ أَنْتَ وَ أَنَا أَنَا أَنْتَ الْعَوَادُ بِالْمَغْفِرَةِ وَ أَنَا الْعَوَادُ
 بِالذُّنُوبِ وَ أَنْتَ الْمُتَفَضَّلُ بِالْحِلْمِ وَ أَنَا الْعَوَادُ بِالْجَهْلِ اللَّهُمَّ فَإِنِّي
 أَسْأَلُكَ يَا كَنْزَ الضُّعْفَاءِ يَا عَظِيمَ الرَّجَاءِ يَا مُنْقِذَ الْغَرَقَى يَا مُنْجِيَ
 الْهَلْكَى يَا مُمِيتَ الْأَحْيَاءِ يَا مُحْيِيَ الْمَوْتَى أَنْتَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا
 أَنْتَ أَنْتَ الَّذِي سَجَدَ لَكَ شَعَاعُ الشَّمْسِ وَ نُورُ الْقَمَرِ وَ ظَلَمَةُ اللَّيْلِ وَ
 ضَوْءُ النَّهَارِ وَ خَفَقَانُ الطَّيْرِ فَاسْأَلُكَ اللَّهُمَّ يَا عَظِيمَ بَحَقِّكَ يَا كَرِيمَ
 عَلِيٍّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الصَّادِقِينَ وَ بَحَقِّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الصَّادِقِينَ عَلَيْكَ وَ
 بِحَقِّكَ عَلِيٍّ عَلِيٍّ وَ بَحَقِّ عَلِيٍّ عَلَيْكَ وَ بِحَقِّكَ عَلِيٍّ فَاطِمَةَ وَ بَحَقِّ
 فَاطِمَةَ عَلَيْكَ وَ بِحَقِّكَ عَلِيٍّ الْحَسَنَ وَ بَحَقِّ الْحَسَنَ عَلَيْكَ وَ بِحَقِّكَ
 عَلِيٍّ الْحُسَيْنَ وَ بَحَقِّ الْحُسَيْنَ عَلَيْكَ فَإِنَّ حُقُوقَهُمْ مِنْ أَفْضَلِ أَنْعَامِكَ
 عَلَيْهِمْ وَ بِالشَّانِ الَّذِي لَكَ عِنْدَهُمْ وَ بِالشَّانِ الَّذِي لَهُمْ عِنْدَكَ صَلِّ يَا
 رَبِّ عَلَيْهِمْ صَلَاةً دَائِمَةً مُنْتَهَى رِضَاكَ وَ اغْفِرْ لِي بِهِمُ الذُّنُوبَ الَّتِي
 بَيْنِي وَ بَيْنَكَ وَ أَتَمِّمْ نِعْمَتَكَ عَلَيَّ كَمَا أَتَمَّمْتَهَا عَلَيَّ آبَائِي مِنْ قَبْلُ
 يَا كَهْيَعِصَ اللَّهُمَّ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ فَاسْتَجِبْ لِي
 دُعَائِي فِيمَا سَأَلْتُكَ بِرُوحِي وَ جَانِبِ رَأْسِي وَ جَانِبِ رَأْسِي وَ جَانِبِ رَأْسِي وَ جَانِبِ رَأْسِي
 بگو یا سیدی یا سیدی یا سیدی صلِّ علی محمد و آل محمد و اغفر لی و
 اغفر لی و بسیار این کلمه را با خشوع و گریه بگو پس جانب چپ را به
 زمین گذار و این کلمات را بگو پس دعا کن به آنچه می خواهی.

۹- آن گاه به "مقام نوح(ع)" (باب الفرج) برو که از آن جا دری بسوی
 خانه امیر المؤمنین (ع) مفتوح می شده پس چهار رکعت نماز کن به حمد و
 هر سوره که خواستی و چون فارغ شدی تسبیح کن پس بگو:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَاقْضِ حَاجَتِي يَا اللَّهُ يَا مَنْ لَا يَخِيبُ سَائِلُهُ وَلَا يَنْفُدُ نَائِلُهُ يَا قَاضِيَ الْحَاجَاتِ يَا مُجِيبَ الدَّعَوَاتِ يَا رَبَّ الْأَرْضِينَ وَالسَّمَاوَاتِ يَا كَاشِفَ الْكُرْبَاتِ يَا وَاسِعَ الْعَطِيَّاتِ يَا دَافِعَ النِّقَمَاتِ يَا مُبَدِّلَ السَّيِّئَاتِ حَسَنَاتٍ عُدُّ عَلَى بَطْوَيْكَ وَفَضْلِكَ وَإِحْسَانِكَ وَاسْتَجِبْ دُعَائِي فِيمَا سَأَلْتُكَ وَطَلَبْتُ مِنْكَ بِحَقِّ نَبِيِّكَ وَوَصِيِّكَ وَأَوْلِيَائِكَ الصَّالِحِينَ.

۱۰- سپس به "محراب و محل ضربت امیر المؤمنین (ع)" برو و دو رکعت نماز کن و هر گاه سلام دادی و تسبیح کردی بگو: يَا مَنْ أَظْهَرَ الْجَمِيلَ وَ سَتَرَ الْقَبِيحَ يَا مَنْ لَمْ يُؤَاخِذْ بِالْجَرِيرَةِ وَ لَمْ يَهْتِكِ السُّتْرَ وَ السَّرِيرَةَ يَا عَظِيمَ الْعَفْوِ يَا حَسَنَ التَّجَاوُزِ يَا وَاسِعَ الْمَغْفِرَةِ يَا بَاسِطَ الْيَدَيْنِ بِالرَّحْمَةِ يَا صَاحِبَ كُلِّ نَجْوَى يَا مُنْتَهَى كُلِّ شَكْوَى يَا كَرِيمَ الصَّفْحِ يَا عَظِيمَ الرَّجَاءِ يَا سَيِّدِي صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَافْعَلْ بِي مَا أَنْتَ أَهْلُهُ يَا كَرِيمُ.

سزاوار است در این مکان مقدس مناجات حضرت امیر المؤمنین (ع) خوانده شود:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْأَمَانَ يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ وَ أَسْأَلُكَ الْأَمَانَ يَوْمَ يَعْضُ الظَّالِمُ عَلَى يَدَيْهِ يَقُولُ يَا لَيْتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا وَ أَسْأَلُكَ الْأَمَانَ يَوْمَ يَعْرِفُ الْمُجْرِمُونَ بِسَيِّمَاهُمْ فَيُؤْخَذُ بِالنَّوَاصِي وَ الْأَقْدَامِ وَ أَسْأَلُكَ الْأَمَانَ يَوْمَ لَا يَجْزِي وَالِدٌ عَنْ وَلَدِهِ وَ لَا مَوْلُودٌ هُوَ جَارٌ عَنْ وَالِدِهِ شَيْئًا إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَ أَسْأَلُكَ الْأَمَانَ يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعذِرَتُهُمْ وَ لَهُمُ اللَّعْنَةُ وَ لَهُمْ سُوءُ الدَّارِ وَ أَسْأَلُكَ الْأَمَانَ يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِنَفْسٍ شَيْئًا وَ الْأَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ وَ أَسْأَلُكَ الْأَمَانَ يَوْمَ يَقْرَأُ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ وَ

أُمِّهِ وَ أَبِيهِ وَ صَاحِبَتِهِ وَ بَنِيهِ لِكُلِّ أَمْرٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ وَ
 أَسْأَلُكَ الْأَمَانَ يَوْمَ يَوْمِ الْمُجْرِمِ لَوْ يَفْتَدِي مِنْ عَذَابِ يَوْمِئِذٍ بِبَنِيهِ وَ
 صَاحِبَتِهِ وَ أَخِيهِ وَ فَصِيلَتِهِ الَّتِي تُؤْوِيهِ وَ مَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ
 يُنْجِيهِ كَلَّا إِنَّهَا لَأُظَىٰ نَزَاعَةٌ لِلشَّوَىٰ مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ أَنْتَ الْمَوْلَىٰ وَ
 أَنَا الْعَبْدُ وَ هَلْ يَرْحَمُ الْعَبْدَ إِلَّا الْمَوْلَىٰ مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ أَنْتَ الْمَالِكُ
 وَ أَنَا الْمَمْلُوكُ وَ هَلْ يَرْحَمُ الْمَمْلُوكَ إِلَّا الْمَالِكُ مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ
 أَنْتَ الْعَزِيزُ وَ أَنَا الذَّلِيلُ وَ هَلْ يَرْحَمُ الذَّلِيلَ إِلَّا الْعَزِيزُ مَوْلَايَ يَا
 مَوْلَايَ أَنْتَ الْخَالِقُ وَ أَنَا الْمَخْلُوقُ وَ هَلْ يَرْحَمُ الْمَخْلُوقَ إِلَّا الْخَالِقُ
 مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ أَنْتَ الْعَظِيمُ وَ أَنَا الْحَقِيرُ وَ هَلْ يَرْحَمُ الْحَقِيرَ إِلَّا
 الْعَظِيمُ مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ أَنْتَ الْقَوِيُّ وَ أَنَا الضَّعِيفُ وَ هَلْ يَرْحَمُ
 الضَّعِيفَ إِلَّا الْقَوِيُّ مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ أَنْتَ الْغَنِيُّ وَ أَنَا الْفَقِيرُ وَ هَلْ
 يَرْحَمُ الْفَقِيرَ إِلَّا الْغَنِيُّ مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ أَنْتَ الْمُعْطَىٰ وَ أَنَا السَّائِلُ وَ
 هَلْ يَرْحَمُ السَّائِلَ إِلَّا الْمُعْطَىٰ مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ أَنْتَ الْحَيُّ وَ أَنَا الْمَيِّتُ
 وَ هَلْ يَرْحَمُ الْمَيِّتَ إِلَّا الْحَيُّ مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ أَنْتَ الْبَاقِي وَ أَنَا
 الْفَانِي وَ هَلْ يَرْحَمُ الْفَانِي إِلَّا الْبَاقِي مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ أَنْتَ الدَّائِمُ وَ
 أَنَا الزَّائِلُ وَ هَلْ يَرْحَمُ الزَّائِلَ إِلَّا الدَّائِمُ مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ أَنْتَ الرَّازِقُ
 وَ أَنَا الْمَرْزُوقُ وَ هَلْ يَرْحَمُ الْمَرْزُوقَ إِلَّا الرَّازِقُ مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ
 أَنْتَ الْجَوَادُ وَ أَنَا الْبَخِيلُ وَ هَلْ يَرْحَمُ الْبَخِيلَ إِلَّا الْجَوَادُ مَوْلَايَ يَا
 مَوْلَايَ أَنْتَ الْمُعَافِي وَ أَنَا الْمُبْتَلَىٰ وَ هَلْ يَرْحَمُ الْمُبْتَلَىٰ إِلَّا الْمُعَافِي
 مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ أَنْتَ الْكَبِيرُ وَ أَنَا الصَّغِيرُ وَ هَلْ يَرْحَمُ الصَّغِيرَ إِلَّا
 الْكَبِيرُ مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ أَنْتَ الْهَادِي وَ أَنَا الضَّالُّ وَ هَلْ يَرْحَمُ الضَّالَّ
 إِلَّا الْهَادِي مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ أَنْتَ الرَّحْمَنُ وَ أَنَا الْمَرْحُومُ وَ هَلْ يَرْحَمُ
 الْمَرْحُومَ إِلَّا الرَّحْمَنُ مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ أَنْتَ السُّلْطَانُ وَ أَنَا الْمُنْتَحَنُ وَ

هَلْ يَرْحَمُ الْمُتَمَتِّحِينَ إِلَّا السُّلْطَانَ مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ أَنْتَ الدَّلِيلُ وَ أَنَا
 الْمُتَحَيِّرُ وَ هَلْ يَرْحَمُ الْمُتَحَيِّرَ إِلَّا الدَّلِيلُ مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ أَنْتَ الْغَفُورُ
 وَ أَنَا الْمُذْنِبُ وَ هَلْ يَرْحَمُ الْمُذْنِبَ إِلَّا الْغَفُورُ مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ أَنْتَ
 الْغَالِبُ وَ أَنَا الْمَغْلُوبُ وَ هَلْ يَرْحَمُ الْمَغْلُوبَ إِلَّا الْغَالِبُ مَوْلَايَ يَا
 مَوْلَايَ أَنْتَ الرَّبُّ وَ أَنَا الْمَرْبُوبُ وَ هَلْ يَرْحَمُ الْمَرْبُوبَ إِلَّا الرَّبُّ
 مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ أَنْتَ الْمُتَكَبِّرُ وَ أَنَا الْخَاشِعُ وَ هَلْ يَرْحَمُ الْخَاشِعَ إِلَّا
 الْمُتَكَبِّرُ مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ ارْحَمْنِي بِرَحْمَتِكَ وَ ارْضَ عَنِّي بِجُودِكَ وَ
 كَرَمِكَ وَ فَضْلِكَ يَا ذَا الْجُودِ وَ الْإِحْسَانِ وَ الطَّوْلِ وَ الْإِمْتِنَانِ
 بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

۱۱- پس برو بسوی "مقام حضرت صادق (ع)" و آن جا دو رکعت نماز
 کن و چون سلام دادی و تسبیح نمودی پس بگو: يَا صَانِعَ كُلِّ مَصْنُوعٍ وَ
 يَا جَابِرَ كُلِّ كَسِيرٍ وَ يَا حَاضِرَ كُلِّ مَلَأٍ وَ يَا شَاهِدَ كُلِّ نَجْوَى وَ يَا
 عَالِمَ كُلِّ خَفِيَّةٍ وَ يَا شَاهِدًا غَيْرَ غَائِبٍ وَ يَا غَالِبًا غَيْرَ مَغْلُوبٍ وَ يَا
 قَرِيبًا غَيْرَ بَعِيدٍ وَ يَا مُوَسِّسَ كُلِّ وَحِيدٍ وَ يَا حَيًّا حِينَ لَا حَيَّ غَيْرُهُ يَا
 مُحْيِيَ الْمَوْتِيِّ وَ مُمِيتَ الْأَحْيَاءِ الْقَائِمَ عَلَى كُلِّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ لَا إِلَهَ
 إِلَّا أَنْتَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ.

نماز برای برآورده شدن حاجت در مسجد کوفه

از حضرت صادق علیه السلام روایت است که: کسی که در مسجد کوفه دو
 رکعت نماز گزارد و در هر رکعت حمد و دو قُلْ أَعُوذُ و سوره اخلاص و
 کافرون و نصر و قدر و سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى را بخواند و چون سلام دهد

تسبیح زهرا(ع) بگوید پس از خدا هر حاجتی را که بخواهد خداوند حاجتش را برآورده و دعایش را مستجاب خواهد فرمود.

۲) حرم مسلم بن عقیل و هانی بن عروه

جنب مسجد کوفه حرم مسلم بن عقیل سفیر امام حسین(ع) قرار دارد که بدست ابن زیاد از بالای برج قصر دارالخلافه به پائین انداخته شد و به شهادت رسید بر زائر است که خود را به جای حضرت مسلم فرض کند و ببیند که اگر به جای آن بزرگوار بود همان می کرد؟! بنابراین در کربلاهای کوچک و عاشوراهاى کوچک هر روزه زندگى آيا پیروزيم يا ناکام؟! اعمال: دو رکعت نماز هدیه به جناب مسلم و زیارت جناب مسلم، زیارتنامه نیز بر دیوار حرم مکتوب گردیده است.

قبر مختار ثقفی نیز در حرم حضرت مسلم قرار دارد در مورد مختار روایات مختلف و نظرات علماء نیز متفاوت است برخی معتقدند حرکت مختار حرکتی مذهبی و دینی نبود او مرد سیاسی بود دید زمینه انتقام خون حسین(ع) زمینه خوبی است و فهمید مردم گرد او را نخواهند گرفت بنابراین به زین العابدین(ع) رجوع کرد ایشان نپذیرفت بعد مسئله مهدی و محمد حنفيّه و هم نامی او با اسم رسول را مطرح کرد و محمد حنفيّه را امام زمان و امام موعود و خود را نایب مهدی معرفی کرد -از اینجا فرقه کیسائیه بوجود آمد که معتقدند محمد حنفيّه نمرده بلکه در کوه رضوی غایب شده است - برخی دیگر او را از این اتهام میرا می دانند.

مقابل حرم جناب مسلم حرم و مرقد هانی بن عروه قرار دارد وی از سران شیعه در کوفه بوده است و از یاران امام علی(ع) و امام حسن(ع) و

امام حسین(ع) است که به دست ابن زیاد به شهادت رسید. اعمال: دورکعت نماز هدیه به جناب هانی و زیارت این صحابه اهل بیت بواسطه زیارتنامه مختصر و خاصی که بر دیوار حرم آن جناب مکتوب گردیده است.

۳) مرقد میثم تمار

میثم تمار آزاد شده علی(ع) و یار صاحب سرّ حضرت است که حضرت به او علم اخبار از آینده را آموخت، حضرت علی(ع) به او خبر داده بود که چگونه به شهادت خواهد رسید و حتی نخل محل مصلوب شدنش را به او نشان داده بود، میثم آن نخل را آبیاری می کرد و می گفت ای نخل تو برای من، و من برای تو خلق شده ایم. عبیدالله بن زیاد برای مخالفت با پیش گویی حضرت علی(ع) خواست میثم را زندانی کند، اما دستور از شام رسید که میثم را بکش، به ناچار میثم را با همان وضعیت که علی(ع) پیش بینی کرده بود به شهادت رساند، مرقد این یار با وفای حضرت علی(ع) که تا آخرین لحظات زبانش از مدح علی(ع) باز نایستاد در ۳۰۰ متری منزل حضرت علی(ع) قرار دارد.

در بالای درب ورودی مزار میثم(ع) این حدیث از علی(ع) خطاب به او به چشم می خورد((قَالَ الْأَمَامُ عَلِيُّ(ع): يَا مِثْمَ كَيْفَ أَنْتَ إِذَا دُعِيتَ ...)) ترجمه: ای میثم چگونه خواهی بود وقتی که تورا به بیزاری جستن از من فراخوانند میثم گفت به خدا سوگند هرگز چنین نخواهم کرد حضرت فرمود: پس کشته و مُتَلِّهِ خواهی شد میثم گفت در راه خدا این کمترین چیز است. آن گاه حضرت فرمود: پس ای میثم بدان که همراه من در بهشت خواهی

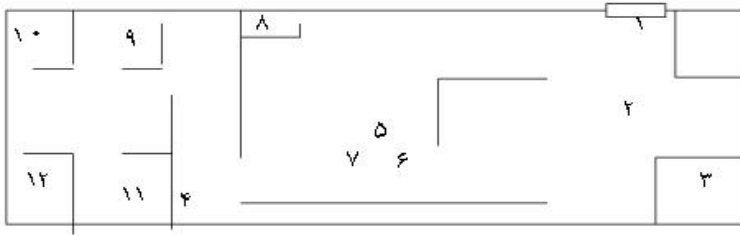
بود.

اعمال دو رکعت نماز هدیه به جناب میثم و زیارت آن جناب با زیارتنامه ای که بر دیوار حرمش نقش بسته است.

(۴) بیت حضرت علی (ع)

پشت مسجد کوفه از طرف قبله، خانه ای است که علی (ع) بعد از آمدن به کوفه در آن سکنی گزید این خانه در اصل خانه اُمّ هانی خواهر حضرت علی (ع) بود. امیر المؤمنین (ع) پس از نقل مکان به کوفه به قصر دارالخلافة نرفت و در این خانه مسکن گزید. این خانه مقدس محل زندگی حضرت علی (ع)، امام حسن (ع)، امام حسین (ع)، حضرت زینب (س)، حضرت عباس (ع)، ام البنین (س) و محل غسل حضرت علی (ع) و محل شهادت آن بزرگوار بوده است. این خانه جدیداً مورد بازسازی قرار گرفته است.

نقشه بیت امیر المؤمنین علی

- ۱- درب ورودی و خروجی
- ۲- بیرونی منزل امام علی (ع)
- ۳- کتابخانه امام حسن (ع) و امام حسین (ع)
- ۴- چاه خانه حضرت و از آب همین چاه بدن حضرت غسل داده شد.
- ۵- محل بستر احتضار و شهادت امیرالمؤمنین (ع)
- ۶- محل نشستن امام حسن (ع) بالای سر پدر در بستر شهادت
- ۷- محل نشستن امام حسین (ع) بالای سر پدر در بستر شهادت
- ۸- محل و اتاق کفن کردن امیرالمؤمنین (ع)
- ۹- اتاق یا غرفه ام کلثوم (س)
- ۱۰- اتاق حضرت زینب (س)
- ۱۱- اتاق حسین (ع)
- ۱۲- اتاق ام البنین (س)

(۵) مرقد سیده خدیجه

سیده خدیجه دختر حضرت علی بن ابیطالب (ع) از بانو ام البنین است بنابراین او خواهر تتی حضرت ابوالفضل العباس (ع) است مقبره ی این بانوی جلیل القدر مقابل باب الفیل مسجد کوفه قرار دارد که مومنین آن را زیارت می کنند. زیارتنامه بر دیوار حرم ایشان به صورت کاشیکاری مکتوب گردیده دو رکعت نماز نیز هدیه به این بانو مستحب است.

(۶) قصر الاماره

که امروز خرابه هایی از آن بر جا مانده و پشت مسجد کوفه از سمت قبله واقع گردیده این قصر یکی از بناهای عبرت انگیز روزگار است مکان به شهادت رسیدن مسلم و نمایش سر شهدای کربلا در مقابل ابن زیاد است در همین قصر زینب (س) سخنرانی پرشوری علیه بنی امیه ایراد کرد، سپس در همین مکان سر قاتلان حسین از جمله عبید الله بن زیاد در برابر مختار قرار گرفت و سپس سر مختار در مقابل مصعب بن زبیر و
اما این کاخ امروزه ویرانه ای بیش نیست و از آن همه جاه طلبی ها اثری باقی نمانده.

مَا أَكْثَرَ الْعِبْرَ وَأَقْلُ الْأَعْتَبَارُ (مایه های عبرت گرفتن چه بسیارند اما عبرت گیرندگان کجایند؟!)

۷) مسجد سهله

در سمت باب الفیل مسجد کوفه خیابانی به نام شارع سهله قرار دارد که مستقیماً به مسجد سهله منتهی می‌گردد در طرفین این خیابان مسجد سهله و مسجد کوفه نمایان است فاصله این دو مسجد حدوداً دو کیلومتر است. در فضیلت مسجد سهله کلام بسیار است، بسیاری از علما و اهل معنا در این مسجد به شرف دیدار حضرت حجت (عج) نائل آمده‌اند از آن جمله‌اند: علامه بحر العلوم، مرعشی نجفی و ...

روایت موثق و معتبری است که امام زمان (عج) همواره و همیشه در مسجد سهله حضور دارند، بنابراین زوَّار باید بسیار قدر لحظات خود را در این مسجد بدانند زیرا این مسجد میعادگاه عاشقان امام زمان است. پس از مسجد کوفه مسجد سهله با فضیلت‌ترین مساجد است حضور در مسجد سهله در شب‌های چهارشنبه بسیار سفارش شده طبق روایات این مسجد خانه حضرت ابراهیم (ع) و ادريس (ع) است. مقام امام زین العابدین (ع) و مقام امام صادق (ع) و مقام امام زمان (عج) در این مسجد قرار دارد که مومنین آن‌ها را زیارت می‌کنند و ترتیب اعمال این مسجد پرفضیلت به شرح ذیل است:

۱- اذن دخول هنگام ورود جلوی درب ورودی مسجد (مکتوب در تابلو موجود)

سپس خواندن آیه الکرسی و معوذتین و اذکار سبحان الله، الحمد لله، لا اله الا الله و الله اکبر را هفت مرتبه گفتن و ادامه اذن دخول را گفتن.

۲- دو رکعت نماز تحیّت مسجد و دعای انت الله لا اله الا انت.... در مقام صادق (ع) (مکتوب موجود)

- ۳- در مقام ابراهیم(ع) - که خانه او بوده است - دو رکعت نماز و دعا مکتوب
- ۴- در مقام خضر(ع) دو رکعت نماز و دعا
- ۵- مقام صالحین و انبیاء دو رکعت نماز و دعا
- ۶- مقام زین العابدین(ع) دو رکعت نماز زیارت و دعا
- ۷- در مقام امام زمان(عج) دو رکعت نماز زیارت و دعای سلام الله الکامل التام الشامل و یا زیارت یس که در تابلوها موجود است. و استغاثه به امام زمان و درخواست تعجیل فرج.

نقشه مسجد سهله

۸) مسجد صَعَصَعَه

در شارع سهله نرسیده به مسجد سهله مسجد "صَعَصَعَه بن صوحان" از اصحاب امام علی (ع) قرار دارد که معاویه وی را به بحرین تبعید کرد و مرقد او در بحرین است صَعَصَعَه در فصاحت و بلاغت بی همتا بوده و امیرالمومنین او را خطیب سعسع لقب دادند، وی از تشییع کنندگان حضرت علی (ع) از کوفه به نجف همراه حسنین (ع) و دیگر فرزندان علی (ع) بوده و در نجف بر سر تربت علی (ع) روضه خوانده و حسنین (ع) را به گریه آورده است.

اعمال : دو رکعت نماز تحیت مسجد و دعای "اللهم یاذاالمنن السابغة ولآلاء الوازعة ... " که امام زمان این دعا را در این مسجد خوانده است.

۹) مسجد زید

در پشت مسجد سهله به سمت قبله مسجد زید بن صوحان قرار دارد که از مساجد شریفه کوفه است زید از اکابر اصحاب علی (ع) و برادر صَعَصَعَه فوق الذکر است که در جنگ جمل در رکاب حضرت علی به شهادت رسید قبرش در بصره است.

اعمال: دو رکعت نماز تحیت مسجد زید بن صوحان و دعای "الهی قد مدّ الیک الخاطی ... " که موجود و مکتوب است.

در جنب مسجد زید مرقد سید کریم الیاسری از نسل امام زین العابدین (ع) به چند واسطه قرار دارد که اعمال آن دو رکعت نماز هدیه برای کریم الیاسری و زیارتی است که در محل بقعه موجود و مکتوب است.

کربلای معلی

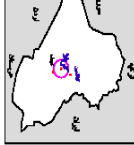
کربلا میقات خون سالار شهیدان و مرقد مطهر آن بزرگوار است، این سرزمین که به آن نینوا، شاطی الفرات، طف، حائر حسینی و مشهد الحسین نیز می گویند در کناره غربی رود فرات واقع گردیده است در احادیث وارد شده که کربلا قطعه ای از بهشت است و بر کعبه شرافت دارد و آمده است که قبل از خلقت کعبه خداوند زمین کربلا را آفرید و نیز روایت شده که کربلا زیارتگاه ملائکه الله و جبرئیل و میکائیل بوده و می باشد و زیارتگاه انبیاء و اولیاء بوده که سالها قبل از حادثه عاشورا ایشان به تربت این زمین خود را متبرک کرده اند از جمله این انبیاء حضرت آدم ابوالبشر، حضرت نوح نبی الله حضرت ابراهیم خلیل الرحمن، حضرت اسماعیل ذبیح الله، حضرت موسی کلیم الله، حضرت عیسی روح الله، حضرت یونس پیامبر و حضرت سلیمان پیامبر بوده اند از این روایات چنین استفاده می شود که زمین کربلا برای امری مقدس و عظیم خلق شده و آماده گردیده حقیقت این زمین چیزی فراتر از قطعه خاکی از جنس مادیات این جهانی می باشد.

کربلا درس وفا میدهد	تربت عشق است و شفا میدهد
کربلا قبله اهل صفاست	بارگه عز شهید وفاست
کربلا عرش الهی بود	بر شرفش عرش گواهی دهد
مهبط جبریل امین کربلاست	کعبه ارباب یقین کربلاست

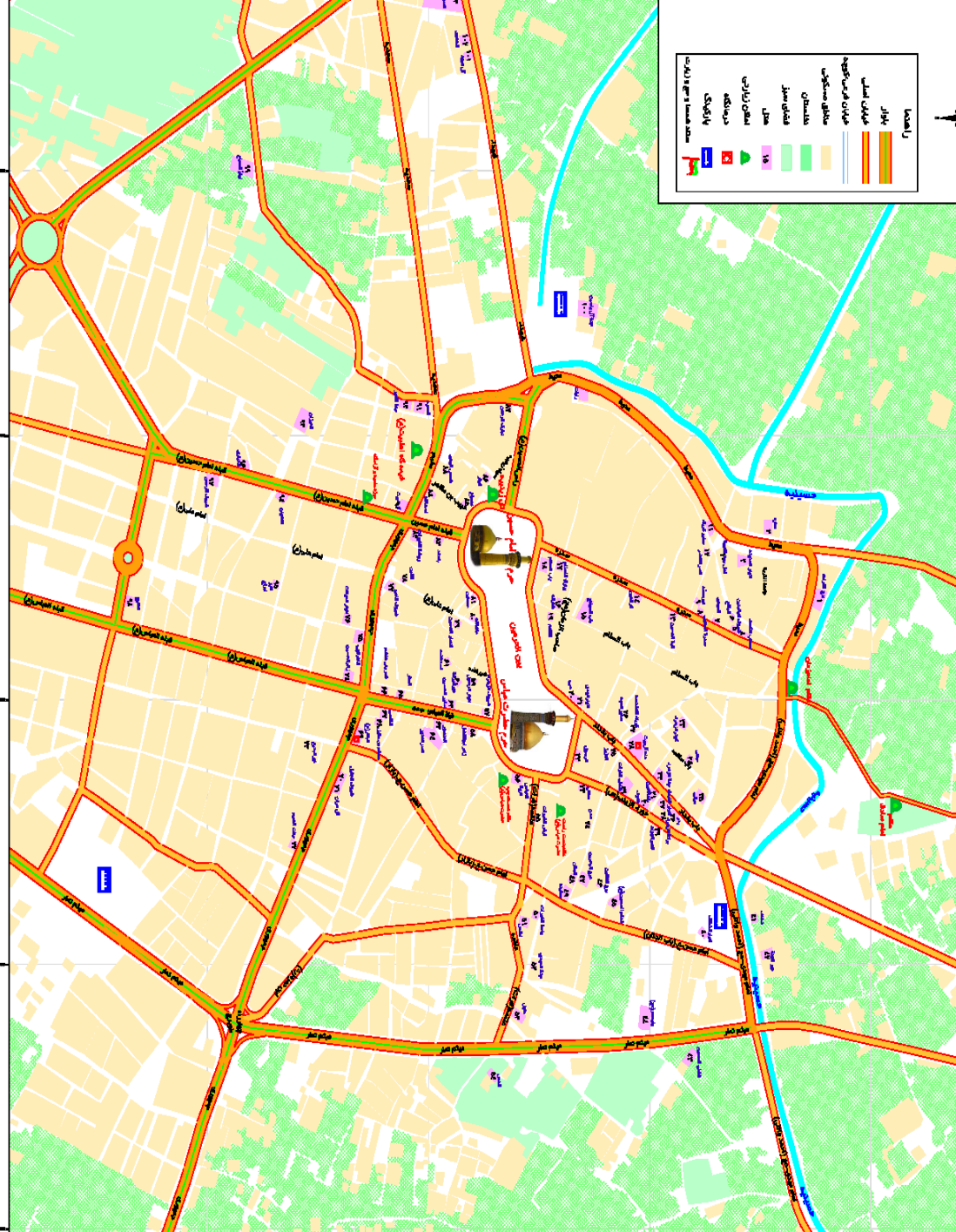
شیخ طبرسی از علماء بزرگ شیعه و صاحب تفسیر مجمع البیان در کتاب احتجاج ضمن یک حدیث طولانی از قول سعد بن عبدالله اشعری که به

نقشه شهر کر بلا و موقیعت امکان زیارتی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران
 مرکز اسناد و کتابخانه ملی
 تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۰۰
 تلفن: ۸۸۰۰۰۰۰۰
 سال انتشار: ۱۳۸۵
 شماره ثبت: ۳۸۸۸۸۸۸۸
 ISBN: ۹۷۸-۹۶۴-۳۰۰-۰۰۰-۰

Legend (Rashad):
 - Yellow line: Major Road
 - Orange line: Secondary Road
 - Blue line: Waterway
 - Green area: Park/Green Space
 - Light Green area: Residential Area
 - Pink area: Public Building
 - Red triangle: Mosque
 - Green triangle: Shrine
 - Blue square: Bus Stop
 - Red square: Landmark

محضر مبارک امام زمان شرفیاب شده و تأویل «کهیصص» که از حروف مقطعه قرآن است را از آن حضرت جویا گردید. اینگونه بیان می کند که امام زمان (عج) فرموده اند: این حروف، رموز غیب است که خدا بنده خود زکریا را بوسیله آن مطلع نمود. چون زکریا از پروردگارش خواست که نام پنج تن را به او بیاموزد ، جبرئیل آنها را به او آموخت و زکریا هر وقت نام محمد (ص) و علی(ع) و فاطمه(س) و حسن(ع) را می برد دلش روشن می گردید و اندوهش بر طرف میشد و همین که نام حسین(ع) را می برد گریه گلویش را می فشرد و متحیر می گشت.

یک روز عرض کرد ، معبود من ، مرا چه شده که چون نام چهار تن را می برم غمها از دلم می رود و تسلی می یابم و چون نام حسین را بر زبان می آورم اشکم می ریزد ناله ام بلند می شود، خدای تبارک و تعالی سرگذشت حسین(ع) را برایش در کلمه «کهیصص» بیان نمود :

کاف : رمز کربلاست

هاء: هلاک عترت

یاء : یزید که ظالم حسین (ع) است.

عین : عطش

صاد : صبر آن حضرت

چون زکریا این را شنید ، سه روز از مسجد خود بیرون نرفت و کسی را هم نپذیرفت و رو به گریه و ناله آورد و چنین نوحه می خواند: پروردگارا آیا بهترین مخلوق عالم هستی حضرت رسول داغدار فرزندش میشود؟ پروردگارا آیا علی و فاطمه جامه ماتم را می پوشند و این مصیبت بر آنها وارد خواهد شد؟

سپس همیشه می گفت: خدایا ، به من پسری بده که در پیری نور چشمم باشد و چون به من او را عطا فرمودی محبوب من ساز و پس از آن مرا داغدار او ساز همانگونه که دوست تو محمد(ص) را داغدار فرزندش می سازی. خداوند حضرت یحیی را به او عطا نمود مدت حمل حضرت یحیی شش ماه بود و مدت حمل حسین (ع) هم چنین است.^۱

من که مانند نی در نوایم	عاشقم عاشق کربلایم
روز و شب در غم و شور و شینم	عاشق کربلای حسینم
خادم کوی آن نور عینم	عبد درگاه آن مقتدایم
گر چه بگذشته دور جوانی	لیک در پیری و ناتوانی
لبل آسا کنم نغمه خوانی	تا که باشد طنین در صدایم

از امام رضا روایت شده که خطاب به یکی از اصحاب خاص خود فرمودند: يَا بَنَ الشَّيْبِ اِنْ كُنْتَ بَاكِيًا فَاَبِكِ عَلَيَّ جَدِّي الْحُسَيْنِ (ع) ای پسر شیبب اگر می خواهی گریه کنی پس بر جدّم حسین گریه کن که همانند ذبح گوسفند سر آن حضرت را بریدند، آسمان وزمین بر شهادت او گریه می کنند پدرم نقل می کند هنگام شهادت او از آسمان خون باریدن آغاز کرد اگر می خواهی خدا را بدون گناه ملاقات کنی حسین را زیارت کن.^۲

در زیارت ناحیه مقدسه آمده است روز و شب در عزای تو ای جدّ عزیز گریه می کنم و اگر اشک چشمم خشک شود خون گریه می کنم.

^۱ - بحار الانوار، محمد باقر مجلسی، مؤسسة الوفاء، بیروت، ج ۴۴، ص ۲۲۳

^۲ - بحار الانوار، مؤسسه الوفاء، ج ۴۴، ص ۲۸۵

برمشامم می رسد هر لحظه بوی کربلا بر دلم ترسم بماند آرزوی کربلا
 تشنه آب فراتم ای اجل مهلت بده تا بگیرم در بغل قبر شهید کربلا
 کربلا یا کربلا یا کربلا یا کربلا

قائم مقام حرم مطهر امام حسین(ع) شیخ محمد جعفر موسوی می گوید:
 فقط در روز اربعین ۱۴ میلیون زائر در کربلای معلی حضور می یابند واقعاً
 یک معجزه الهی است که ما در کربلا شاهد آن هستیم و هر سال آن را درک
 می کنیم فضای اطراف حرم این اجازه را نمی دهد که این مقدار زائر در آن
 حضور یابند اما واقعیت این است که لطف الهی و معجزه در ورای این اتفاق
 وجود دارد و بر خلاف پیش بینی های مادی این اتفاق مهم در کربلا رخ
 می دهد و هر سال ما شاهد تکرار آن هستیم واقعیت این است که این مقدار
 زائر، خود جوش و بدون توجه به این که حتماً باید وسایل رفاه و آسایش
 آن ها فراهم باشد به عشق امام حسین(ع) به این مراسم می آیند گر چه
 ماسعی می کنیم که امنیت زائران را به خوبی تأمین کنیم وامکانات و خدمات
 لازم را ارائه دهیم اما گاهی ارائه این خدمات واقعاً از عهده ما خارج است.^۱

شکر به درگاه خدای حسین نصیب شد کربلای حسین
 شور دعایم به اجابت رسید برات من به مهر دعوت رسید
 شکر خدا که نینوایی شدم نمردم و کربلایی شدم
 کربلا تربت گلهای عشق کربلا عرش معلای عشق

^۱ - روزنامه خراسان ۱۳۸۹/۱۱/۲۵ ش ۱۷۷۷۲ ص ۱۲

آی زائرا چشم و دل و وا کنید
 کربلا را خوب تماشا کنید
 صفای بین الحرمین دیدنی است
 تربت عباس و حسین دیدنی است

فضیلت زیارت کربلا

باید دانست این همه فضیلت که برای زیارت حضرت اباعبدالله(ع) بیان گردید نیست مگر به جهت معامله ای که آن حضرت با خدا کرده و خود و بهترین و عزیزترین کسانش را در راه اعتلای دین خدا اهدا نمود و رنج ها و مشقت ها کشید و نبود این همه مگر خالصانه و فقط برای اعتلای کلمه توحید و جلوگیری از انحراف در دین مبین اسلام.

زنده را زنده نخوانند که مرگ از بی اوست

بلکه زنده است شهیدی که حیاتش ز فقا ست

در روایت آمده است خداوند سبحان در ازای شهادت و قربانی کردن خود و عزیزترین کسانش به امام حسین(ع) سه ویژگی عنایت کرد « وَ جَعَلَ الشَّفَاءَ فِي ثُرْبَتِهِ وَ الْإِجَابَةَ الدُّعَاءِ تَحْتَ قُبَّتِهِ وَ الْأَيْمَةَ مِنْ زُرِّيَّتِهِ »^۱ یعنی اینکه امامت را در فرزندان او قرار داد و شفا را در تربت او مقرر نمود و دعا را نزد قبر او مستجاب گردانید.

این نکته نیز لازم به تذکر است که اگر چه زیارت امام(ع) از راه دور نیز ثواب های بسیار دارد و مأجور است اما به هیچ وجه جای عتبه بوسی آن آستان مقدس را نمی گیرد و کسی که رنج سفر بر خود هموار نماید و آن امام(ع) را در کربلا و مشهدش زیارت کند براستی بر گنج شایگان دست

^۱ - مستدرک الوسایل و مستنبط المسائل، میرزا حسین النوری الطبرسی، حسین بن محمدتقی، موسسه

یافته است از امام صادق(ع) روایت شده که هیچ کس نیست در روز قیامت، مگر آرزو می کند که از زائران حضرت امام حسین(ع) باشد از بسیاری آن چه مشاهده می کند از کرامت ایشان نزد خداوند عالمیان؛ و نیز فرمودند: شفاعت زائر حسین(ع) را در حق یکصد نفر که همه آنها مستوجب آتش جهنم باشند قبول می کنند؛ و نیز از امام صادق(ع) روایت شد که هر کس با معرفت حضرت امام حسین(ع) را زیارت کند به خدا سوگند، خداوند همه گناهان قدیم و جدید او را بیامرزد؛ و نیز فرمودند که جایگاه قبر حسین(ع)، دری از درهای بهشت است.

از امام رضا(ع) منقول است که فرمودند: هر کس قبر حسین(ع) را درکنار شط فرات زیارت کند چنان باشد که خدای را در عرش کبریائی دیدار کرده است.

از امام باقر(ع) روایت شده که فرمودند: اگر مردم می دانستند که چه فضیلتی در زیارت مرقد حسین(ع) است از شوق زیارت می مردند. زیارت امام حسین(ع) در برخی ایام ثواب و قضیلت بیشتری دارد که عبارتند از شبهای جمعه، شب عید فطر، عید قربان و عید شعبان که روایت شده ثوابش برابر ثواب هزار حج است؛ و زیارت آن حضرت(ع) در ماه مبارک رمضان و نیز زیارت آن امام همام(ع) در شب و روز عاشورا، و همچنین زیارت امام حسین(ع) در روز عرفه، چنان که امام صادق(ع) فرمودند: هر کس در روز عرفه قبر امام حسین(ع) را زیارت کند و به آن حضرت شناخت داشته باشد برای او ثواب هزار حج و هزار عمره پسندیده مقبوله و هزار جهاد با پیغمبر مرسل یا امام عادل می نویسند. در روایات بسیار معتبر وارد شده که خداوند در روز عرفه، اوّل به سوی زائران قبر امام حسین(ع) نظر رحمت می افکند، و سپس به حجّاج در عرفات نظر میکند.

"رُفَاعِه" یکی از اصحاب امام صادق (ع) می گوید امام صادق از من پرسیدند امسال حج به جا آورده ای؟ عرض کردم فدایتان کردم پول نداشتم که به حج بروم اما روز عرفه را در کنار قبر حسین (ع) بودم امام صادق (ع) فرمودند: رفاعة هیچ کوتاهی نکردی از آن چه اهل منی در آن بودند، اگر نه این بود که کراهت دارم که مردم ترک حج کنند هر آینه حدیثی برای تو می گفتم که هرگز ترک زیارت قبر آن حضرت نکنی پس زمانی سکوت کردند سپس فرمودند: پدرم مرا خبر داد که هر که بیرون رود به سوی قبر امام حسین (ع) و عارف به حق آن حضرت باشد و با تکبر نرود، هزار ملک از جانب راست و هزار ملک از جانب چپ، همراه او میشوند و برای او ثواب هزار حج و هزار عمره که با پیغمبر کرده باشد نوشته میشود. در روایات فراوانی استجاب دعا در زیر گنبد حرم سید الشهداء از خصوصیات آن مشهد شریف ذکر گردیده امام باقر (ع) فرمودند: چون امام حسین (ع) در کربلا کشته شد؛ خداوند قسم یاد کرده هر گنه کاری یا تشنه ای یا صاحب درد و مرضی یا حاجتمندی نزد قبر او رود و دعا کند و به آن بزرگوار توسل جوید حاجتش را روا کند و گناهانش را بیامزد و روزیش را زیاد نماید.

طبق روایات متواتر اثرات زیادی برای زیارت قبر سید الشهداء ذکر گردیده مانند ازدیاد رزق، طولانی شدن عمر، جلوگیری و رفع پیشامدهای ناگوار، استجاب دعا، شفاعت در روز جزا، مشمول دعای ائمه قرار گرفتن، بخشودگی گناهان، مشمول دعای ملائکه واقع شدن، همراه شدن با پیامبر در زیارت حسین (ع)، محشور شدن با حضرت ابا عبدالله الحسین (ع) و ...

روایات در باب فضیلت زیارت تربت حسین (ع) به قدری زیاد است که انسان را به اعجاب و شگفتی وا می دارد، برای اطلاع از این روایات شریفه

می توان به "تُحَفَةُ الزَّائِرِ" اثر علامه محمد باقر مجلسی؛ جلد دهم "وَسَائِلُ الشَّيْخَةِ" از شیخ حُرِّ عاملی^۱؛ جلد صد و یکم "بَحَارُ الْأَنْوَارِ" - تماماً این مجلد از بحار الانوار به فضایل زیارت حسین(ع) و آداب آن اختصاص دارد - از علامه مجلسی^۲؛ "كَامِلُ الزِّيَارَاتِ" ابن قولویه؛ "نَفْسُ الْمَهْمُومِ" محدث قمی، "نُورُ الْعَيْنِ فِي الْمَشْيِ إِلَى زِيَارَةِ الْحُسَيْنِ" از شیخ محمد حسین اصطهباناتی مراجعه کرد.

خواننده محترم مبدا گمان کند که این کثرت روایات نغوذ بالله از باب لَفَاطِي و تعاریف یا اغراق است، بلکه این روایات و این همه تأکیدات به جهت حقیقت مقام حسین(ع) و تربت او در نزد خداوند عالمیان است در حقیقت کربلا قطعه ای از این زمین خاکی نیست بلکه دروازه عرش کبریایی است بنابراین اگر زائر با معرفت و خالصاً لوجهِ الله به زیارت آن امام همام نایل شود، این فضایل و توفیقات نصیبش می گردد نگارنده که خود به زیارت و عتبه بوسی حائر حسینی(ع) مشرف گردیدم، آثار و برکات آن را در زندگی خود تجربه کرده ام.

مرقد حسین بن علی(ع)

تربت حسین(ع) و تاریخ پر فراز و نشیب آن خود درس عبرت است که چگونه با تمام کینه توزیهای دشمنان و بد خواهان همچنان زیارتگاه عاشقان و محبان آن حضرت باقی مانده است.

^۱ - بر اساس چاپ مکتبه اسلامیة طهران صفحه ۳۱۷ تا ۴۲۷ و نیز چاپ دارالاحیاء التراث العربی بیروت

^۲ - بر اساس چاپ مؤسسه الوفاء بیروت، ۱۴۰۳ ق

آن گونه که در تاریخ آمده است اوّل بار مختار در سال ۶۵ هجری اقدام به عمران مرقد حسین(ع) نموده امّا در سال ۱۳۲ هجری هارون خلیفه عباسی آن جا را ویران کرد و حتی درخت سدری را که در کنار تربت روئیده بود برکند^۱ در سنه ۱۹۳ هجری مامون به عمارت مرقد پرداخت امّا در سال ۲۳۲ هجری متوکّل خلیفه عباسی آن جا را ویران کرد و زمین آن را مسطح کرد و شخم زد امّا گویند هر چه می کردند گاوها تا نزدیک تربت می آمدند امّا روی تربت را شخم نمی زدند و متوکل سپس برای آن که کاملاً اثر تربت حسینی را محو کند دستور داد زمین آن جا را پر از آب کنند که در این مورد معجزه حسینی ظاهر گشت و آب همچون حائری دور مرقد مطهر را فرا گرفت امّا روی آن را نپوشاند و از این جا مرقد مطهر ابا عبدالله(ع) به حائر حسینی مشهور گشت.

منتصر پسر متوکل به عمارت مرقد پرداخت امّا در عرفه ۲۷۳ بنای مرقد فرو ریخت سپس عضد الدوله دیلمی آن را آباد کرد امّا در دوران القادر بالله خلیفه عباسی در آتش سوزی مشکوکی سوخت و ویران شد. در ۷۶۷ هجری معز الدین جلائری نواده هولا کوخان مغول و بعد از او فرزندش احمد جلایری به تعمیر و آبادانی مرقد کوشیدند در ۹۱۴ صفویان در ۱۰۴۸ عثمانی ها در ۱۱۳۵ نادرشاه، و سپس قاجاریان در تعمیر و عمارت حرم سهم داشتند، امّا بعد از آن کربلا مورد حمله وهابیون قرار گرفت و حرم نیز آسیب دید و در نهایت در ۱۳۹۶ وزارت اوقاف عراق اقدام به بازسازی

^۱ - در حدیثی از پیامبر آمده که: "لَعَنَ اللَّهُ قَاطِعَ السُّدْرَةِ" یعنی خدا لعنت کند هر کس که درخت سدر را قطع کند؛

یکی از درهای حرم حسینی(ع) به جهت همین درخت سدر، باب السُّدْرَةِ و خیابان مقابل آن به شارع سدره معروف است.

حرم مطهر نمود. سرانجام صدام در جریان انتفاضه مردم کربلا، حرم مطهر را به توپ بست.

دشمنت خواست نور تو خاموش شود

آری آن نور که خاموش نشود نور خداست

شایان ذکر است که روایت شده حضرت سید الشهداء بعد از آن که به کربلا رسیدند نواحی اطراف قبر خویش را از اهالی نینوا و طایفه بنی اسد خریداری کردند و شرط کردند که ایشان زائرین قبر حضرت را به مکان قبر حضرتش راهنمایی کنند؛ بعد از آن به یاران خود دستور دادند خیمه ها را بر پا کنند از این روی حرم حضرت به فاصله چهار میل در چهار میل برای دوستان و زائران و محبان آن حضرت حلال و مباح است. در روایتی نیز از امام صادق(ع) آمده که حائر حسینی پنج فرسخ از هر چهار جهت می باشد:

"حَرِيمُ قَبْرِ الْحُسَيْنِ، خَمْسُ فَرَاسِخٍ مِنْ أَرْبَعَةِ جَوَانِبِ الْقَبْرِ"

امروزه ضریح حسینی(ع) شش گوشه است و جهت آن این است که علی اکبر(ع) پائین پای امام(ع) و علی اصغر(ع) روی سینه امام(ع) دفن شده و آرمیده اند.

باوجود آن که در شریعت مقدس اسلام خوردن خاک حرام است و بسیار از آن منع شده است اما تربت حسین(ع) شفای هر بیماری است و خوردن آن با آداب خاصی و توجه کامل، به اندازه یک نخود توصیه شده است در برخی از روایات آداب خاصی جهت شفا جستن به تربت حسین(ع) وارد شده که صلوات فرستادن و تلاوت برخی از سوره های قرآن و ذکر و یاد خداوند قبل از خوردن تربت حسین لازم دانسته شده است.

بوی عطر

از خصایص و برکات تربت مبارک سید الشهداء(ع) بوی عطر آن است که هیچ خاکی چنین بوی خوشی ندارد، در "مناقب السعداء" شخصی نقل نموده است که وقتی متوکل به قبر مطهر آب بسته بود، من با یک عطار مخفیانه به زیارت رفتیم و خود را روی قبر مبارک انداختیم، بوی بسیار خوشی را استشمام کردیم که در عمر خود چنین بویی استشمام نکرده بودیم؛ من از رفیقم پرسیدم چون شما عطرها را می شناسید این چه عطریست؟ گفت: به خدا قسم هرگز چنین عطری را ندیده و استشمام نکرده ام.

در آخر کتاب "کبریت احمر" از کتاب "دُرُّ النَّظِيمِ" نقل کرده؛ زمانی که متوکل ملعون قبر مطهر را تخریب کرد عربی از طایفه بنی اسد به کربلا آمد، چون قبر منهدم شده بود قبر را نشناخت؛ خاکها را مشت مشت بر می داشت و می بوئید؛ تا رسید به قبر مطهر مشتی برداشت، بوئید و خود را بر روی زمین انداخت و گفت: آنچه که می خواهم این است.^۱

گلی از روضه رضوان طاها	شهید کربلا آمد بدستم
بدو گفتم که مشکی یا عبیری	که از بوی دل آویز تو مستم
بگفتا من گلی ناچیز بودم	و لیکن مدتی با گل نشستم
کمال همنشین در من اثر کرد	و گر نه من همان خاکم که هستم

۱ - ثمرات الحیاء، امامی، محمود، ج ۱، ص ۶۰۷

آمزش زائران

در کامل الزیارت به سند معتبر از عبدالله بن بکر روایت شده است که روزی از حضرت صادق (ع) پرسیدم: یابن رسول الله! اگر قبر شریف حضرت سید الشهداء را بشکافند چیزی خواهند دید؟ حضرت فرمود ای پسر بکر این چه سؤالی است؟ بدان که حسین بن علی (ع) با پدر و مادر و برادر خود در حضور رسول خدا (ص) هستند و از نعمت های الهی متنعم اند و گاهی از جانب راست عرش عرض می کنند الهی به وعده ای که با ما کرده ای وفا فرما و بسوی زیارت کنندگان قبر شریف حضرت سید الشهداء نظر می کنند. آن بزرگوار تمام زوار خود را با نام و نام پدران و مادران و محل سکونت آنها می داند و می شناسد؛ بهتر از آنکه شما فرزندان و اقربای خود را می شناسید و همواره به سوی آنها می که بر آن حضرت گریه می کنند نظر می کنند و طلب آمزش برای آنها می نمایند، و می فرمایند: ای گریه کننده بر من! اگر می دانستید که خداوند چه ثواب و پاداشی برای تو مهیا کرده است، هر آینه شادی تو بیشتر از اندوه و غصه تو می بود؛ بعد از آنکه حضرت از خداوند سؤال میکند: خدایا هر گناه و خطایی که از گریه کنندگان من سر زده است به خاطر من ببخش و بیامرز؛ خداوند متعال هم قبول فرموده می آمرزد.^۱

رایحه سیب

حضرت اُمّ سَلَمَه (ره) همسر پیامبر گرامی اسلام (ص)، و حسن بصری نقل کرده اند: روزی دو بزرگوار حسن و حسین (علیهما السلام) به حضور پیامبر

^۱ - کامل الزیارات، ابن قولویه، جعفر بن محمد، نشر صدوق ص ۱۰۳

اکرم وارد شدند در حالی که فرشته وحی با چهره "دحیه کلبی" نزد او بود حضرت جبرئیل با اجازه خداوند، سه میوه بهشتی انار، به، و سیب به ایشان هدیه کرد؛ حضرت میوه ها را از آنها گرفت و بوئید و دوباره به آنها داد؛ آن دو بزرگوار نزد پدر و مادرشان رفتند و جریان را به سمع مبارکشان رساندند؛ از آن میوه های بهشتی هر چه استفاده می کردند کاسته نمی شد. پس از اینکه حضرت زهرا از دنیا رفت حضرت سید الشهداء فرمود: با شهادت مادرم "انار" ناپدید شد و هنگامی که امیر المؤمنین به شهادت رسید "به" ناپدید گردید اما "سیب" همچنان بود؛ تا هنگامی که کربلا آب را بر روی خاندان وحی و رسالت بستند؛ در آن شرایط از حضرت نقل شده که من آن را بو می کردم تشنگی من تخفیف می یافت و هنگامی که عطش تشنگی به اوج خود رسید و شهادت نزدیکتر شد حضرت با دندان مبارک آنرا فشرود.

حضرت زین العابدین(ع) فرمود: این سخن را ساعتی پیش از شهادت پدرم از او شنیدم، و هنگامی که آن حضرت به شهادت رسید بوی سیب را از مشهد امام استشمام نمودم لکن آن را نیافتم و این رایحه دل انگیز در آن محل باقیست و اگر زائران کوی او خواستند آن بوی بهشتی را استشمام نمایند باید سپیده دم به شهادتگاه امام بروند؛ هر کس از بندگان خالص خدا باشد آن بوی دل انگیز را استشمام خواهد کرد.^۱

بوی سیب و حسین غریب و حرم حبیب و کرب و بلا
بوی یاس و خدای احساس و حرم عباس و کرب و بلا

^۱ - عتبات عالیات سفره معنوی اولیاءالله، خداکرمی زنجانی، ابوعلی، نشر افق فردا، ۱۳۸۱، ص ۲۱۲، به نقل از مناقب

مرقد مطهر حضرت علی اکبر (ع)

علی اکبر نخستین فرد از بنی هاشم بود که حضرت ابا عبدالله (ع) به او اذن میدان داد زمانی که علی اکبر (ع) به میدان می رفت حسین (ع) در حالی که محاسن در دست گرفته بود و به قد و قامت رعناى علی اکبر نگاه می کرد دستها را به آسمان بلند کرد و فرمود: خداوندا شاهد باش به سوی این قوم جوانی را می فرستم که شبیه ترین فرد به رسولت در جمال و کمال و سخن گفتن است و ما هر گاه مشتاق دیدار پیامبر تو بودیم به چهره او می نگریستیم. علی اکبر در حالیکه رجز می خواند به میدان رفت و تعداد زیادی از دشمنان را به هلاکت رساند و هنگامی که تشنگی بر او چیره شد نزد پدر برگشت و عرض کرد: پدر جان شدت تشنگی مرا کشته و سنگینی اسلحه مرا به زحمت انداخته امام فرمود: محبوب دلم صبر کن به زودی از دست رسول خدا (ص) سیراب خواهی شد امام (ع) زبان جوانش را در دهان مبارکش گذاشت و زبان او را مکید و انگشترش را به او داد و فرمود در دهان خود بگذار و به سوی دشمن برگرد. علی اکبر در حالیکه دست از جان شسته و دل به خدا بسته بود به سوی دشمن رفت و از چپ و راست بر آنها یورش برد و تعداد بی شماری از آنها را به هلاکت رساند. در گرما گرم جنگ تیری گلوی مبارکش را درید و آن حضرت در خون خود غلطید. و با صدای بلند پدرش را صدا زد و عرض کرد: پدر جان سلام بر تو باد هم اکنون جدم رسول خدا به تو سلام رساند امام همچون باز بر بالین جوانش آمد و فرمود: چه بر پدرت سخت است که او را صدا بزنی و او به تو پاسخ ندهد امام چنان بر جوانش بلند گریه کرد که کسی تا به آن روز از حضرت ندیده بود و چون خواست جنازه جوانش را بردارد یارای آن را نداشت در این جا بود که امام فرمودند:

جوانان بنی هاشم بیایید علی را بر در خیمه رسانید
 خدا داند حسین طاقت ندارد علی را بر در خیمه رساند
 بگویند مادرش لایلا بیاید تماشای علی اکبر نماید
 مرقد حضرت علی اکبر(ع) در پائین پای حضرت ابا عبدالله (ع) و در
 داخل ضریح شش گوشه است بنابراین زوار در همان پائین پای حضرت،
 علی اکبر(ع) را زیارت می کنند .

مرقد مطهر حضرت علی اصغر(ع)

امام حسین(ع) هنگام وداع با اهل بیت فرمود : علی اصغرم را بدهید تا با
 او نیز وداع کنم، وقتی قنداقه طفل شیر خوار را به امام دادند از شدت عطش
 رمق در بدن نداشت و همچون ماهی از آب بیرون افتاده دهانش را باز و
 بسته می کرد. امام عبا بر دوش گرفت و به سوی میدان رفت راوی می گوید
 ما تصور کردیم حسین(ع) قرآن آورده تا مارا به قرآن قسم دهد اما وقتی
 مقابل سپاه ایستاد و عبا را کنار زد همه دیدند که طفل شیر خوار خود را بر
 روی دست گرفت و فرمود: « يَا قَوْمِ اِنْ لَمْ تَرْحَمُوْنِيْ فَارْحَمُوْا هَذَا الطِّفْلِ
 الرَّضِيْعِ ...»

چرا مادر نمی خوابی گمانم تشنه آبی
 لا لای یی مادرم لا لا علی اصغرم لا لا
 چرا مادر علی اصغر گلوی خون فشان داری
 لا لای یی مادرم لا لا علی اصغرم لا لا
 چرا چشمان پر آب و تبسم بر لبان داری
 لا لای یی مادرم لا لا علی اصغرم لا لا

مرقد آن طفل شیر خوار در سینه حضرت ابا عبدالله(ع) و در ضریح شش گوشه میباشد.

مرقد مطهر شهدای کربلا

مرقد ۷۲ تن اصحاب امام در پائین پای حضرت حسین ابن علی (ع) و پائین ضریح حضرت در ضریحی جداگانه قرار دارد در تعدا اصحاب حضرت اختلاف شده است نقل مشهور ۷۲ تن است اما در بالای مرقد اصحاب امام، نام ۱۲۰ تن در تابلویی به چشم می خورد.

شیخ حسین شَمَاع پیر مرد عابدی که بمدت ۵۰ سال در حرم مطهر حسینی(ع) شمع روشن کرده و لذا به شماع شهرت یافته نقل می کند که در حدود یکصد سال پیش در سمت پائین پای حضرت علی اکبر(ع) فرورفتگی ایجاد شده بود کلید دار من را مطلع نمود. درهای حرم رابستند جمعی از افراد صالح حضور داشتند قسمت فرو رفته را حفر کردند سردابی ظاهر شد به کمر من طنابی بستند و بایک چراغ به داخل سرداب فرستادند در آن سرداب فرو رفتگی دیگر به چشم می خورد آن قسمت را کندم سرداب دیگری ظاهر شد اجساد سالم و تازه شهدا را دیدم که در کنار هم رو به قبله با لباس های غرقه به خون و چکمه های خون آلوده قرار داشتند.^۱ در این مکان مقدس متوجه به مقام شهدا باش و اصحاب امام(ع) را زیارت کن.

^۱ - اجساد جاویدان، مهدی پور، علی اکبر، موسسه نشر و مطبوعات حاذق، قم، ۱۳۷۴، ص ۵۷

آداب زیارت حضرت سید الشهداء(ع)

از حضرت صادق علیه السلام منقول است که: چون به زیارت امام حسین(ع) می روی در سفر زیارت آن حضرت توشه را از چیزهای لذیذ مانند بریانی و حلواها قرار نده و از چیزهایی که در سفر زیارت امام حسین علیه السلام مستحب است تواضع و فروتنی و با خشوع راه رفتن است. و روایت شده آن حضرت را محزون و غمناک و ژولیده مو و غبار آلوده و گرسنه و تشنه زیارت کن زیرا آن حضرت با این احوال شهید شده است و حاجات خود را طلب نما و برگرد و آن را وطن خود قرار مده. حضرت امام محمد باقر(ع) فرمود: بر زائر حسین بن علی(ع) لازم است که نیکو مصاحبت بنماید و لازم است که کم سخن بگوید مگر سخن خیر و لازم است که بسیار یاد خدا کند.

از امام جعفر صادق(ع) منقول است که هر کس پیاده به زیارت قبر امام حسین(ع) برود حق تعالی برای او به عدد هرگامی، هزار حسنه بنویسد و از او هزار گناه محو می‌کند و مرتبه او را در بهشت هزار درجه ارتقاء می‌بخشد.

حضرت صادق علیه السلام فرمودند: که چون اراده کنی زیارت آن حضرت را پس سه روز روزه بدار و روز سوم غسل کن آن گاه با حالت خشوع و دیده گریان از منزل خود بیرون برو و بسیار بگو لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ تَنَائِي خِدَاوَنَد وَ صَلَوَاتِ بَرِ بِيَعْمَبِرِ وَ آلِ أُو بَفَرَسْتِ وَ صَلَوَاتِ بَرِ حَسِينِ(ع) بِالْخِصُوصِ بَفَرَسْتِ وَ بَسِيَارِ لَعْنِ بَرِ قَاتِلَانِ آن حضرت کن و از کسانی که در اول پایه ظلم و جور را بر اهل بیت گذاشتند بیزاری جو و با آرامی و وقار راه برو و از درب شرقی داخل حرم مقدس شو. پس هرگاه رسیدی به در حرم بایست و بگو:

اذن دخول

اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا وَ سُبْحَانَ اللَّهِ بُكْرَةً وَ أَصِيلًا
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَ مَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْ لَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ لَقَدْ
جَاءَتْ رُسُلٌ رُبْنَا بِالْحَقِّ پَس بگو السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ السَّلَامُ
عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَاتَمَ النَّبِيِّينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا
سَيِّدَ الْمُرْسَلِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَبِيبَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَمِيرَ
الْمُؤْمِنِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا سَيِّدَ الْوَصِيِّينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا قَائِدَ الْغُرَّةِ
الْمُحَجَّلِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ فَاطِمَةَ سَيِّدَةَ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ السَّلَامُ
عَلَيْكَ وَ عَلَى الْأَئِمَّةِ مِنْ وَوَدَكَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَصِيَّ أَمِيرِ
الْمُؤْمِنِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الصِّدِّيقُ الشَّهِيدُ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا
مَلَائِكَةَ اللَّهِ [رَبِّي] الْمُقِيمِينَ فِي هَذَا الْمَقَامِ الشَّرِيفِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا
مَلَائِكَةَ رَبِّي الْمُحَدِّقِينَ بِقَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ مِنِّي
أَبَدًا مَا بَقِيَتْ وَ بَقِيَ اللَّيْلُ وَ النَّهَارُ پَس مِي گویی السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا
عَبْدِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ أَمِيرِ
الْمُؤْمِنِينَ عَبْدِكَ وَ ابْنَ عَبْدِكَ وَ ابْنَ أُمَّتِكَ الْمُقَرَّبُ بِالرَّقِّ وَ التَّارِكُ
لِلْخِلَافِ عَلَيْكُمْ وَ الْمُوَالِي لَوَالِيكُمْ وَ الْمُعَادِي لِعَدُوِّكُمْ قَصَدَ حَرَمَكَ وَ
اسْتَجَارَ بِمَشْهَدِكَ وَ تَقَرَّبَ إِلَيْكَ بِقَصْدِكَ أَدْخُلْ يَا رَسُولَ اللَّهِ أ
أَدْخُلْ يَا نَبِيَّ اللَّهِ أَدْخُلْ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ أَدْخُلْ يَا سَيِّدَ الْوَصِيِّينَ أ
أَدْخُلْ يَا فَاطِمَةَ سَيِّدَةَ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ أَدْخُلْ يَا مَوْلَايَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ
أَدْخُلْ يَا مَوْلَايَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ.

پس اگر دلت خاشع و دیده‌ات گریان شد پس آن علامت رخصت است
پس داخل شو و بگو: الْحَمْدُ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْوَاحِدِ الْفَرْدِ الصَّمَدِ الَّذِي هَدَانِي
لَوْلَايَتِكَ وَ خَصَّنِي بِزِيَارَتِكَ وَ سَهَّلَ لِي قَصْدَكَ.

زیارت وارث

پس برو تا در قبه مطهره و محاذی بالای سر بایست و زیارت وارث را که از زیارات معتبر و معروف است بخوان:

السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا وَارِثَ آدَمَ صَفْوَةَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا وَارِثَ
نُوحِ نَبِيِّ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا وَارِثَ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلِ اللَّهِ السَّلَامُ
عَلَیْكَ يَا وَارِثَ مُوسَى كَلِيمِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا وَارِثَ عِيسَى
رُوحِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا وَارِثَ مُحَمَّدٍ حَبِيبِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا
وَارِثَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامِ [وَلِيِّ اللَّهِ] السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا ابْنَ
مُحَمَّدِ الْمُصْطَفَى السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا ابْنَ عَلِيٍّ الْمُرْتَضَى السَّلَامُ عَلَیْكَ
يَا ابْنَ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا ابْنَ خَدِيجَةَ الْكُبْرَى السَّلَامُ
عَلَیْكَ يَا ثَارَ اللَّهِ وَابْنَ ثَارِهِ وَالثُّوْتَرَ الْمُتَوْتُورَ أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ أَقَمْتَ
الصَّلَاةَ وَآتَيْتَ الزَّكَاةَ وَآمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ
أَطَعْتَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ حَتَّى أَتَاكَ الْيَقِينُ فَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً قَتَلَتْكَ وَ لَعَنَ
اللَّهُ أُمَّةً ظَلَمَتْكَ وَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً سَمِعَتْ بِذَلِكَ فَرَضِيَتْ بِهِ يَا مَوْلَايَ
يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ أَشْهَدُ أَنَّكَ كُنْتَ نُورًا فِي الْأَصْلَابِ الشَّامِخَةِ وَ
الْأَرْحَامِ الْمُطَهَّرَةِ لَمْ تَنْجَسْكَ الْجَاهِلِيَّةُ بِأَنْجَاسِهَا وَ لَمْ تُلْبَسْكَ مِنَ
مُدْلَهَمَاتِ ثِيَابِهَا وَ أَشْهَدُ أَنَّكَ مِنْ دَعَائِمِ الدِّينِ وَ أَرْكَانِ الْمُؤْمِنِينَ وَ
أَشْهَدُ أَنَّكَ الْإِمَامَ الْبَرُّ النَّقِيُّ الرَّضِيُّ الزَّكِيُّ الْهَادِيَ الْمَهْدِيُّ وَ أَشْهَدُ
أَنَّ الْإِئِمَّةَ مِنْ وَ لَدِكَ كَلِمَةُ التَّقْوَى وَ أَعْلَامُ الْهُدَى وَ الْعُرْوَةُ الْوُثْقَى وَ
الْحُجَّةُ عَلَى أَهْلِ الدُّنْيَا وَ أَشْهَدُ اللَّهُ وَ مَلَائِكَتَهُ وَ أَنْبِيََاءَهُ وَ رُسُلَهُ أَنِّي
بِكُمْ مُؤْمِنٌ وَ بِإِيَابِكُمْ [بِأَيَاتِكُمْ] مُوقِنٌ بِشَرَائِعِ دِينِي وَ خَوَاتِيمِ عَمَلِي
وَ قَلْبِي لِقَلْبِكُمْ سَلِمٌ وَ أَمْرِي لِأَمْرِكُمْ مُتَّبِعٌ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَ عَلَى
أَرْوَاحِكُمْ وَ عَلَى أَجْسَادِكُمْ وَ عَلَى أَجْسَامِكُمْ وَ عَلَى شَاهِدِكُمْ وَ عَلَى

غَائِبِكُمْ وَ عَلَى ظَاهِرِكُمْ وَ عَلَى بَاطِنِكُمْ پس بیانداز خود را بر قبر و بیوس آن را و بگو بآبی اُنْتِ وَ اُمِّي يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ بِأَبِي اُنْتِ وَ اُمِّي يَا اَبَا عَبْدِ اللَّهِ لَقَدْ عَظُمَتِ الرَّزِيَّةُ وَ جَلَّتِ الْمُصِيبَةُ بِكَ عَلَيْنَا وَ عَلَى جَمِيعِ اَهْلِ السَّمَاوَاتِ وَ الْاَرْضِ فَلَعَنَ اللَّهُ اُمَّةً اَسْرَجَتْ وَ اَلْجَمَتْ وَ تَهَيَّاتُ لِقِتَالِكَ يَا مَوْلَايَ يَا اَبَا عَبْدِ اللَّهِ قَصَدْتُ حَرَمَكَ وَ اَتَيْتُ اِلَى مَشْهَدِكَ اَسْأَلُ اللَّهَ بِالشَّانِ الَّذِي لَكَ عِنْدَهُ وَ بِالْمَحَلِّ الَّذِي لَكَ لَدَيْهِ اَنْ يُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اَنْ يَجْعَلَنِي مَعَكُمْ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ.

پس برخیز و دو رکعت نماز در بالای سر بگذار هنگامی که از نماز فارغ

شدی بگو:

اللَّهُمَّ اِنِّي صَلَّيْتُ وَ رَكَعْتُ وَ سَجَدْتُ لَكَ وَ خَدَّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَانَّ الصَّلَاةَ وَ الرُّكُوعَ وَ السُّجُودَ لَا يَكُونُ اِلَّا لَكَ لَانَّكَ اَنْتَ اللَّهُ لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ اللَّهُ صَلَّى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اَبْلَغُهُمْ عَنِّي اَفْضَلَ السَّلَامِ وَ التَّحِيَّةِ وَ ارْزُدْ عَلَيَّ مِنْهُمْ السَّلَامَ اللَّهُمَّ وَ هَاتَانِ الرَّكْعَتَانِ هَدِيَّةٌ مِنِّي اِلَى مَوْلَايَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ عَلَيْهِ وَ تَقَبَّلْ مِنِّي وَ اَجْرُنِي عَلَيَّ ذَلِكَ بِاَفْضَلِ اَمَلِي وَ رَجَائِي فِيكَ وَ فِي وَلِيِّكَ يَا وَلِيَّ الْمُؤْمِنِينَ.

زیارت حضرت علی اکبر علیه السلام

پس برخیز و برو پایین پای قبر آن حضرت و بایست نزد سر علی بن

الحسین علیهما السلام و بگو:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ نَبِيِّ اللَّهِ
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ الْحُسَيْنِ
الشَّهِيدِ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الشَّهِيدُ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْمَظْلُومُ وَابْنَ
الْمَظْلُومِ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً قَتَلَتْكَ وَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً ظَلَمَتْكَ وَ لَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً
سَمِعَتْ بِذَلِكَ فَرَضِيَتْ بِهِ پَس بِيْفَكْن خُود رَا بَر قَبْرَش وَ بَبُوسَ أَنْ
رَا وَ بَكُو السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ وَ ابْنَ وَ لِيَّهِ لَقَدْ عَظَمْتَ الْمُصِيبَةَ
وَ جَلَّتِ الرَّزِيَّةُ بِكَ عَلَيْنَا وَ عَلَى جَمِيعِ الْمُسْلِمِينَ فَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً
قَتَلَتْكَ وَ أَبْرَأُ إِلَى اللَّهِ وَ إِلَيْكَ مِنْهُمْ.

پس بیرون بیا از دری که پایین پای علی بن الحسین علیهما السلام است
و متوجه شو بسوی شهدا و بگو:

زیارت شهدای کربلا

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَوْلِيَاءَ اللَّهِ وَ أَحِبَّاءَهُ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَصْفِيَاءَ اللَّهِ
وَ أَوْدَاءَهُ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَنْصَارَ دِينِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَنْصَارَ
رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَنْصَارَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا
أَنْصَارَ فَاطِمَةَ سَيِّدَةَ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَنْصَارَ أَبِي مُحَمَّدٍ
الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ الْوَلِيِّ [الزَّكِيِّ] النَّاصِحِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَنْصَارَ أَبِي
عَبْدِ اللَّهِ بِأَبِي أَنْتُمْ وَ أُمِّي طِبْتُمْ وَ طَابَتِ الْأَرْضُ الَّتِي [أَنْتُمْ] فِيهَا
دُفِنْتُمْ وَ فُزْتُمْ فَوْزًا عَظِيمًا فَيَا لَيْتَنِي كُنْتُ مَعَكُمْ فَأَفُوزَ مَعَكُمْ.

پس برگرد به بالاسر حضرت امام حسین علیه السلام و برای خود و اهل و
اولاد و پدر و مادر و برادران خود بسیار دعا کن زیرا که در آن روضه
مطهره دعاء دعا کننده رد نمی‌شود. و بدان که عمده اعمال در روضه مطهره
امام حسین (ع) دعا است زیرا اجابت دعا در زیر آن قُبّه مبارک یکی از

چیزهایی است که در عوض شهادت، حق تعالی به آن حضرت لطف فرموده است و زائر باید آن را غنیمت دانسته و در تضرع و انابه و توبه و عرض حاجات کوتاهی نکند.

دعایی مختصر که جامع‌ترین دعاها است و در حرم ائمه علیهم السلام خواندن آن مأثور است به این صورت می باشد که در آن حرم شریف در حالی که دستها را بسوی آسمان بلند کرده ای می‌گوی:

اللَّهُمَّ قَدْ تَرَى مَكَانِي وَ تَسْمَعُ كَلَامِي وَ تَرَى مَقَامِي [مَكَانِي] وَ تَضَرَّعِي وَ مَلَاذِي بِقَبْرِ حُجَّتِكَ وَ ابْنِ نَبِيِّكَ وَ قَدْ عَلِمْتَ يَا سَيِّدِي حَوَائِجِي وَ لَا يَخْفَى عَلَيْكَ حَالِي وَ قَدْ تَوَجَّهْتُ إِلَيْكَ بِابْنِ بِنْتِ رَسُولِكَ.

سپس نماز فریضه و نافله را نزد قبر امام حسین (ع) بجا آور زیرا ثواب هر رکعت نماز زائر نزد آن حضرت مثل ثواب کسی است که هزار مرتبه حج و عمره کرده باشد و هزار بنده را آزاد کرده باشد و هزار مرتبه جهاد در راه خدا با پیغمبر مرسل نموده باشد.

سایر مراقد و اماکن حرم حسینی (ع):

۱) مرقد مطهر حبیب بن مظاهر :

حبیب ابن مظاهر پیامبر اکرم را درک کرده و جزء صحابه آن حضرت بود وی از اصحاب خاص امام علی (ع) و تربیت یافته مکتب علوی بود، همچنین او از اصحاب امام حسن (ع) و امام حسین (ع) نیز بود. در ایام عاشورا ۶۱ هجری او در کوفه بود و جزء اولین کسانی بود که به امام نامه نوشتند اما

وقتی خیانت اهل کوفه آشکار شد خود را به کربلا رسانید و در روز عاشورا فرماندهی جناح چپ سپاه امام را به عهده گرفت و در رکاب مولایش به شهادت رسید امام حسین از شهادت او بسیار متأثر شد فرمود: حبیب تو مرد دانشمندی بودی و هر شب یک دور قرآن ختم می کردی.^۱

در تاریخ آمده است که نادر شاه افشار قبر شریف حبیب ابن مظاهر را برای امتحان نبش کرد که با جسد تازه و سالم او مواجه شدند نادر از کرده خود پشیمان شد و دستور داد فوراً قبر را درست کنند.^۲

مرقد این یار با وفای حسین(ع) در رواق جنوب غربی حرم و در ده متری ضریح مطهر امام حسین قرار داد دو رکعت نماز هدیه به آن جناب بخوان و آن صحابه بزرگوار را زیارت کن.

۲) مرقد سید ابراهیم مجاب:

سید ابراهیم مجاب نوه امام موسی کاظم(ع) است که در سنه ۲۴۷ هجری در کربلا توطن گزید او اولین فاطمی بود که کربلا را وطن خود قرار داد. او هر گاه به امام(ع) سلام می داد امام(ع) نیز جواب سلام او را می دادند به این دلیل او را ملقب به سید ابراهیم مجاب ساخته اند مرقد او در رواق غربی حرم مطهر مورد زیارت زوار قرار می گیرد. دو رکعت نماز هدیه به این امامزاده و خواندن زیارتنامه ای خاص ایشان که در حرم موجود است. از آداب زیارت ایشان است.

^۱ - حبیب ابن مظاهر، مظفری، ص ۱۱

^۲ - اجساد جاویدان، مهدی پور، علی اکبر، موسسه نشر و مطبوعات حاذق، قم، ۱۳۷۴، ص ۵۸

(۳) قتلگاه:

محل اصلی قتلگاه از طریق یک راهروی باریک که با دری نقره ای با چندین پله به سردابی منتهی می شود می باشد اما امروزه کسی اجازه رفتن به آن مکان مقدس را ندارد بالای آن سرداب در اتاقی که حدوداً ۳۰ متر از ضریح مطهر فاصله دارد به عنوان قتلگاه مورد زیارت زوار قرار می گیرد. نقل می کنند وقتی که درب سرداب مقدس قتلگاه باز بود هرکس به آن محل مشرف می شد همین که چند پله از پله های سرداب پائین می رفت حالش دگرگون می شد و منقلب می گردید و حتی گاه بیهوش می شد. کفعمی در مصباح از حضرت سکینه روایت می کند که فرمود: هنگامی که پدرم حسین(ع) به شهادت رسید به کنار پیکرش رفتم و در آغوشش کشیدم حالت بیهوشی به من دست داد در آن حال از حنجر خونین ابا عبدالله(ع) ندایی شنیدم که فرمود:

شِيعَتِي مَا اِنْ شَرَبْتُمْ مَاءً عَذَبَ فَاذْكُرُونِي

اَوْ سَمِعْتُمْ بِغَرِيبٍ اَوْ شَهِيدٍ فَاَنْدُبُونِي

وَ اَنَا السَّبِيطُ الَّذِي مِنْ غَيْرِ جُرْمٍ قَتَلُونِي

وَ بِجُرْدِ الْخَيْلِ بَعْدَ الْقَتْلِ عَمْدًا سَحَقُونِي...

ای شیعیان من هر گاه آب گوارا نوشیدید مرا یاد کنید

یا هر گاه از غریبی یا شهیدی یاد شد بر من ناله سردهید

من آن نواده پیامبری هستم که بدون گناه کشته شدم

و پس از قتل عمداً بر بدنم اسبان را تاختند^۱

^۱ - کفعمی، المصباح فی الادعیه و الصلوات و الاحزار و العوذات، کفعمی ابراهیم بن علی، مؤسسه الاعلمی، بیروت، ق ۱۴۱۴.

حرم مطهر حضرت عباس(ع)

مادرش ام البنین است که علی(ع) پس از شهادت فاطمه(س) با او ازدواج کرد چهار فرزند ثمره این ازدواج است که بزرگترین آنها عباس(ع) است هر چهار برادر در رکاب امام حسین(ع) در کربلا به شهادت می‌رسند. نقل شده که حضرت ام البنین مادر عباس(ع) در ماتم او و برادرانش به بقیع در بیرون مدینه می‌رفت و در ماتم آنها چنان ندبه و گریه می‌کرد و اشعاری جانسوز در مرثیه حضرت ابو الفضل(ع) و دیگر پسرانش می‌سرود به طوری که هر کس از آنجا می‌گذشت به گریه می‌افتاد. گریستن دوستان عجیب نیست مروان بن حکم که بزرگترین دشمنان خاندان نبوت بود چون بر ام البنین عبور می‌کرد از اثر گریه او گریه می‌کرد.

به خاطر سیمای جذاب حضرت ابوالفضل به او قمر بنی هاشم لقب داده اند او پرچمدار سپاه امام حسین(ع) و سقای اطفال و اهل بیت امام و نگهبان خیمه های اهل حرم است هنگامی که علمدار کربلا از امام حسین(ع) اذن میدان طلبید حضرت از او خواست که برای کودکان تشنه آب تهیه کند سپس به میدان رود حضرت ابوالفضل به فرات رفت و مشک آب را پر کرد هنگامی که عزم بازگشت نمود با سپاه دشمن که فرات را در محاصره داشتند درگیر شد دستهایش قطع گردید و عمود آهنین بر فرق سرش اصابت کرد و از زین به زمین افتاد چون فریاد زد "يَا أَخَا أَدْرِكُ أَخَاكَ" حسین بر بالینش شتافت و در لحظات جان دادن سر برادر را بر زانو گرفت عباس اما از برادر خواست او را به خیمه گاه باز نگرداند زیرا شرم دارد که بدون آوردن مشکی آب به چشم اطفال نظر افکند از این رو پیکرش به خواهش خودش کنار نهر علقمه ماند ... هنگام دفن شهدای کربلا نیز در همان محل دفن شد به همین جهت امروزه حرم ابوالفضل با حرم سید الشهداء حدوداً ۵۰۰ متر فاصله

دارد. مقام والای حضرت عباس(ع) از زیارتنامه آن حضرت که از زبان امام صادق روایت شده و نیز آن طور که در روایت امام سجاد(ع) و زیارت ناحیه مقدسه آمده بسیار والا است در این روایات حضرت عباس به فضایی همچون جانبازی، عبودیت، اطاعت محض، از اولیاء الهی بودن و ... ستوده شده است. حضرت سجاد(ع) فرمودند: خدا رحمت کند عموی ما عباس را که جان خود را فدای برادر خود نمود تا آن جا که در یاری او دو دستش را قطع کردند و حق تعالی در عوض دو دست، دو بال به او عنایت فرمود که با آن دو بال با فرشتگان در بهشت مانند جعفر بن ابی طالب پرواز می‌کند. برای عباس(ع) در روز قیامت نزد خداوند منزلتی است که مورد غبطه همه شهدا است.

ای حرمت قبله حاجات ما
تاج شهیدان همه عالمی

یاد تو تسبیح مناجات ما
دست علی، ماه بنی هاشمی

سرداب مقدس حرم حضرت عباس(ع)

اظهارات علیرضا فداکار معاون ستاد بازسازی عتبات عالیات که در سال ۸۲ تقریباً ۶ ماه پس از سقوط صدام همراه با شیخ مهدی کربلایی امام جمعه حرم امام حسین(ع) به مکان مقدس سرداب حرم حضرت عباس(ع) مشرف شده شنیدنی است :

" پس از آنکه از صحن حرم وارد رواق می شوید در ادامه شما وارد محدوده گنبد خانه می شوید که می توان همین رواق را در قسمت سرداب نیز در نظر گرفت که با عرض ۱/۵ متر در ۲ متر به صورت گنبدی پوشانده شده و قسمت پایین پای حضرت مسیری دارد که وارد محوطه گنبد در

قسمت گنبد سرداب می شود. سرداب که حدوداً ۴ متر پایین تر از سطح حرم مطهر قرار دارد تا پیش از این کاملاً قفل بود و کسی اجازه ورود به آن را نداشت.

در داخل سرداب وقتی به قسمت زیر گنبد خانه ها رسیدیم، بخشی بود که تا ارتفاع کمر به داخل آب رفتیم؛ در واقع محوطه داخل سرداب حرم مطهر حضرت تا ارتفاع حدوداً یک متر و ۱۰ سانت در آب قرار دارد و این قسمت از سرداب به گونه ای ساخته شده که یک نفر بیشتر نمی تواند از آن عبور کند. پس از ورود به این قسمت از سرداب، شیخ مهدی کربلایی در جلو حرکت می کرد و من پشت سر او تا که به قبر مطهر حضرت ابوالفضل العباس(ع) رسیدیم، من دست خود را به داخلی آبی بردم که بر روی قبر مطهر حضرت ایستاده بود و جرعه ای از این آب را نوشیدم، تا ارتفاع حدود ۱۰ سانت بر روی قبر مطهر حضرت آب ایستاده بود و به تمام مقدسات قسم تا آن لحظه از عمرم آبی گوارا تر و زلال تر از این آب ندیده و نوشیده بودم.

زمانیکه در داخل سرداب حرکت می کردیم آب به ارتعاش در می آمد و این تصور ایجاد می شود که آب در حال حرکت است اما در واقع این آب ساکن است و طبق قانون طبیعت اگر آب برای مدت کوتاهی در جایی راکد و ساکن باقی بماند، سبزه می زند و طعم و بو می گیرد و امکان استفاده از آن نیست اما آب سرداب حرم مطهر حضرت ابوالفضل العباس(ع) زلال ترین، شفاف ترین و گوارا ترین آب این عالم است. زمانی این مساله مطرح شده بود که آب سرداب حرم حضرت ابا الفضل(ع) را به خاطر زیبایی که می تواند برای بنای حرم داشته باشد قطع و خشک کنند اما این احتمال مطرح شد که اگر این آب قطع شود لایه ای که خشک می شود ترک بر می دارد و

شاید همین عامل باعث شود که رواق های حرم نیز ترک بخورند. و بنای ساختمان حرم حضرت با این آب سازگار شده است و به این دلیل بود که چنین کاری انجام نشد. قطعاً ساختمان و بنایی که بر روی آب بنا شده باشد پس از گذشت مدت زمانی تخریب می شود و از بین می رود اما بنای حرم حضرت ابا الفضل العباس(ع) از همان ابتدا بر روی این سرداب و آب بنا شده است و این امر تاثیری بر روی استحکام حرم حضرت نداشته است؛ بسیاری از کم و کیف این امر روشن نیست که این موضوع چیزی جز معجزه نمی تواند باشد.^۱

زیارت حضرت عباس(ع)

حضرت امام جعفر صادق(ع) فرمود: چون اراده نمایی که زیارت کنی قبر عباس بن علی(ع) را بر در روزه می ایستی و می گویی:

سَلَامُ اللَّهِ وَ سَلَامُ مَلَائِكَتِهِ الْمُقَرَّبِينَ وَ أَنْبِيَائِهِ الْمُرْسَلِينَ وَ عِبَادِهِ الصَّالِحِينَ وَ جَمِيعِ الشُّهَدَاءِ وَ الصَّدِيقِينَ [وَ] الزَّكَايَاتِ الطَّيِّبَاتِ فِيمَا تَعْتَدِي وَ تَرُوحُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ أَشْهَدُ لَكَ بِالتَّسْلِيمِ وَ التَّصَدِيقِ وَ الْوَفَاءِ وَ النَّصِيحَةِ لِخَلْفِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ الْمُرْسَلِ وَ السَّبْطِ الْمُنْتَجَبِ وَ الدَّلِيلِ الْعَالِمِ وَ الْوَصِيِّ الْمُبَلَّغِ وَ الْمَظْلُومِ الْمُهْتَضَمِ فَجَزَاكَ اللَّهُ عَن رَسُولِهِ وَ عَن أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ عَن الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَفْضَلُ الْجَزَاءِ بِمَا صَبَرْتَ وَ اخْتَسَبْتَ وَ أَعْنَتْ فِعْمَ عَقْبِي الدَّارَ لَعَنَ اللَّهُ مَن قَتَلَكَ وَ لَعَنَ اللَّهُ مَن جَهَلَ حَقَّكَ وَ اسْتَخَفَّ بِحُرْمَتِكَ وَ لَعَنَ اللَّهُ مَن حَالَ بَيْنَكَ وَ بَيْنَ مَاءِ

^۱ - روزنامه قدس، مورخه ۸۹/۱۱/۴، شماره ۶۶۱۸، ص ۸

الْفَرَاتِ أَشْهَدُ أَنَّكَ قُتِلْتَ مَظْلُومًا وَ أَنَّ اللَّهَ مُنْجِزٌ لَكُمْ مَا وَعَدَكُمْ
جُنَّتْكَ يَا ابْنَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَافِدًا إِلَيْكُمْ وَ قَلْبِي مُسَلَّمٌ لَكُمْ وَ تَابِعٌ وَ
أَنَا لَكُمْ تَابِعٌ وَ نَصْرَتِي لَكُمْ مُعَدَّةٌ حَتَّى يَحْكُمَ اللَّهُ وَ هُوَ خَيْرُ
الْحَاكِمِينَ فَمَعَكُمْ مَعَكُمْ لَا مَعَ عَدُوِّكُمْ إِنِّي بِكُمْ وَ بِيَايَبِكُمْ [وَ
بِآبَائِكُمْ] مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَ بَمَنْ خَالَفَكُمْ وَ قَتَلَكُمْ مِنَ الْكَافِرِينَ قَتَلَ اللَّهُ
أُمَّةً قَتَلْتُمْ بِالْأَيْدِي وَ الْأَلْسُنِ.

پس داخل روضه شو و خود را به ضريح بچسبان در حالی که پشت قبر

و رو به قبله ایستاده ای بگو:

السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْعَبْدُ الصَّالِحُ الْمُطِيعُ لِلَّهِ وَ لِرَسُولِهِ وَ لِأَمِيرِ
الْمُؤْمِنِينَ وَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَ سَلَّمَ السَّلَامُ عَلَيْكَ
وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ وَ مَغْفِرَتُهُ وَ رِضْوَانُهُ وَ عَلَى رُوحِكَ وَ بَدَنِكَ
أَشْهَدُ وَ أَشْهَدُ اللَّهُ أَنَّكَ مَضَيْتَ عَلَى مَا مَضَى بِهِ الْبَدْرِيُّونَ وَ
الْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الْمُنَاصِحُونَ لَهُ فِي جِهَادِ أَعْدَائِهِ الْمُبَالِغُونَ
فِي نَصْرَةِ أَوْلِيَائِهِ الذَّابُّونَ عَنِ أَحْبَائِهِ فَجَزَاكَ اللَّهُ أَفْضَلَ الْجَزَاءِ وَ
أَكْثَرَ الْجَزَاءِ وَ أَوْفَرَ الْجَزَاءِ وَ أَوْفَى جَزَاءِ أَحَدٍ مِمَّنْ وَفَى بَبَيْعَتِهِ وَ
اسْتَجَابَ لَهُ دَعْوَتُهُ وَ أَطَاعَ وَلاةَ أَمْرِهِ أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ بَالِغَتْ فِي
النَّصِيحَةِ وَ أُعْطِيتَ غَايَةَ الْمَجْهُودِ فَبَعَثَكَ اللَّهُ فِي الشُّهَدَاءِ وَ جَعَلَ
رُوحَكَ مَعَ أَرْوَاحِ السُّعْدَاءِ وَ أَعْطَاكَ مِنْ جَنَانِهِ أَفْسَحَهَا مَنْزِلًا وَ
أَفْضَلَهَا غَرْفًا وَ رَفَعَ ذِكْرَكَ فِي عَلِيِّينَ [فِي الْعَالَمِينَ] وَ حَشَرَكَ مَعَ
النَّبِيِّينَ وَ الصِّدِّيقِينَ وَ الشُّهَدَاءِ وَ الصَّالِحِينَ وَ حَسَنَ أَوْلِيَاكَ رَفِيقًا
أَشْهَدُ أَنَّكَ لَمْ تَهِنْ وَ لَمْ تَنْكُلْ وَ أَنَّكَ مَضَيْتَ عَلَى بَصِيرَةٍ مِنْ أَمْرِكَ
مُقْتَدِيًا بِالصَّالِحِينَ وَ مُتَّبِعًا لِلنَّبِيِّينَ فَجَمَعَ اللَّهُ بَيْنَنَا وَ بَيْنَكَ وَ بَيْنَ
رَسُولِهِ وَ أَوْلِيَائِهِ فِي مَنَازِلِ الْمُخْبِتِينَ فَإِنَّهُ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ.

سپس به سمت بالا سر برو و دو رکعت نماز به جا آور و خدا را بسیار یاد کن. و هنگامی که می خواهی با آن حضرت وداع کنی نزد قبر شریف برو و بگو:

أَسْتَوْدِعُكَ اللَّهُ وَ أَسْتَرْعِيكَ وَ أَقْرَأُ عَلَيْكَ السَّلَامَ آمَنَّا بِاللَّهِ وَ
 بِرَسُولِهِ وَ بَكِتَابِهِ وَ بِمَا جَاءَ بِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ اللَّهُمَّ فَاکْتَبْنَا مَعَ
 الشَّاهِدِينَ اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ زِيَارَتِي قَبْرِ ابْنِ أَخِي
 رَسُولِكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ ارزُقْنِي زِيَارَتَهُ أَبَدًا مَا أَبْقَيْتَنِي وَ
 احْشُرْنِي مَعَهُ وَ مَعَ آبَائِهِ فِي الْجَنَانِ وَ عَرَّفْ بَيْنِي وَ بَيْنَهُ وَ بَيْنَ
 رَسُولِكَ وَ أَوْلِيَائِكَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ تَوَفَّنِي
 عَلَيَّ الْإِيمَانَ بِكَ وَ التَّصَدِيقَ بِرَسُولِكَ وَ الْوَلَايَةَ لِعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ
 وَ الْأَئِمَّةِ مِنْ وَرَثَتِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ وَ الْبِرَاءَةَ مِنْ عَدُوِّهِمْ فَإِنِّي قَدْ
 رَضِيتُ يَا رَبِّي بِذَلِكَ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ.
 آن گاه برای خود و پدر و مادر و مؤمنین و مسلمین دعا کن.

مسجد رأس الحسین(ع)

در کنار درب شمالی صحن امام حسین مسجد رأس الحسین(ع) است که سر مبارک امام حسین(ع) را برای مدتی در آن جا قرار داده اند در سر انجام سر امام(ع) اختلاف است که در نهایت در کجا دفن گردیده است بنا بر نقلی در دوران فاطمیون مصر به قاهره انتقال داده شده است امروزه مشهد یا عمارت رأس الحسین در قاهره معروف و مشهور است و بسیار مورد توجه و زیارت اهل مصر قرار می گیرد اما بر اساس برخی روایات مزار سر

مبارک امام حسین(ع) در نجف و نزدیک مرقد امام علی(ع) است^۱ بنا بر نقل دیگری سر مبارک آن حضرت در کنار پیکر مطهرش به خاک سپرده شده است.

بین الحرمین

فاصله بین حرم اباعبدالله(ع) و حرم حضرت عباس(ع) بین الحرمین نامیده می شود. که تماماً رزمگاه و محل عروج و معراج شهدای کربلا بوده است و تمام این مکان مقدس و جای جای آن معراجگاه شهدای کربلا است امروزه محوطه باز و دارای چهار ردیف نخل کاری است.

نهر علقمه و رود فرات

علقمه انشعابی از رود فرات است که در گذشته از مکانی که حرم حضرت عباس(ع) قرار دارد عبور می کرده و حضرت عباس(ع) در نزدیکی آن به شهادت رسیده اند اما به مرور مسیرش عوض شده و امروز از انتهای شارع سدره و جوار مقام امام زمان (عج) و مقام امام صادق(ع) می گذرد. حضرت عباس از آب این نهر مشکهای خود را پر آب کرد. در فضیلت آب فرات که شفاء است و برترین آبهای جهان است و در آن ناودان هایی از آب بهشت جاری می گردند و فضیلت برداشتن کام کودک با

۱ - وسائل الشیعه، شیخ حرّ عاملی، مکتبه اسلامیة، طهران، ج ۱۰، ص ۳۰۹

آب فرات و استشفاء به آن روایات بسیار زیادی از اهل بیت رسیده اند که محل تأمل و شگفتی است.^۱

مقام دست راست حضرت عباس (ع)

حضرت عباس (ع) وقتی وارد نهر فرات شد کفی از آب برداشت ، ناگهان به یاد تشنه کامان خیام حسینی افتاد آن مظهر ایثار و فداکاری و گذشت با خویش چنین سرود:

يَا نَفْسُ مِنْ بَعْدِ الْحُسَيْنِ هُونِي
هَذَا الْحُسَيْنِ وَارِدُ الْمُنُونِ
وَبَعْدُهُ لَا كُنْتَ أَنْ تَكُونِي
وَتَشْرَبِينَ بَارِدًا
الْمَعِينِ

تَاللَّهِ، مَا هَذَا فِعَالٌ دِينِي

حضرت عباس خطاب به نفس خود گفتند: زندگی بعد از حسین (ع) خفت است و بعد از او نباشی بهتر است تو سیراب باشی و حسین تشنه لب، به خدا قسم دینم به من این گونه اجازه نمی دهد.

تا آن که دست راستش را قطع کردند که در حال این رجز را سرود:

وَاللَّهِ إِنْ قَطَعْتُمَا يَمِينِي
وَعَنْ إِمَامٍ صَادِقٍ الْيَقِينِ
إِنِّي أَحَامِي أَبَدًا عَنْ دِينِي
نَجْلِ النَّبِيِّ الطَّاهِرِ الْأَمِينِ

به خدا قسم اگر دستم را قطع کنید بازهم از دینم حمایت می کنم و از امامی ثابت قدم که از سلاله پیامبر امین است.

و مشک را به دوش چپ انداخت مکان قطع شدن دست راست آن حضرت در امتداد شارع علقمه در ضلع شمال شرقی بیرون حرم در کوچه

^۱ - رک به بحار، ج ۱۰۰، ص ۲۸۸

ای بین باب الخان و باب بغداد و با عنوان مقام دست راست آن حضرت قرار داد.

مقام دست چپ حضرت عباس (ع)

سپس شب پرستان نا به کار دست چپ آن حضرت را نیز قطع کردند فی الحال چنین سرود:

يَا نَفْسُ لَا تَخْشِي مِنَ الْكُفَّارِ
وَأَبْشِرِي بِرَحْمَةِ الْجَبَّارِ
مَعَ النَّبِيِّ السَّيِّدِ الْمُخْتَارِ
قَدْ قَطَعُوا بِبَعْضِهِمْ يَسَارِي
فَأَصْلِيهِمْ يَا رَبِّ حَرَّ النَّارِ

یعنی ای نفس از کفار نهراس و به رحمت پروردگار شاد و امیدوار باش با پیامبر برگزیده

ناجوانمردانه دست چپم را قطع کردند بار پروردگارا حرارت آتش را به آنها بچشان.

و مشک را به دندان گرفت تا شاید به تشنه کامان کربلا برساند. مکان جدا شدن دست چپ آن حضرت در حدود ۵۰ متری درب قبله در ضلع جنوب شرقی بیرون حرم عباس (ع) مقابل باب علی (ع) با عنوان مقام دست چپ حضرت عباس (ع) مورد زیارت محبان اهل بیت واقع می شود.

مقام امام صادق (ع) و امام زمان (عج)

در انتهای شارع سِدْرَه مقام امام زمان (عج) در کنار نهر علقمه واقع شده است در امتداد نهر علقمه نیز به فاصله صد متر باغ و مقام امام صادق (ع)

قرار دارد. این مقام ها بر اساس آنچه در تاریخ از تشرّف این دو امام به کربلا برای زیارت وارد گردیده، در واقع مکان ها یا خانه هایی بوده که آن حضرات هنگام تشرّف به کربلا در آنها بیتوته کرده و به عبادت می پرداخته اند. از آداب این اماکن شریف به جای آوردن دو رکعت نماز تحیّت و زیارت خاص آن امام است که در هر مقام موجود است و بر دیوار آن نصب گردیده است.

مقام حضرت علی اکبر (ع)

ظاهراً مکان شهادت علی اکبر(ع) است. علی اکبر(ع) اولین فرد از بنی هاشم بود که امام حسین(ع) به او اذن میدان داد امام، زمانی که او به میدان می رفت رو به آسمان کرد و فرمود خدایا تو شاهد باش که شبیه ترین فرد به پیامبرت (خَلَقاً و خُلُقاً) را به میدان فرستادم.

بیا مادر از حرم بیرون سرو بستانم میروم میدان

بیا مادر از حرم بیرون شبه پیغمبر میروم میدان

بیا مادر جان به کف دارم در ره ایمان میروم میدان

محل و مقام شهادت و عروج روحانی حضرت علی اکبر(ع) در کوچه های فرعی از شارع سدره قرار دارد که مورد زیارت و طواف عاشقان حریم ولایت قرار می گیرد.

مقام حضرت علی اصغر(ع)

امام در حالی که طفل شش ماهه اش را در دست دارد مقابل سپاه دشمن می ایستد و فریاد بر می آورد ای لشکر اعداء شما با من سر جنگ دارید من نیز با شما نبرد خواهم کرد؛ اما این طفل شیر خوار در این معرکه بی تقصیر است خود از من برگیریدش و آبش دهید... که ناگهان تیری سه شعبه سپیدی گلوی طفل شیر خوار را ... و حسین (ع) خونهای گلوی طفل شیر خوارش را به آسمان می پاشد که خدایا این قربانی را از ما خاندان قبول فرما، خونی که هرگز به زمین بازنگشت!

غم مخور ای کودک دُرْدِی کشم من خودم تیر از گلویت می کشم
 غم مخور ای کودک خاموش من قتلگاهت می شود آغوش من
 مکان شهادت این طفل شیر خوار حسینی در کوچه ای فرعی در خیابان
 سدره با عنوان مقام علی اصغر(ع) مطاف عاشقان و محبان اهل بیت از
 فرشتگان و جنیان و انسیان است.

تل زینبیه

در عصر روز عاشورا حضرت زینب(س) برای اطلاع از احوال برادر در معرکه نبرد حق و باطل، از خیمه ها بیرون می آمد و به فراز تپه ای در همان نزدیکی می رفت در نهایت از همان جا شاهد شهادت برادر بود، این مکان مقدس که امروزه از آن به عنوان تل زینبیه یاد می شود در زاویه غربی حرم ابا عبدالله الحسین(ع) قرار دارد و شامل بقعه متبرک و نسبتاً مرتفعی است. زینب (س) از همین تل زینبیه گودال قتلگاه و رزمگاه حسین(ع) و سپاه ابن زیاد را مشاهده می نمود و در همین تل زینبیه بود که ندا سر داد: مهلاً

مهلاً یا ابن الزهرا ... و در همین مقام شریف بود که به وصیت مادر گلوی حسین را بوسید و شاهد بود که شمر با خنجر برهنه بر سینه برادر نشست و برادر نیز آخرین وصیت ها را به خواهر نمود و ...

بنشین تا به تو گویم زینب

غم دل با تو بگویم زینب

بعد من قافله سالار تویی، خواهر من

دختر حیدر کرار توئی، خواهر من

خون ما جمله در این دشت روان خواهد شد

خولی و شمر به ما دشمن کین خواهد شد؛ خواهر من

خواهرم! اکبر و عباس و علی اصغر من

هدف نیزه و پیکان جفا خواهد شد، خواهر من

جمله یاران حسین در سفر کرب و بلا

سر به کف، جان به ره دین خدا خواهد شد، خواهر من

خواهرم خون شهیدان به بیایان بلا

نهر جوشنده و پر شور و شرر خواهد شد، خواهر من

چون که با دجله و با نهر فرات آمیزد

خواهرم خوب نگه تا که چه ها خواهد شد خواهر من

موج طوفنده و غران چو هزاران شمشیر

بی امان بر سر عدوان خدا خواهد شد خواهر من

بعد من خواهر من باز نما قصه ما

چو زبانت سپر آل عبا خواهد شد خواهر من

چون که بر نی سر پر خون حسینت بینی

خواهرم صبر نما، ظلم فنا خواهد شد خواهر من

اهل بیتم همه در سوگ پدر می گیرند
 امّ گلثوم در آن دم، به نوا خواهد شد خواهر من
 گر تو را مضطر و نالان و پریشان بینند
 شاد و خندان دو لب دشمن ما خواهد شد خواهر من
 لشگر خصم شما را به اسیری گیرند
 شام غم مسکن و ماوای شما خواهد شد خواهر من
 این زمان نوبت شمشیر زبان می آید
 تیز و بران همچو خون شهدا خواهد شد خواهر من

خیمه گاه

پس از رسیدن کاروان به سرزمین کربلا امام فرمودند خیمه ها را به شکل
 نعل بر افراشتند. امام که به خوبی از پستی و ثبات دشمن با خبر بود دستور
 داد تا پشت خیام را خندق حفر کردند و در آن خار و هیزم ریختند تا در
 روز عاشورا به آتش بکشند و دشمن نتواند از پشت به خیام آل الله حمله ور
 شود هنگامی که اصحاب و امام زنده بودند از خیام حرم پاسداری نمودند و
 اجازه ندادند کسی از دشمن به خیام اهل بیت نزدیک گردد اما پس از
 شهادت امام در عصر روز عاشورا خیمه گاه مورد تعرض و آتش سوزی
 سپاه ابن زیاد واقع شد ...

در زاویه جنوب غربی حرم و در امتداد شارع حسین حدود دویست
 متری حرم اباعبدالله الحسین مقام خیام آل الله مورد زیارت زوار حسینی واقع
 می شود.

شب های جمعه فاطمه با اضطراب و وا همه
 آید به دشت کربلا گوید حسین من چه شد
 گردد به دور خیمه ها آید میان قتلگاه
 گوید حسین من چه شد نور دو عین من چه شد

مرقد ابن فهد حلّی

مرقد ابن عالم بزرگوار شیعه که عمری را در راستای اعتلای مکتب اهل بیت صرف نمود و حوزه علیمه کربلا را تاسس و بنیان گذاری نمود، در ابتدای شارع قبله یا شارع الحسین واقع گردیده است. او صاحب آثار ارزشمندی در فقه شیعه است.

مرقد حُرّ بن یزید ریاحی

پس از واقعه عاشورا قبیله بنی تمیم که حرّ از آن قبیله بود و در اطراف کربلا زندگی می کردند جنازه او را به محلی که اکنون شهرک حر(حی الحر) نامیده می شود و در پنج کیلومتری کربلا واقع شده برده دفن کردند. از این رو مرقد ابن شهید بزرگوار جدا از مرقد سایر شهدای کربلا واقع شده است. نقل شده که شاه اسماعیل صفوی قبر حر را گشود و پیکرش را سالم یافت پارچه ای که در روایت است امام حسین(ع) بر سر او بسته را دید و آن را

باز کرد تا برای تیمن بردارد ناگهان خون جاری شد با هر پارچه دیگری که بستند خون بند نیامد لا جرم دوباره همان پارچه را بستند خون بند آمد.^۱

مرقد طفلان مسلم

مسبب شهری است که در حدود ۵۰ کیلومتری جاده کربلا به کاظمین قرار دارد مرقد طفلان مسلم در حومه این شهر واقع شده است. طفلان مسلم نهاد مظلومیت مسلم ابن عقیل سفیر امام حسین(ع) است. دو فرزند او پس از واقعه کربلا دستگیر و در زندان عبیدالله گرفتار شدند اما به کمک زندانبان شیعی از زندان گریختند لکن به دست حارث به طرز نا جوانمردانه ای به شهادت رسیدند شعبه ای از نهر فرات از نزدیکی مرقد طفلان مسلم جریان دارد که در کنار آن مرقد قاسم الاکبر بن الحسین بن علی بن ابیطالب(ع) و محمد بن امام موسی بن جعفر(ع) می باشد.

^۱ - سفینه البحار، ج ۱، ص ۲۴۲

کاظمین

کاظمین یا آن طور که عرب ها می گویند - کاظمیّه - شهری است نزدیک بغداد که امروزه به جهت گسترش و توسعه، هر دو شهر به یکدیگر وصل شده اند کاظمیّه در کنار دجله قرار گرفته و نهر دجله فاصل بین کاظمین و بغداد است به صورتی که در کرانه غربی دجله کاظمین قرار دارد و در کرانه شرقی آن بغداد واقع گردیده است.

در این شهر مقدّس مرقد دو امام همام و دو خورشید آسمان امامت قرار دارد امام موسی کاظم(ع) هفتمین امام و پدر امام رضا(ع) و امام محمد تقی جواد الائمه(ع) نهمین امام و فرزند امام رضا(ع).

آماده تکریم و ادب باش که این جا
باشد حرم مقدس موسی جعفر
اینجاست که مقصود همه خلق بر آید
آرامگه پاک دو زاده حیدر
بی دوستی این دو گل گلشن توحید
کس را نشود گلشن فردوس میسر

باب الحوائج امام موسی بن جعفر(ع)

امام رضا فرمودند: «زِيَارَةُ قَبْرِ أَبِي مِثْلُ زِيَارَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ(ع)» ثواب زیارت مرقد پدرم امام کاظم(ع) مانند ثواب زیارت مرقد ابا عبدالله الحسین(ع) است. امام کاظم(ع) را در زندان های متعدّد در حبس نموده مورد اذیت و شکنجه قرار می دادند تا از نفوذ معنوی امام جلوگیری کنند اما در هر زندان زندانبانان بعد از مدّتی بر اثر حالات معنوی و روحانی امام مرید امام می شدند و حقیقت امام آنها را عوض می کرد ناچار خلفای جور امام را به

زندان دیگرمنتقل می کردند تا اینکه به پیشنهاد یحیی برمکی وزیر هارون الرشید امام را تحویل سندی بن شاهک یهودی دادند این جلد یهودی امام را در غل و زنجیر نگاه داشت و آزار و شکنجه را در حق امام به نهایت رساند به گونه ای که امام موسی کاظم (ع) در سیاه چال های زندان فریاد می زدند: ای خدا خلاصم کن ... در نهایت امام کاظم (ع) به دست همین ملعون مسموم و شهید شدند.

با توجه به آن که روش امام کاظم مبتنی بر سیاست تقیه و مخفی کاری بود از این رو دست به قیام و مخالفت علنی علیه خلفای جور نمی زدند اما محبوبیت و معنویت روز افزون امام، خلفای جور را دچار وحشت می کرد. بزرگواری امام به حدی بر همگان عیان بود که عبای جانشینی رسول خدا (ص) را فقط برارنده قامت ایشان جلوه می نمود. نمونه هایی از نفوذ امام در نزدیکترین افراد دستگاه خلیفه همچون "علی بن یقظین" (وزیر هارون) و تاثیر امام بر "بشر حافی" به گونه ای که او از مجالس لهُو و لعب رویگردان شده و به یکی از اوتاد و زُهاد زمانه مبدل گردید و یا داستان "صفوان جمّال" که به اشاره امام شترهایش را به هارون اجاره نداد؛ گواه بر این مدعا است.

کیفیت زیارت امام موسی کاظم (ع)

سید بن طاوس در مزار می نویسد چون خواستی حضرت موسی کاظم (ع) را زیارت کنی غسل کن سپس با تانی و وقار به زیارت روانه شو همین که به در حرم رسیدی بایست و بگو:

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَيَّ
 هِدَايَتِهِ لِدِينِهِ وَ التَّوْفِيقِ لِمَا دَعَا إِلَيْهِ مِنْ سَبِيلِهِ اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَكْرَمُ
 مَقْصُودٍ وَ أَكْرَمُ مَا تَبَى وَ قَدْ أَتَيْتَكَ مُتَقَرِّبًا إِلَيْكَ بَابِنِ بِنْتِ نَبِيِّكَ
 صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَ عَلَى آبَائِهِ الطَّاهِرِينَ وَ أَبْنَائِهِ الطَّيِّبِينَ اللَّهُمَّ صَلِّ
 عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ لَا تُخَيِّبْ سَعْيِي وَ لَا تَقْطَعْ رَجَائِي وَ
 اجْعَلْنِي عِنْدَكَ وَجِيهاً فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ.

پس با مقدم داشتن پای راست داخل شو و بگو:

بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ وَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَ عَلَى مِلَّةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَ آلِهِ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَ لِيُؤَدِّي وَ لِجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ.

پس همین که رسیدی به در قبه شریفه بایست و اذن طلب کن و بگو:

أَدْخُلْ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَدْخُلْ يَا نَبِيَّ اللَّهِ أَدْخُلْ يَا مُحَمَّدَ بْنَ عَبْدِ
 اللَّهِ أَدْخُلْ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ أَدْخُلْ يَا أَبَا مُحَمَّدٍ الْحَسَنَ أَدْخُلْ يَا
 أَبَا عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنَ أَدْخُلْ يَا أَبَا مُحَمَّدٍ عَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ أَدْخُلْ يَا
 أَبَا جَعْفَرٍ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ أَدْخُلْ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ أَدْخُلْ
 يَا مَوْلَايَ يَا أَبَا الْحَسَنِ مُوسَى بْنَ جَعْفَرٍ أَدْخُلْ يَا مَوْلَايَ يَا
 أَبَا جَعْفَرٍ أَدْخُلْ يَا مَوْلَايَ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ.

پس داخل شو و چهار مرتبه بگو اللَّهُ أَكْبَرُ پس بایست مقابل قبر و قبله
 را پشت کتف خود قرار بده و بگو:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ وَ ابْنَ وَلِيِّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ
 وَ ابْنَ حُجَّتِهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَفِيَّ اللَّهِ وَ ابْنَ صَفِيِّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ
 يَا أَمِينَ اللَّهِ وَ ابْنَ أَمِينِهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نُورَ اللَّهِ فِي ظُلُمَاتِ
 الْأَرْضِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا إِمَامَ الْهُدَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عِلْمَ الدِّينِ وَ
 التَّقَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَازِنَ عِلْمِ النَّبِيِّينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَازِنَ عِلْمِ

الْمُرْسَلِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَائِبَ الْأَوْصِيَاءِ السَّابِقِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا
 مَعْدِنَ الْوَحْيِ الْمُبِينِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَاحِبَ الْعِلْمِ الْيَقِينِ السَّلَامُ
 عَلَيْكَ يَا عَيْبَةَ عِلْمِ الْمُرْسَلِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْإِمَامُ الصَّالِحُ
 السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْإِمَامُ الزَّاهِدُ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْإِمَامُ الْعَابِدُ
 السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْإِمَامُ السَّيِّدُ الرَّشِيدُ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْمَقْتُولُ
 الشَّهِيدُ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ وَابْنَ وَصِيِّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ
 يَا مَوْلَايَ مُوسَى بْنَ جَعْفَرَ وَرَحْمَةَ اللَّهِ وَبَرَكَاتَهُ أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ
 بَلَغْتَ عَنِ اللَّهِ مَا حَمَلَكَ وَحَفِظْتَ مَا اسْتَوْدَعَكَ وَحَلَلْتَ حَلَالَ اللَّهِ
 وَحَرَّمْتَ حَرَامَ اللَّهِ وَأَقَمْتَ أَحْكَامَ اللَّهِ وَتَلَوْتَ كِتَابَ اللَّهِ وَصَبَرْتَ
 عَلَى الْأَذَى فِي جَنْبِ اللَّهِ وَجَاهَدْتَ فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ حَتَّى أَتَاكَ
 الْيَقِينُ وَأَشْهَدُ أَنَّكَ مَضَيْتَ عَلَى مَا مَضَى عَلَيْهِ آبَاؤُكَ الطَّاهِرُونَ وَ
 أَجْدَادُكَ الطَّيِّبُونَ الْأَوْصِيَاءَ الْهَادُونَ الْأَائِمَّةَ الْمَهْدِيِّونَ لَمْ تُؤْثِرْ عَمِّي
 عَلَى هُدًى وَ لَمْ تَمَلْ مِنْ حَقِّ إِيَّايَ بَاطِلٌ وَأَشْهَدُ أَنَّكَ نَصَحْتَ لِلَّهِ وَ
 لِرَسُولِهِ وَ لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ أَنَّكَ أَدَيْتَ الْأَمَانَةَ وَ اجْتَنَبْتَ الْخِيَانَةَ وَ
 أَقَمْتَ الصَّلَاةَ وَ آتَيْتَ الزَّكَاةَ وَ أَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ وَ نَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ
 وَ عَبَدْتَ اللَّهَ مُخْلِصًا مُجْتَهِدًا مُحْتَسِبًا حَتَّى أَتَاكَ الْيَقِينُ فَجَزَاكَ اللَّهُ
 عَنِ الْإِسْلَامِ وَ أَهْلِهِ أَفْضَلَ الْجَزَاءِ وَ أَشْرَفَ الْجَزَاءِ أَتَيْتُكَ يَا ابْنَ
 رَسُولِ اللَّهِ زَائِرًا عَارِفًا بِحَقِّكَ مُقَرَّرًا بِفَضْلِكَ مُحْتَمِلًا لِعِلْمِكَ مُحْتَجِبًا
 بِذِمَّتِكَ عَائِدًا بِقَبْرِكَ لَا إِذَا بَضْرِيحِكَ مُسْتَشْفِعًا بِكَ إِلَى اللَّهِ مُوَالِيًا
 لِأَوْلِيَائِكَ مُعَادِيًا لِأَعْدَائِكَ مُسْتَبْصِرًا بِشَأْنِكَ وَ بِالْهُدَى الَّذِي أَنْتَ
 عَلَيْهِ عَالِمًا بِضَلَالَةِ مَنْ خَالَفَكَ وَ بِالْعَمَى الَّذِي هُمْ عَلَيْهِ بِأَبَى أَنْتَ وَ
 أُمِّي وَ نَفْسِي وَ أَهْلِي وَ مَالِي وَ وُلْدِي يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ أَتَيْتُكَ
 مُتَقَرِّبًا بِزِيَارَتِكَ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى وَ مُسْتَشْفِعًا بِكَ إِلَيْهِ فَاشْفَعْ لِي عِنْدَ

رَبِّكَ لِيَغْفِرَ لِي ذُنُوبِي وَيَغْفِرَ عَن جُرْمِي وَيَتَجَاوَزَ عَن سَيِّئَاتِي وَ
يَمْحُوَ عَنِّي خَطِيئَاتِي وَيُدْخِلَنِي الْجَنَّةَ وَيَتَفَضَّلَ عَلَيَّ بِمَا هُوَ أَهْلُهُ وَ
يَغْفِرَ لِي وَ لِأَبَائِي وَ لِأَخْوَانِي وَ لِأَخَوَاتِي وَ لِجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَ
الْمُؤْمِنَاتِ فِي مَشَارِقِ الْأَرْضِ وَ مَغَارِبِهَا بِفَضْلِهِ وَ جُودِهِ وَ مِنِّهِ.

پس خود را بر قبر مطهر بینداز و آن را ببوس و دو طرف روی خود را بر
آن بگذار و به آنچه می‌خواهی دعا کن پس به جانب بالا سر حضرت برگرد
و بگو:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ يَا مُوسَى بْنَ جَعْفَرَ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ
أَشْهَدُ أَنَّكَ الْإِمَامُ الْهَادِي وَ الْوَلِيُّ الْمُرْشِدُ وَ أَنَّكَ مَعْدِنُ التَّنْزِيلِ وَ
صَاحِبُ التَّوْوِيلِ وَ حَامِلُ التَّوْرَةِ وَ الْإِنْجِيلِ وَ الْعَالِمُ الْعَادِلُ وَ الصَّادِقُ
الْعَامِلُ يَا مَوْلَايَ أَنَا أَبْرَأُ إِلَى اللَّهِ مِنْ أَعْدَائِكَ وَ أَتَقَرَّبُ إِلَى اللَّهِ
بِمُؤَالَاتِكَ فَصَلِّ اللَّهُ عَلَيْكَ وَ عَلَيَّ أَبَائِكَ وَ أَجْدَادِكَ وَ أَبْنَائِكَ وَ
شَيْعَتِكَ وَ مُحِبِّيكَ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ.

سپس دو رکعت نماز زیارت بگذار و در آن سوره یس و الرحمن یا هر
سوره که آسان باشد بخوان و به آنچه می‌خواهی دعا کن.

باب المراد امام محمد تقی جواد الائمه (ع)

ای دوست به درگهت مراد آوردم از دست ستمها به تو داد آوردم
 نام تو جواد است و خدای تو جواد امید به لطف دو جواد آوردم

یا جواد الائمه ادرکنی

سینه ای پر شراره دارم من دل و جانی فگاره دارم من
 از جهان با تو کار دارم من یا جواد الائمه ادرکنی
 روزگارم زغم تباه شده قلمم از معصیت سیاه شده
 راه من منتهی به چاه شده یا جواد الائمه ادرکنی
 همسرت کرد نامراد تورا ساخت مسموم از عناد تورا
 ای که خوانده پدر جواد تو را یا جواد الائمه ادرکنی

«والاماما، والاماما، والاماما»

دیدی آخر خون به قلب مرتضی شد دخت مامون قاتل ابن الرضا شد
 آن که بود عالمی مرهون جودش در جوانی آب شد شمع وجودش
 تشنه لب در بین حجره دست و پا زد از غربی قاتل خود را صدا زد
 در دلش داغ از عطش چون لاله افتاد ناله زد پیوسته تا از ناله افتاد
 مرغ حق زد دست و پا در آشیانه پیکرش افتاد روی بام خانه
 شهر بغداد از برایش نینوا بود سایانش بال مرغان هوا بود
 هر کنیزی در عزایش گریه می کرد چشم قاتل هم برایش گریه می کرد

کیفیت زیارت امام محمد تقی (ع)

بسوی قبر ابی جعفر محمد بن علی الجواد (ع) که در پشت سر جد بزرگوار خود مدفون است متوجه شو و چون ایستادی نزد قبر آن حضرت پس بگو:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نُورَ اللَّهِ فِي ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى آبَائِكَ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى أَبْنَائِكَ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى أَوْلِيَائِكَ أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ أَقَمْتَ الصَّلَاةَ وَ آتَيْتَ الزَّكَاةَ وَ أَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ وَ نَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ تَلَوْتَ الْكِتَابَ حَقًّا تِلَاوَتِهِ وَ جَاهَدْتَ فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ وَ صَبَرْتَ عَلَى الْأَذَى فِي جَنْبِهِ حَتَّى أَتَاكَ الْيَقِينُ أَتَيْتَكَ زَائِرًا عَارِفًا بِحَقِّكَ مُوَالِيًا لِأَوْلِيَائِكَ مُعَادِيًا لِأَعْدَائِكَ فَاشْفَعْ لِي عِنْدَ رَبِّكَ.

پس قبر مطهر را ببوس و صورت خود را بر آن بگذار و دو رکعت نماز زیارت بخوان و بعد از آن هر نماز که خواهی بگذار پس به سجده برو و بگو: اَرْحَمَ مَنْ أَسَاءَ وَ اقْتَرَفَ وَ اسْتَكَانَ وَ اعْتَرَفَ پس جانب راست صورت را بگذار و بگو: إِنْ كُنْتُ بِئْسَ الْعَبْدُ فَأَنْتَ نِعْمَ الرَّبُّ پس روی چپ خود را بگذار و بگو: عَظَّمَ الذَّنْبُ مِنْ عَبْدِكَ فَلْيَحْسُنِ الْعَفْوَ مِنْ عِنْدِكَ يَا كَرِيمُ پس به سجده برو و صد مرتبه بگو: شُكْرًا شُكْرًا

سایر مراقد در حرم کاظمین

در سمت شرق رواق مطهر مرقد "شیخ مفید" و استادش "ابن قولویه" قرار دارد شیخ مفید مکرراً با دریافت توقیعات شریفه از ناحیه امام زمان

مشمول عنایات آن حضرت گردید و از علمای طراز اول شیعه در طول تاریخ است. او اجتهاد شیعه را سازمان داد و نقش بی نظیری در فقه و اصول شیعه ایفا کرد. شیخ ابوالفتح کراچکی، سید مرتضی علم الهدی، سید رضی و شیخ الطایفه محمد بن حسن طوسی از شاگردان بلند آوازه او می باشند. در سمت غربی رواق مطهر نیز مرقد "خواجه نصیر الدین طوسی" فیلسوف و متکلم نامدار شیعه و وزیر "هولاکو" و مشاور وی در حمله به بغداد و انقراض و برانداختن سلسله عباسیان قرار دارد. هم او بود که رصد خانه ایلخانی مراغه را بنیان نهاد.

خارج از صحن در جهت قبله و در ابتدای خیابان رضی (شارع رضی) آرامگاه "سید مرتضی علم الهدی" مرجع شیعه پس از شیخ مفید و کسی که از جانب حضرت علی(ع) مفتخر به لقب علم الهدی گردید و نیز آرامگاه "سید رضی" برادر وی) مولف نهج البلاغه قرار دارد این دو برادر از استوانه های جهان تشیع به شمار می روند.

بر زائر است که این مراقد را با اخلاص زیارت نموده و از روح این بزرگواران استمداد بطلبد و با خلوص نیت برای آنها فاتحه و زیارت بخواند و دو رکعت نماز هدیه به روح این علماء بزرگ اسلام نماید.

کرامت حضرت فاطمه زهرا(س)

شیخ مفید شبی حضرت فاطمه (س) را در خواب می بیند که دستان امام حسن(ع) و امام حسین(ع) را گرفته به نزد شیخ مفید می آورد و می فرماید: "یا شیخ علمهما الفقه" (به آنان فقه بیاموز)!!!

شیخ مفید در فکر فرو می رود که معنا و تاویل خواب چیست؟! چطور ممکن است من که خاک پای حسنین(ع) هستم بخواهم به دو امام و رهبر خود علم بیاموزم؟! فردای آن روز در حالی که شیخ مفید در کرسی درس خود نشسته بود بانویی مجلله در حالی که دست دو کودک که مانند قرص قمر می درخشیدند را در دست داشت به نزد شیخ آمد و خطاب به شیخ مفید می گوید: "یا شیخ عَلَّمَهُمَا الْفِقْهَ" آن بانوی مجلله کسی نبود جز مادر سید مرتضی علم الهدی و سید رضی.

در این حال اشک از چشمان شیخ مفید جاری می گردد و تاویل خواب خود را در می یابد و به درگاه خدای سجده شکر بجا می آورد و حضرت فاطمه (س) را گواه می گیرد که سعی بلیغ و تامّ خود را در تربیت و آموزش این دو کودک و نوگل بوستان فاطمه(س) که از سادات موسوی و اولاد فاطمة الزهرا(س) بودند را بنماید. آری و به این وسیله سلسله مذهب حقّه امامیه و مکتب فقه جعفری به انتخاب و تایید بانوی دو عالم و سیده نساء عالمیان ادامه می یابد و این است که با وجود تمام دشمنی ها و قساوت های بدخواهان و مغرضان و مخالفان در طول تاریخ، پرچم تشیع سرخ علوی همچنان برافراشته و با شکوه و استوار مانده و خواهد ماند. در قرون چهارم و پنجم هجری که آل بویه با تمایلات شیعی بر بغداد حکم روا بودند و خلیفه عباسی بازیچه اراده آل بویه بود شیخ مفید نقشی عجیب و تاثیر گذار در بیرون آوردن جامعه شیعه از شکل یک گروه مطرود، به صورت یک مذهب غالب را داشت حوزه علمیه شیعه در زمان او طی یک قرن دوران اوج شکوفایی و بالندگی فرهنگی شیعه را تجربه کرد. تشیع جنازه او بسیار باشکوه در بغداد و کاظمین به انجام رسید.

نَوَّاب اربعه

امام مهدی (عج) در دوره غیبت صغری چهار تن را به عنوان نَوَّاب خاصّ خود در بین شیعیان معرفی نمود که از اصحاب با سابقه امامان پیشین و از عالمان بزرگ شیعه بودند نَوَّاب اربعه عبارتند از: ۱- ابو عمر عثمان بن سعید عمری ۲- ابو جعفر محمّد بن عثمان سعید عمری ۳- ابو القاسم حسین بن روح نوبختی ۴- ابو الحسن علی بن محمّد سمري.

شیعیان از طریق ایشان قادر به ارتباط با امام زمان خود بودند. در آخرین توقیع، امام به محمد سمري اعلام کرد که بعد از ۶ روز خواهد مرد و پس از خود سفیر یا نبی تعیین نکند زیرا دوران غیبت صغری تمام و غیبت کبری آغاز شده است تا زمانی که ظهور حضرت فرا رسد. و جهان را پر از عدل و داد نماید. دو نشانه حتمی برای ظهور آن حضرت یکی قیام سفیانی و دوم صیحه آسمانی است.

در این شب سیاهم گم گشت راه مقصود

از گوشه ای برون آ ای کوكب هدایت

از هر طرف که رفتم جز وحشتم نیفزود

زنهار از این بیابان وین راه بی نهایت

امروزه مزار نایب اول عثمان بن سعید، در خیابان جمهوری مشهور به شارع خانی بغداد و مزار نایب دوم عمر عثمان، در سوق الحراج بغداد و مزار نایب سوم حسن بن روح نوبختی، در بازار شورجه و مزار نایب چهارم علی بن محمد سمري، را در اول بازار عتیقه فروشان می توان زیارت کرد.

جامع ابی یوسف انصاری

در قسمت شرقی حرم مرقد ابی یوسف یعقوب بن ابراهیم بن حبیب بن جابر بن عبدالله انصاری قرار دارد جد ابی یوسف، جابر بن عبدالله انصاری - صحابی مشهور و اولین کسی که قبر حسین(ع) را زیارت کرده است - می باشد. ابی یوسف اما خود صحابی امام موسی بن جعفر(ع) بوده که امام درباره اش فرموده اند در کنار من دفن می شود برخی او را قاضی و فقیه اهل سنت دانسته اند. در جامع ابی یوسف انصاری قبر دو تن از نوادگان امام موسی کاظم(ع) به نامهای سید ابراهیم و فرزندش سید احمد نیز وجود دارد.

مسجد(جامع) بُرأثا

جامع برأثا از مکانهای مقدسه و معابد مکرمه و بقاع متبرکه و مواضع مطهره و مزارات معظّمه است. این مسجد در محله علاوی بغداد قدیم و در مسیر کاظمیه به بغداد است و حدود ۲۰ دقیقه با ماشین تا کاظمیه فاصله دارد امیرالمومنین(ع) هنگامی که از جنگ با خوارج نهروان در سال ۳۷ هجری بر می گشت در محل این مسجد که در آن زمان صومعه مسیحیان بود همراه با حسنین(ع) و اصحاب به جهت قداست محل آن مدت ۴ روز در این جا بیتوته کردند و به عبادت و راز و نیاز با پروردگار پرداختند امروزه محراب و مقام علی(ع) که در آن نماز خوانده و عبادت نموده است در این مسجد وجود دارد.

زمین این مسجد بیت مریم و ارض عیسی بوده و ۷۰ نبی و ۷۰ وصی در آن نماز خوانده اند که حضرت ابراهیم حضرت عیسی و مادر گرامیشان

حضرت مریم از زُمره آنان می باشند. در زمان حضرت علی(ع) راهبی به نام حباب در این معبد به عبادت مشغول بود او آب از دجله می آورد، حضرت علی(ع) از او سوال می کنند از کجا آب می آوری؟ می گوید از دجله آب تهیه می کنم. حضرت گویند: چرا در همین جا چاهی حفر نمی کنی؟ راهب مزبور گوید هر چه چاه حفر کردم آب آن شور بود. حضرت مکانی را نشان می دهند و به راهب امر می کنند که این جا را بکن؛ می کنند تا به سنگ سخت و بزرگی بر می خورند و نمی توانند در آورند حضرت خودشان کمر همّت می بندند و آن سنگ را در می آورند پس از درآوردن آن سنگ آبی به شیرینی عسل از چاه جوشیدن آغاز می کند امروزه این چاه به نام بئر امام علی(ع) موجود است و از آن سنگ سخت و سیاه نیز قطعه ای موجود است و مردم به آب چاه تیمّن و تبرک جویند و آن سنگ سیاه سخت بنام "حجارة مُنْطِقَة" (یعنی سنگ سخن آورنده) مشهور است و مشهور است که اگر از آب چاه بر سنگ ریزند و به افراد لال بنوشانند و گویند "یا مُنْطِقَة اِنْطِقِیْنِی" (یعنی این سنگ سخن آورنده به زبانم آور) و تکرار کنند لال به زبان می آید. بنای این چاه در چند ساله اخیر تجدید بنا گردیده است.

پس از حفر چاه که با اعجاز حضرت علی(ع) به آب شیرین رسید حضرت در نزدیکی چاه جایی را نشان دادند و فرمودند این جا را هفت ذراع (۵ متر) حفر کنید چون چنین کردند به سنگ سفیدی رسیدند که قدمت آن به قبل از اسلام می رسد و قدمت صومعه برائا را میرساند و از بقایای معبد قدیمی بوده و اسامی چهارده معصوم بر آن نقش بسته و حضرت فرمودند این مکان جایی است که حضرت مریم حضرت عیسی را به دنیا آوردند. قطعه ای از این سنگ سفید که نشان از حقانیت اسلام و تشیع دارد و می رساند که حتی قبل از اسلام پیروان واقعی مسیح، بانام ائمه هدی

را می شناخته اند هم اینک در مسجد برائا مورد زیارت زوّار قرار می گیرد که به آن "حَجْر بُرَاثَا" (سنگ برائا) می گویند.

در برخی کتب ذکر شده که قبر پیامبری از انبیاء الهی نیز در مسجد بُرَاثَا وجود دارد و برخی دیگر تصریح به قبر یوشع نبی(ع) کرده اند امّا امروزه آنچه به مرقد یوشع معروف است در محوطه ایستگاه راه آهن در حدود ۱ کیلومتری پشت مسجد بُرَاثَا قرار دارد. برخی نیز می گویند آب چاه همان آب چشمه ای بوده که برای حضرت مریم ظاهر شد.

شیخ عباس قمی در مفاتیح وقوع برگشت خورشید از سمت مغرب(ردُّ الشَّمْسِ) به منظور قضا نشدن نماز عصر علی(ع) و اصحاب را از فضایل مسجد بُرَاثَا ذکر کرده است.

آرامگاه سلمان محمدی

سلمان از اصحاب بزرگوار و صاحب فضل رسول خدا و از خاصّان علی(ع) است او از جمله کسانی است که علم منایا و بلایا می دانسته و در روایتی آمده است که علم اباذر هشت و علم مقداد نه و علم سلمان ده می باشد. آن را این طور تفسیر کرده اند که اباذر که درود خدا بر او باد وقتی دید حق علی(ع) توسط دیگران غضب شده علیرغم این که امیرالمومنین(ع) به او دستور سکوت دادند امّا اباذر هرچه می کرد قدرت بر سکوت نداشت و اعتراض می کرد آخر الامر نیز او را به ریزه تبعید کردند در هنگام ترک مدینه به دستور خلیفه کسی به بدرقه او نیامد فقط علی(ع) و حسنین(ع) و برخی از اصحاب خاص علی(ع) به بدرقه او آمدند علی(ع) به اباذر فرمودند: هرچه تو را امر به سکوت کردم گوش نکردی تا نهایتاً خود را به

تبعید به ریزه دچار ساختی اباذر فرمود: مولای من آخر چگونه ساکت بنشینم در حالی که می بینم حق تورا فرومایگاه غصب کرده اند و... اما مقدار گرچه در ظاهر ساکت بود اما در دل زجر می کشید و ناراحت بود لیکن سلمان هم در ظاهر و هم در دل همچون دریا آرام بود گرچه می دید حق مولايش را فرومایگان غصب کرده اند اما به دستور علی(ع) مثل کوه استوار و ساکت ماند و بر کرم و رضای پروردگار و تقدیر الهی چشم دوخته بود در حالی که می دانست عاقبت پروردگار جهانیان حق را به حقدار خواهد رساند بنابراین حتی در دل نیز کوچکترین تشویش و نگرانی راه نداد و چشم امید به آینده روشن و تابناک بست. رسول اکرم (ص) درباره او فرمود:

"سلمانُ بحرٌ لا یَنفُ و کَنزٌ لا یَنفَدُ، سلمانُ منّا اهلَ البیت، یَمَنحُ الحکمة و یؤتی البرهان"

سلمان دریایی است که نمی خشکد و گنجی است که تمام نمی شود. سلمان از ما خاندان است، حکمت می بخشد و برهان می دهد. امیرالمؤمنین علی(ع) نیز در وصف سلمان فرمودند: سلمان از کسانی بود که بر حضرت زهرا (س) نماز خواند. امام صادق (ع) او را بهتر از لقمان دانستند و فرمودند: "علم العلم الأول والعلم الآخر، وهو بحر لا ینزف، وهو منّا اهل البیت" سلمان علم اول و آخر را درک کرد و او دریایی است که هرکسی را بهره ای از آن نیست و او از ما اهل بیت است^۱.

حضرت سلمان با اشاره و نظر حضرت علی(ع) سمت استانداری مدائن را پذیرفت و در آن سمت خدمات ارزنده ای به اسلام و خاصه مستضعفان ارائه داد و چون در سال ۳۶ هجری وفات یافت حضرت علی(ع) با طی

الارض از مدینه به مدائن حاضر شد و او را غسل و کفن داد و بر او نماز گزارده دفن کرد در حالی که صفوف بسیاری از ملائکه همراه او بودند همین شرافت و برتری برای سلمان بس است که به دست مولای خود به خاک سپرده شد و به سوی جهان آخرت پرواز کرد! مرقد این صحابه فرهیخته در ۳۶ کیلومتری بغداد است.

در نزدیکی بقعه حضرت سلمان مزار "حذیفه یمانی" صحابی عظیم الشان پیامبر و از یاران علی(ع) که در زمان خلافت علی(ع) استاندار مدائن بود و مزار برخی دیگر از سادات عظیم الشان واقع است. در مدائن از جمله مسجد جامع مدائن منسوب به امام حسن عسگری(ع) واقع شده که خوب است شیعیان در آن جا نیز دو رکعت نماز تحیت بجا آورند.

طاق کسری

مدائن یا همان تیسفون پایتخت ساسانی بوده و طاق کسری همان تالار مخصوص شاهان ساسانی است که در شب میلاد رسول مکرّم اسلام(ص) کنگره های آن فرو ریخت و سقف آن شکافت و امروزه جزء خرابه ای از شکوه و فرّ شاهانه و درباری آن بجا نمانده است شگفت آن که شکافی که در شب میلاد حضرت رسالت مآب(ص) پدید آمد امروزه نیز در بقایای سقف ایوان کاملاً مشهود است و زائران عزیز می توانند معجزه شب میلاد مسعود پیامبر خاتم(ص) را بالعیان مشاهده نمایند.

هان ای دل عبرت بین از دیده نظر کن هان

ایوان مدائن را آئینه عبرت دان

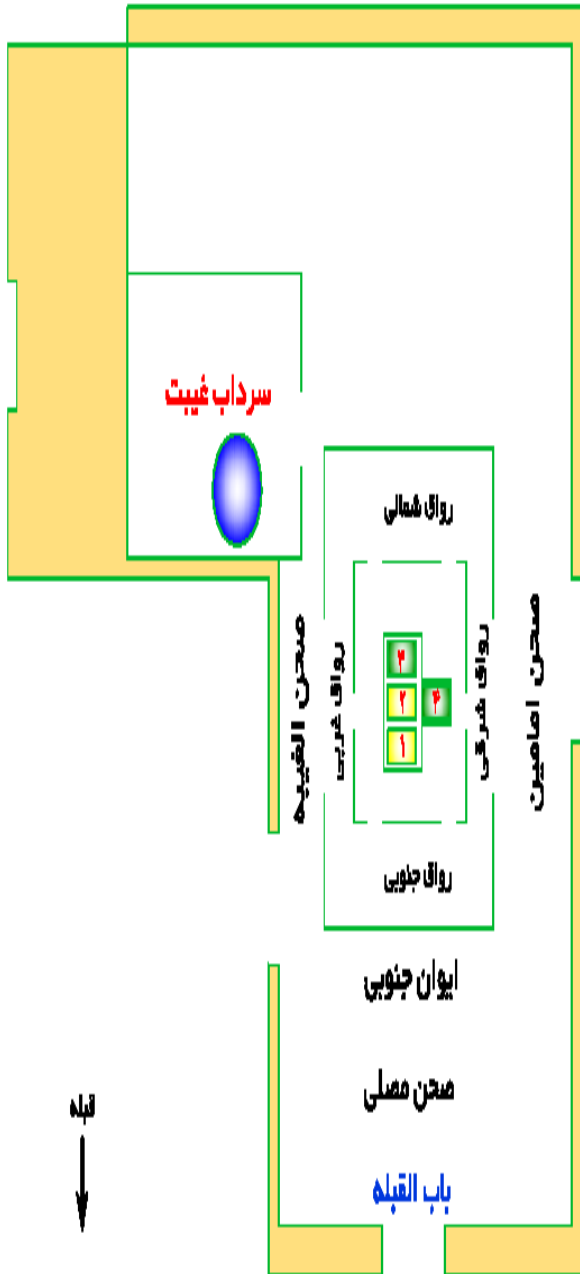
ایوان مدائن در یک کیلومتری آرامگاه سلمان واقع شده است به جا است عاشقان اهل بیت به تبعیت از امیرالمؤمنین در این مکان دو رکعت نماز بجا آورند و خدای را به بزرگی یاد کنند.

مرقد شیخ کلینی (ره)

شیخ محمد بن یعقوب کلینی از بزرگان و اکابر پیشینیان علمای امامیه است قلم را یارای توصیف مقام و بزرگی شأن او نمی باشد هم عصر امام زمان بوده و کتاب شریف کافی را در روایات ائمه هدی (ع) به رشته تحریر در آورده است که در شمار برترین و موثق ترین کتب اربعه شیعه است و جمله منقول از امام زمان (عج) که "الكافی کافٍ لشیعتنا" در مورد همین کتاب است.

محبان اهل بیت می توانند مزار این عالم جلیل القدر را در جانب شرقی جسر عتیق بغداد (معروف به جسر بغداد) زیارت کنند و فاتحه و نماز هدیه نثار روح بلندش نمایند.

حرم مطهر امام هادی و امام حسن عسگری

۱- مرقد مطهر امام هادی علیه السلام

۲- مرقد مطهر امام حسن عسگری علیه السلام

۳- مرقد نرجس خاتون سنان

۴- مرقد حکیمه خاتون دختر امام هادی علیه السلام

سامراء

مدفن دو امام بزرگوار امام دهم امام علی النقی (ع) یا امام هادی و امام یازدهم امام حسن عسگری (ع) در سامرا است این شهر در ۲۲۰ قمری توسط معتصم عباسی بنا گردید و مرکز خلافت از بغداد به آنجا انتقال یافت امروزه سامرا در ۱۵۰ کیلومتری شمال بغداد و در مسیر بغداد و موصل و در شرق رود دجله است ، در این شهر بر روی دجله سدی احداث گردیده که به سد سامرا مشهور است، نام دیگر سامرا، "سُرُّ مَنْ رَأَى" می باشد که کنایه از خوش آب و هوایی این شهر دارد. سامراء در دوره میرزای شیراز صاحب فتوای تحریم تنباکو مرکز حوزه علمیه شیعه بود بسیاری از بزرگان و علمای تراز اول شیعه مانند شیخ آقا بزرگ تهرانی، کاشف الغطاء، سید حسن صدر و سید محسن امین، حایری یزدی موسس حوزه قم، از تربیت یافتگان مکتب میرزای شیرازی می باشند.

مرقد امامین عسکریین (ع)

مرقد این دو امام همام در اصل خانه ایشان بوده است هنگامی که امام هادی از مدینه به سامرا آورده شد سامرا لشکرگاه سپاهیان بود حضرت این خانه را خریداری کرده و سکنی گزید. پس از شهادت در همین خانه به خاک سپرده شد امام حسن عسگری نیز در همین جا سکنی گزید و نیز

مدفون گردید بنابراین زوَّار توجه داشته باشند حرم فعلی هم خانه دو امام همام بوده و هم حرم و مرقد ایشان می باشد.

در ضریح مبارک حرم سامرا مرقد نرجس خاتون مادر امام زمان (عج) بعد از مدفن دو امام و حکیمه خاتون در زیر پای دو امام دفن گردیده اند. نرجس خاتون از طرف مادری به شمعون حواری حضرت عیسی (ع) می رسد او که دختر قیصر روم است در خواب و رویای صادقه می بیند که رسول اسلام و امام حسن عسگری (ع) او را از حضرت عیسی و شمعون خواستگاری می کنند؛ ماجرای به اسارت رفتن او توسط مسلمانان و خریداری شدنش به دستور امام حسن عسگری (ع) از معجزات دین مبین اسلام است که احتمالاً پرده هایی از آن پس از ظهور قائم آل محمد (ص) آشکار خواهد گشت (با توجه به آن که عمده دنیای غرب را در اروپا، آمریکا، کانادا، استرالیا و... مسیحیان تشکیل می دهند).

حکیمه خاتون دختر امام جواد (ع) و خواهر امام هادی (ع) و عمه امام حسن عسگری (ع) و معلم نرجس خاتون در احکام و معارف اسلامی، و قابله امام زمان (عج) می باشد. این بانوی بزرگوار محدّثه و بسیار دانشمند بوده اند.

امام هادی (ع) و امام حسن عسگری (ع) در مدّت عمر شریف شان یا زندان یا ممنوع المعاشرت بوده اند کلاً سیاست خلفای عباسی در این دوران در انزوا و اختناق نگه داشتن هر دو امام بوده است و از آن جا که از تولّد منجی عالم بشریّت و نابود کننده بساط ظلم و جور اطلاع داشتند، سخت گیریها و محدودیت های زیاد برای این دو بزرگوار فراهم می کردند و در نهایت نیز ایشان را به شهادت رساندند.

در محضر امام هادی(ع)

به دستور معتصم عباسی امام هادی(ع) را زمانی که شش ساله بود از پدرش جدا کردند و به قصر صریا بردند و مانع تماس او با شیعیان شدند شبها نیز در قصر را می بستند و جنیدی که کینه شدید نسبت به علویان داشت را به عنوان معلّم این کودک شش ساله نهادند تا به خیال خود به این وسیله تخم کینه از شیعه را در دل این کودک نورسته کاشته و او را دشمن اهل بیت بارآورند. بعد از مدتی از جنیدی پرسیدند روند تربیت کودک چگونه پیش می رود در جواب گفت: تو گویی کودک! نمی گویی این پیر! شما را به خدا آیا در مدینه کسی در علم و ادب آگاه تر از من هست؟ گفتند خیر، گفت: به خدا سوگند من سخنی را در علم ادبیات می گویم و تصور می کنم که تنها من به آن مطلب رسیده ام آن گاه می بینم که وی ابوابی از آن را مطرح می کند که من از او استفاده می کنم، اما مردم فکر می کنند که من معلم او هستم... چند روزی گذشت دوباره از جنیدی در مورد آن کودک(امام هادی) سوال کردند: پاسخ داد به خدا سوگند او بهترین شخص روی زمین و بالاترین آفریده خداست هرگاه به او می گویم سوره ای از سوره های بلند قرآن را بخواند که من به او تعلیم نداده ام به طوری که صحیح تر از قرائت او نشنیده ام سوره را با صدایی دلنشین تر از مزامیر داود تلاوت می کند او قرآن را از اوّل تا آخر از حفظ دارد و تأویل و تنزیل قرآن را می داند سبحان الله از علم او که نمی دانم از کجا کسب کرده است! وی پس از مدّتی ولایت و دوستی امام را پذیرفت و به امامت او معتقد شد.^۱

^۱ - علی بن حسن بن علی مسعودی، اثبات الوصیه، منشورات مکتبه بصیرتی، قم، ص ۲۲۲

امام هادی(ع) در هفت سالگی به امامت رسید و زیارت جامعه کبیره که از مأثورترین زیارت های ائمه(ع) است از امام هادی(ع) نقل شده است.

کرامت امام هادی(ع) و تأیید حدیث امام علی(ع)

یحیی بن هرثمه می گوید: به دستور متوکل برای احضار علی بن محمد(ع) عراق را به قصد حجاز ترک کردیم. در میان یاران من، یکی از رهبران خوارج وجود داشت و نیز کاتبی بود که اظهار تشیع می کرد من نیز بر آیین حشویّه بودم شخصی که از خوارج بود و کاتب درباره مسائل اعتقادی با هم مناظره می کردند و من نیز برای گذراندن سفر به مناظره آنان گوش می دادم. چون به نیمه راه رسیدیم، مرد خارجی به کاتب گفت : مگر این سخن مولایتان علی بن ابی طالب نیست که هیچ قطعه ای از زمین نیست مگر آنکه قبری است یا قبری خواهد شد؟ اکنون بدین خاک بنگر، کجاست آنکه در اینجا بمیرد تا خدا آن را قبر قرار دهد؟ به کاتب گفتم: آیا این سخن شماست؟ گفت آری، گفتم مرد خارجی راست می گوید، چه کسی در این بیابان وسیع خواهد مرد تا خداوند آن را پر از قبر نماید! و ساعتی بر این گفتار خندیدیم به گونه ای که کاتب شرمنده و خوار شد هنگامی که وارد مدینه شدیم، نزد علی بن محمد(ع) رفته، نامه متوکل را به او تسلیم کردم. امام نامه را خواند و فرمود: فرود بیاید از طرف من مانعی برای این سفر نیست. چون فردا نزد او رفتیم ، با آنکه فصل تموز و هوا در نهایت گرمی بود، امام خیاطی را مامور کرد تا به کمک گروهی دیگری از خیاطان برای او و خدمتکارانش از پارچه های ضخیم ((خفتان)) بدوزند و تا فردا صبح تحویل دهند من از این سفارش امام شگفت زده شدم و با خود گفتم: در

فصل تموز و گرمای شدید حجاز و عراق ده روز راه است. این لباس ها را برای چه تهیه می کند این مرد که سفر نکرده فکر می کند در هر سفری انسان نیازمند چنین لباسهایی است و شگفت از شیعیان است که با این درک چگونه او را امام خود می دانند؟!

چون زمان حرکت فرا رسید، امام به خدمتکارش دستور داد که لباس گرم همراه خود بردارند، تعجب من بیشتر شد و با خود گفتم: او می پندارد که در بین راه زمستان به سراغ ما خواهد آمد که چنین دستور می دهد؟! از مدینه خارج شدیم، هنگامی که به جایگاه مناظره رسیدیم، ناگهان ابری تیره پدیدار شد و رعد و برق آغاز گشت. و چون بر بالای سر ما قرار گرفت، تگرگ های درشتی مانند سنگ بر سر ما ریخت. امام و خدمتکارانش ((خفتان)) بر خود پیچیده و لباس های گرم را پوشیدند و به من و کاتب نیز لباس گرم داد.

بر اثر بارش این تگرگ هشتاد نفر از یاران من به قتل رسیدند، ابر از روی ما گذشت و گرما به حالت نخست بازگشت. امام به من فرمود: ای یحیی به بازماندگان یارانت دستور بده مردگان را دفن کنند، خداوند بیابانها را این چنین پر از قبر می کند.

من خود را از اسب به زمین انداختم و رکاب و پای آن حضرت را بوسیدم و گفتم: شهادت می دهم که جز الله معبودی نیست و محمد بنده و فرستاده اوست و شما جانشین خدا در زمین هستید و من تا کنون کافر بودم ولی هم اکنون به دست شما اسلام آوردم. از آن لحظه به بعد تشیع را برگزیدم و در خدمت امام بودم تا زمانی که درگذشت.^۱

^۱ - اثبات الوصیة، ص ۲۲۶؛ بحار الانوار، ج ۵۰، ص ۱۴۲

کرامتی دیگر از امام هادی(ع)

هنگام ورود امام به سامرا، متوکل خود را نمایاند و دستور داد که امام را در کاروانسرای ویژه مستمندان، که به ((خان الصَّعَالِیک)) معروف بود فرود آورند. محل فرود امام به قدری تحقیر آمیز بود که صالح بن سعد می گوید: "روز ورود امام به سامرا، نزد آن حضرت رفتم. وقتی آن حضرت را در آن وضع دیدم، عرض کردم، فدایت شوم! از هر امر و فرصتی برای خاموش کردن نور الهی شما و کوتاهی کردن در حَقَّتَن استفاده می کنند چندان که شما را در این کاروانسرای نامناسب که اختصاص به مستمندان دارد، فرود آورده اند.

امام رو به من کرده و فرمود: ای پسر سعید، تو اینجاایی! (معرفت تو نسبت به ما در همین حد است؟) سپس با دست به سمتی اشاره کرد و فرمود: نگاه کن! صالح می گوید: وقتی نگریستم، باغ های زیبا و آراسته با نهرهای جاری، درختهای سرسبز دیدم که بهترین عطرها از آنها استشمام می شد و پسرانی که همچون مرواریدهای نهفته و دست نخورده دیدم. با دیدن این منظره ها، چشمانم خیره و شگفتی ام افزون شد. امام رو به من کرد و فرمود: ای پسر سعید! ماهر جا که باشیم اینها از آن ماست ما در خان الصَّعَالِیک نیستیم.

یک روز پس از توقف در آن کاروانسرا، امام را به منزلی در محل مخصوص لشکریان عباسی بردند، که حکم یک زندان را داشت و از رفت و آمد شیعیان به آن منزل جلوگیری به عمل می آمد.^۱

^۱ - الارشاد، شیخ مفید، ص ۲۹۹

سپاه الهی

متوکل برای نشان دادن توان نظامی خود، به نیروهای رزمی اش، که بالغ بر ۹۰ هزار نفر می شدند، دستور داد هر کدام توبره اسب را پر از خاک قرمز کرده و در یک نقطه خالی کنند و سپس لباس رزم بپوشند و سلاح بگیرند و با بهترین وجه صف آرایی کنند. هنگامی که دستور اجرا شد و کوه بزرگی از خاک توبره اسبان تشکیل گردید، امام هادی را احضار کرد و گفت هدف از فراخوانی شما این است که سپاهیان مرا تماشا کنید. امام که به نیت پلید او پی برده بود، فرمود: آیا میخواهی من هم سپاهیانم را بر تو عرضه کنم؟! متوکل که تا کنون سپاهی برای امام نمی شناخت و احتمال چنین سخنی را از امام نمی داد، با ناباوری و تعجب گفت: بله!

در پرتو دعای امام، یکباره آسمان و زمین و مشرق و مغرب پر از سپاهیان الهی (ملائکه) شد که همگی غرق در سلاح بودند. متوکل با دیدن آن همه نیروی نظامی از وحشت، مدهوش شد. و چون به خود آمد، امام خطاب به او فرود: ما در دنیا و مسائل مربوط به آن، با شما به ستیز بر نمی خیزیم، ما به امور مربوط به آخرت مشغولیم. بنابراین از آنچه گمان می کنی، به تو زیانی نخواهد رسید.^۱

زیارت امام هادی (ع)

سید بن طاوس در مصباح الزائر می فرماید: هر گاه رسیدی به "سُرَّ" رای " غسل زیارت کن و پاکیزه ترین جامه های خود را بیوش و با تأنی و

^۱ - بحار الانوار، ج ۵۰، ص ۱۵۶

وقار گام بردار تا به در حرم شریف برسی آن گاه طلب رخصت کن و بگو:
 أَدْخُلُ يَا نَبِيَّ اللَّهِ أَدْخُلُ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ أَدْخُلُ يَا فَاطِمَةَ
 الزَّهْرَاءُ سَيِّدَةَ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ أَدْخُلُ يَا مَوْلَايَ الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ أَدْخُلُ
 يَا مَوْلَايَ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ أَدْخُلُ يَا مَوْلَايَ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ أَدْخُلُ
 يَا مَوْلَايَ مُوسَى بْنَ جَعْفَرَ أَدْخُلُ يَا مَوْلَايَ عَلِيَّ بْنَ مُوسَى أَدْخُلُ
 يَا مَوْلَايَ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ أَدْخُلُ يَا مَوْلَايَ يَا أَبَا الْحَسَنِ عَلِيَّ
 بْنَ مُحَمَّدٍ أَدْخُلُ يَا مَوْلَايَ يَا أَبَا مُحَمَّدٍ الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ أَدْخُلُ يَا
 مَلَائِكَةَ اللَّهِ الْمُؤَكَّلِينَ بِهَذَا الْحَرَمِ الشَّرِيفِ.

پس داخل شو و در وقت داخل شدن پای راست را مقدم دار و نزد
 ضریح حضرت هادی (ع) رو به قبر و پشت به قبله بایست و صد مرتبه الله
 اکبر بگو سپس این زیارتنامه را بخوان:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا الْحَسَنِ عَلِيَّ بْنَ مُحَمَّدٍ الزَّكِيَّ الرَّاشِدَ النُّورَ
 الثَّاقِبَ وَرَحْمَةَ اللَّهِ وَبَرَكَاتَهُ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَفِيَّ اللَّهِ السَّلَامُ
 عَلَيْكَ يَا سِرَّ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَبْلَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا آلَ اللَّهِ
 السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَيْرَةَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَفْوَةَ اللَّهِ السَّلَامُ
 عَلَيْكَ يَا أَمِينَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَقَّ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَبِيبَ
 اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نُورَ الْأَنْوَارِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا زَيْنَ الْأَبْرَارِ
 السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا سَلِيلَ الْأَخْيَارِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عُنْصَرَ الْأَطْهَارِ
 السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّةَ الرَّحْمَنِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رُكْنَ الْإِيمَانِ السَّلَامُ
 عَلَيْكَ يَا مَوْلَى الْمُؤْمِنِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَلِيَّ الصَّالِحِينَ السَّلَامُ
 عَلَيْكَ يَا عِلْمَ الْهُدَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَلِيفَ التَّقَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا
 عَمُودَ الدِّينِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ

سَيِّدِ الْوَصِيِّينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ سَيِّدَةَ نِسَاءِ
 الْعَالَمِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْأَمِينُ الْوَفِيُّ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْعَلَمُ
 الرَّضِيُّ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الزَّاهِدُ التَّقِيُّ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْحُجَّةُ
 عَلَى الْخَلْقِ أَجْمَعِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا التَّالِي لِقُرْآنِ السَّلَامُ عَلَيْكَ
 أَيُّهَا الْمُبِينُ لِلْحَلَالِ مِنَ الْحَرَامِ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْوَلِيُّ النَّاصِحُ
 السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الطَّرِيقُ الْوَاضِحُ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّجْمُ اللَّائِحُ
 أَشْهَدُ يَا مَوْلَايَ يَا أَبَا الْحَسَنِ أَنَّكَ حُجَّةُ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ وَخَلِيفَتُهُ فِي
 بَرِيَّتِهِ وَ أَمِينُهُ فِي بِلَادِهِ وَ شَاهِدُهُ عَلَى عِبَادِهِ وَ أَشْهَدُ أَنَّكَ كَلِمَةُ
 التَّقْوَى وَ بَابُ الْهُدَى وَ الْعُرْوَةُ الْوُثْقَى وَ الْحُجَّةُ عَلَى مَنْ فَوْقَ الْأَرْضِ
 وَ مَنْ تَحْتَ الثَّرَى وَ أَشْهَدُ أَنَّكَ الْمُطَهَّرُ مِنَ الذُّنُوبِ الْمَبْرَأُ مِنَ
 الْعُيُوبِ وَ الْمُخْتَصُّ بِكَرَامَةِ اللَّهِ وَ الْمَحْبُوبُ بِحُجَّةِ اللَّهِ وَ الْمَوْهُوبُ لَهُ
 كَلِمَةُ اللَّهِ وَ الرُّكْنُ الَّذِي يَلْجَأُ إِلَيْهِ الْعِبَادُ وَ تَحِيًّا بِهِ الْبِلَادُ وَ أَشْهَدُ يَا
 مَوْلَايَ أَنِّي بَكَ وَ بَابَائِكَ وَ أَبْنَائِكَ مُوقِنٌ مُقَرَّرٌ وَ لَكُمْ تَابِعٌ فِي ذَاتِ
 نَفْسِي وَ شَرَائِعِ دِينِي وَ خَاتِمَةٌ عَمَلِي وَ مُنْقَلَبِي وَ مَثْوَايَ وَ أَنِّي وَلِيُّ
 لِمَنْ وَالَاكُمْ وَ عَدُوٌّ لِمَنْ عَادَاكُمْ مُؤْمِنٌ بِسِرِّكُمْ وَ عَلَانِيَتِكُمْ وَ أَوْلِيكُمْ
 وَ آخِرُكُمْ بِأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي [وَ السَّلَامُ عَلَيْكَ] وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ
 بَرَكَاتُهُ.

پس ضریح را ببوس و طرف راست صورت را بر آن بگذار سپس طرف

چپ را بگذار و بگو:

اللَّهُمَّ [صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ] صَلِّ عَلَى حُجَّتِكَ الْوَفِيِّ
 وَ وَلِيِّكَ الزَّكِيِّ وَ أَمِينِكَ الْمُرتَضَى وَ صَفِيكَ الْهَادِي وَ صِرَاطِكَ
 الْمُسْتَقِيمِ وَ الْجَادَّةِ الْعُظْمَى وَ الطَّرِيقَةَ الْوُسْطَى نُورِ قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ وَ
 وَلِيِّ الْمُتَّقِينَ وَ صَاحِبِ الْمُخْلِصِينَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ

أَهْلَ بَيْتِهِ وَصَلَّ عَلَيَّ عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ الرَّاشِدِ الْمَعْصُومِ مِنَ الزَّلَّةِ وَالطَّاهِرِ مِنَ الْخُلَلِ وَالْمُنْقَطِعِ إِلَيْكَ بِالْأَمَلِ الْمَبْلُوءِ بِالْفِتَنِ وَالْمُخْتَبِرِ بِالْمِحَنِ وَالْمُمْتَحَنِ بِحُسْنِ الْبَلْوَى وَصَبْرِ الشُّكُوفِ مُرْشِدِ عِبَادِكَ وَبَرَكَةِ بِلَادِكَ وَمَحَلِّ رَحْمَتِكَ وَمُسْتَوْدِعِ حِكْمَتِكَ وَالْقَائِدِ إِلَى جَنَّتِكَ الْعَالِمِ فِي بَرِيَّتِكَ وَالْهَادِي فِي خَلِيقَتِكَ الَّذِي ارْتَضَيْتَهُ وَانْتَجَبْتَهُ وَاخْتَرْتَهُ لِمَقَامِ رَسُولِكَ فِي أُمَّتِهِ وَالزَّمْتَهُ حِفْظَ شَرِيعَتِهِ فَاسْتَقِلَّ بِأَعْبَاءِ الْوَصِيَّةِ نَاهِضًا بِهَا وَمُضْطَلَعًا بِحَمْلِهَا لَمْ يَعْثُرْ فِي مُشْكِلٍ وَلَا هَفَا فِي مَعْضِلٍ بَلْ كَشَفَ الْغُمَّةَ وَسَدَّ الْفُرْجَةَ وَأَدَّى الْمُفْتَرَضَ اللَّهُمَّ فَكَمَا أَقْرَرْتَ نَاطِرَ نَبِيِّكَ بِهِ فِرْقَهُ [فَارْفَعْ] دَرَجَتَهُ وَاجْزُلْ لَدَيْكَ مَثُوبَتَهُ وَصَلِّ عَلَيْهِ وَبَلِّغْهُ مِنَّا تَحِيَّةً وَسَلَامًا وَآتِنَا مِنْ لَدُنْكَ فِي مُوَالَاتِهِ فَضْلًا وَإِحْسَانًا وَمَغْفِرَةً وَرِضْوَانًا إِنَّكَ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ.

پس نماز زیارت بگزار و چون سلام دادی بگو:

يَا ذَا الْقُدْرَةِ الْجَامِعَةَ وَالرَّحْمَةَ الْوَاسِعَةَ وَالْمِنَّةَ الْمُتَتَابِعَةَ وَالْأَلَاءِ الْمُتَوَاتِرَةَ وَالْأَيَادِي الْجَلِيلَةَ وَالْمَوَاهِبِ الْجَزِيلَةَ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ الصَّادِقِينَ وَأَعْطِنِي سُؤْلِي وَاجْمَعْ شَمْلِي وَلَمْ شَعْنِي وَزَكِّ عَمَلِي وَلَا تَزُغْ قَلْبِي بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنِي وَلَا تُزَلِّ [تُزَلِّ] قَدَمِي وَلَا تَكْلِنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ أَبَدًا وَلَا تُخَيِّبْ طَمَعِي وَلَا تُبَدِّ عَوْرَتِي وَلَا تَهْتِكْ سِتْرِي وَلَا تُوَحِّشْنِي وَلَا تُؤَيِّسْنِي وَكُنْ بِي رءُوفًا رَحِيمًا وَاهْدِنِي وَزَكِّنِي وَطَهِّرْنِي وَصَفِّنِي وَاصْطَفِنِي وَخَلِّصْنِي وَاسْتَخْلِصْنِي وَاصْنَعْنِي وَاصْطَنْعْنِي وَقَرِّبْنِي إِلَيْكَ وَلَا تُبَاعِدْنِي مِنْكَ وَالطُّفْ بِي وَلَا تَجْفُنِي وَأَكْرَمْنِي وَلَا تُهِنِّي وَمَا أَسْأَلُكَ فَلَا تَحْرِمْنِي وَمَا لَا أَسْأَلُكَ فَاجْمَعْهُ لِي بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَ

أَسْأَلُكَ بِحُرْمَةِ وَجْهِكَ الْكَرِيمِ وَبِحُرْمَةِ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى عَلَيْكَ عَلَيْهِ
 وَآلِهِ وَبِحُرْمَةِ أَهْلِ بَيْتِ رَسُولِكَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٍّ وَالأَحْسَنِ وَ
 الأَحْسَيْنِ وَ عَلِيٍّ وَ مُحَمَّدٍ وَ جَعْفَرٍ وَ مُوسَى وَ عَلِيٍّ وَ مُحَمَّدٍ وَ عَلِيٍّ وَ
 الأَحْسَنِ وَ الأَخْلَفِ البَاقِي صَلَوَاتِكَ وَ بَرَكَاتِكَ عَلَيْهِمْ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيْهِمْ
 أَجْمَعِينَ وَ تُعَجِّلَ فَرَجَ قَائِمِهِمْ بِأَمْرِكَ وَ تَنْصُرَهُ وَ تَنْتَصِرَ بِهِ لِديْنِكَ وَ
 تَجْعَلَنِي فِي جُمْلَةِ النَّاجِينَ بِهِ وَ الْمُخْلِصِينَ فِي طَاعَتِهِ وَ أَسْأَلُكَ
 بِحَقِّهِمْ لَمَّا اسْتَجَبْتَ لِي دَعْوَتِي وَ قَضَيْتَ [لِي] حَاجَتِي وَ أَعْطَيْتَنِي
 سُؤْلِي وَ كَفَيْتَنِي مَا أَهْمَنِي مِنْ أَمْرٍ دُنْيَايَ وَ آخِرَتِي يَا أَرْحَمَ
 الرَّاحِمِينَ يَا نُورَ يَا بُرْهَانَ يَا مُنِيرَ يَا مُبِينُ يَا رَبُّ أَكْفِنِي شَرَّ الشُّرُورِ
 وَ آفَاتِ الدُّهُورِ وَ أَسْأَلُكَ النِّجَاةَ يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ.

و برای هر چه می خواهی دعا کن و بسیار بگو:

يَا عُدَّتِي عِنْدَ العُدَدِ [العُدَدِ] وَ يَا رَجَائِي وَ الْمُعْتَمَدَ وَ يَا كَهْفِي وَ
 السَّنَدَ يَا وَاحِدُ يَا أَحَدُ وَ يَا قُلَّ هُوَ اللهُ أَحَدُ أَسْأَلُكَ اللهُ بِحَقِّ مَنْ
 خَلَقْتَ مِنْ خَلْقِكَ وَ لَمْ تَجْعَلْ فِي خَلْقِكَ مِثْلَهُمْ أَحَدًا صَلَّى عَلَيَّ
 جَمَاعَتِهِمْ وَ أَفْعَلْ بِي كَذَا وَ كَذَا.

بجای این کلمه حاجات خود را بگو. از حضرت هادی(ع) روایت شده
 که فرمود: من از خداوند عز و جل خواسته‌ام که کسی را که این دعا را در
 روزه من بخواند ناامید برنگرداند.

در محضر امام حسن عسکری(ع)

ابوهاشم جعفری می گوید: از نظر معیشت در تنگنا بودم، خواستم از
 حضرت امام حسن عسکری(ع) مؤونه و کمک طلب کنم ولی خجالت

كشيدم (و از ابراز آن خودداری كردم) آن حضرت برای من صد اشرفی فرستاد و در نامه ای به من نوشت: هرگاه حاجتی داشتی خجالت نکش و آن را از ما طلب کن که ان شاء... به دست خواهی آورد))^١

عبادت خالصانه حضرت عسگری (ع)

محمدبن اسماعیل می گوید: امام حسن عسگری(ع) در زندان بود روز را روزه می گرفت و همه شب را به عبادت می گذراند و در این حالت نه حرف می زد و نه به غیر عبادت مشغول می شد چگونگی عبادت و راز و نیاز آن حضرت با خداوند، طوری بود که دیگران را نیز به یاد خدا می انداخت و گاه موجب هدایت افراد گمراه می شد. آنگاه که آن حضرت در زندان صالح بن وصیف بود، گروهی از بنی عباس با صالح بن وصیف ملاقات کردند و از او خواستند تا بر امام بیشتر سخت بگیرد او گفت: دو نفر از بدترین آدم ها را برگزیدم و برای آزار و اذیت او به زندان فرستادم ولی آن دو در اثر معاشرت با او، دگرگون شده اند و خود از نماز گزاران و روزه گیران گردیده اند.

صالح بن وصیف آن دو را فراخواند و از آنها پرسید: وای بر شما، در مورد این مرد چه نظری دارید؟ گفتند: ما چه بگوییم در مورد کسی که روزها روزه است و همه شب به عبادت می ایستد و به غیر از عبادت سخن نمی گوید و چون بر ما نظری افکند، ما را لرزه گیرد و کنترل خود را از دست می دهیم.^٢

^١ - اثبات الهدایة، ج ٣، ص ٤٠٢؛ كشف الغمة، ج ٣، ص ٢٠٨

^٢ - كشف الغمة، ج ٣، ص ٢١٠

علم وسیع

امام حسن عسکری داناترین فرد زمان خود در همه علوم بشری و الهی بود. او وارث علوم نبوی و امامان قبل از خود بود. ((بختیشوع))، پزشک مسیحی، به شاگرد خود ((بطریق)) درباره علم آن حضرت گفت: ((بدانکه که او داناترین فرد روزگار در زیر آسمان است.))

آن حضرت به تمام زبان های دنیا احاطه کامل داشت و در موارد متعدد با افراد دارای ملیتهای مختلف، به زبان آنان سخن می گفت. این مساله کسانی را که با امر امامت آشنایی نداشتند، به تعجب و ا می داشت. ابوحمزه نصیر خادم می گوید: ((از امام حسن عسکری بارها شنیدم که با غلامان خود با زبان ترکی، رومی، و اسلاو سخن می گفت. با خود گفتم: پیشوای ما در مدینه متولد شده است(و دوران کودکی و جوانی را تنها در نزد پدرش امام هادی گذرانده) و پیش کسی نبوده است و تا شهادت امام هادی کسی با او ملاقات نکرده است(تا زبان غیر عربی به او بیاموزد) پس چگونه (با این زبانها) آشنا شده است؟ (امام از تعجب من آگاه شد) و فرمود: خداوند - جل اسمه - پیشوا و حجت دین خود را بر همه خلقتش برتر قرار داده و آگاهی بر همه چیز را به او عطا کرده است و (نیز) به او شناخت لغات، انساب، وقت(اتفاق افتادن) مرگ ها و حوادث آینده را تفضل نموده است. (بنابراین) اگر چنین نباشد(آن وقت) میان امام و مردم فرقی نخواهد بود.))^۱

^۱ - اثبات الهدایة، ج ۳، ص ۴۰۲؛ کشف الغمة، ج ۳، ص ۲۰۸

دفاع از حریم اسلام

ابوهاشم جعفری نقل می کند: در سامرا قحطی شدیدی پیش آمد. معتمد خلیفه عباسی فرمان داد تا مردم به نماز استسقا بروند، مردم نیز سه روز پی در پی برای نماز باران به مصلی رفتند و دست به دعا برداشتند ولی باران نیامد، روز چهارم جاثلیق، پیشوای اسقفان مسیحی، همراه مسیحیان و راهبان به صحرا رفت، یکی از راهبان هر وقت دست خود را به سوی آسمان بلند می کرد بارانی درشت فرو می بارید. روز بعد نیز جاثلیق همان کار را کرد و باران زیادی بارید به طوری که دیگر مردم تقاضای باران نداشتند.

این کار موجب شگفتی مردم و تمایل آنان به مسیحیت شد. خلیفه عباسی نگران شد. از این رو، به دنبال حضرت امام حسن عسکری (ع) فرستاد و آن بزرگوار را از زندان آوردند. خلیفه به امام عرض کرد: امت جدت را دریا ب گمراه شدند. امام فرمود: از جاثلیق و راهبان بخواهید تا فردا (سه شنبه) به صحرا بروند تا شک و شبهه را بر طرف سازم. امام حسن عسکری (ع) نیز میان جمعیت زیادی از مردم به صحرا آمد. آنگاه مسیحیان و راهبان دست به دعا برداشتند که باران زیادی آمد. امام فرمان داد دست راهب معینی را بگیرند و آنچه میان انگستان اوست بیرون آورند که استخوان سیاهی از استخوان های آدمی در انگستان او یافتند. امام استخوان را گرفت و در پارچه ای پیچید و به راهب فرمود: اکنون طلب باران کن. راهب هرچه دعا کرد باران نیامد و ابرها کنار رفت و خورشید نمودار شد، مردم تعجب کردند و خلیفه از امام پرسید: این استخوان چیست؟ فرمود: از آن پیامبری از پیامبران الهی است که از قبر های برخی از پیامبران برداشته اند و استخوان

پیامبری ظاهر نمی شود، جز آنکه باران می آید. امام را تحسین کردند و استخوان را آزمودند و دیدند همانگونه است که امام می فرماید.^۱

روشنگری علمی

امام حسن عسکری(ع) با استدلال روشن، ساده و در عین حال متقن، شبهات موجود در جامعه را بر طرف می نمود و گاه قبل از انتشار آنها، آن را در نطفه خفه می کرد و جامعه را از صدمات علمی و اعتقادی آن ایمن می ساخت. اسحاق کندی، فیلسوف عراق، به نوشتن کتابی در موضوع ((وجود تناقض در قرآن)) پرداخت و مدتی از مردم کناره گرفت و مشغول نوشتن آن شد. روزی یکی از شاگردان او خدمت امام حسن عسکری(ع) رسید امام به او فرمود: آیا میان شما مرد فهمیده ای نیست که استادان را از تصمیمی که گرفته باز دارد؟ آن شاگرد عرض کرد: ما از شاگردان او هستیم، چگونه می توانیم در این کارها یا کارهای دیگر بر او ایراد بگیریم؟ امام فرمود: آیا آنچه به تو بگویم به او می رسانی؟ عرض کرد: آری فرمود: نزد او برو و با الفت و مهربانی رفتار کن و او را در کاری که انجام می دهد، یاری نما آنگاه بگو سوالی دارم، آیا می توانم از شما بیرسم؟ که به تو اجازه می دهد. بگو اگر گوینده قرآن نزد تو آید، آیا احتمال می دهی که منظور او از گفتارش، معانی دیگری غیر آن باشد که تو پنداشته ای؟ خواهد گفت: امکان دارد چون((کندی)) اگر به مطلبی توجه کند می فهمد و درک می کند. هنگامی که جواب مثبت داد بگو: از کجا این اطمینان را پیدا کرده ای که

^۱ - کشف الغمّة، ج ۳، ص ۲۲۵

مراد و منظور قرآن همان است که تو می گویی؟ شاید گوینده قرآن منظوری غیر از آنچه تو به آن رسیده ای داشته باشد و تو الفاظ را در غیر معانی آن به کار میبری.

آن شاگرد، نزد اسحاق کندی رفت و به همان ترتیب با او مهربانی کرد تا سرانجام سوال را مطرح نمود. کندی از او خواست که سوال خود را تکرار کند و به فکر فرو رفت و آن را بنا بر لغت، محتمل و بر حسب اندیشه، ممکن دانست.

آنگاه شاگردش را قسم داد که این سوال از کجا برای تو مطرح شده؟ گفت: چیزی بود که به خاطرم رسید و پرسیدم کندی گفت: ممکن نیست تو و افرادی مانند تو به چنین پرسشی دست یابد! بگو این سوال را از کجا آوردی؟ شاگرد گفت: ابو محمد امام حسن عسکری (ع) به من چنین فرمان داد. کندی گفت: درست گفתי، چنین سوالی جز از آن خاندان نمی تواند باشد. آنگاه آنچه در آن زمینه نوشته بود در آتش ریخت و سوزاند.^۱

هدیه امام حسن عسکری (ع)

ابوهاشم جعفری می گوید: روزی خدمت امام حسن عسکری (ع) رفتیم و می خواستیم از آن حضرت، نقره ای بگیریم و انگشتری بسازم و به آن تبرک جویم. در محضر آن حضرت نشستیم ولی فراموشم شد که خواسته خود را عرضه کنم، وقتی برخاستم که برگردم، امام حسن عسکری (ع) انگشتری به من داد و فرمود: نقره می خواستی ما انگشتر دادیم، نگین و اجرت ساخت آن را سود کردی! گوارایت باد ای ابوهاشم! عرض کردم: سرور من! گواهی

^۱ - منتهی الامال، ج ۲، ص ۷۰۶

می دهم تو ولی خدا و امام منی که اطاعتت را جزو دینم می دانم فرمود :
خدا تورا بیامرزد ای ابوهاشم.^۱

رازداری !

عبدالعزیز بلخی می گوید: روزی در خیابان منتهی به بازار گوسفند فروش ها نشسته بودم و امام حسن عسکری(ع) را که به سوی دروازه شهر حرکت می کرد، دیدم. در دلم گفتم: خوب است فریاد کنم که "مردم! این حجت خداست او را بشناسید" ولی با خود گفتم : در این صورت مرا می کشند! وقتی امام به کنار من رسید و من به او نگریستم، انگشت سیابه را بر دهان گذاشت و اشاره کرد که «سکوت!» من به سرعت پیش رفتم و بر پاهای آن حضرت بوسه زدم. فرمود: مواظب باش، اگر فاش کنی(که شیعه هستی) کشته می شوی! شب آن روز به حضور امام رسیدم ، فرمود : باید رازداری کنی و گرنه کشته می شوی، خود را به خطر نیندازید.^۲

زیارت امامین عسکریین صلوات الله علیهما

چون به سر من رای وارد شدی و زیارت آن دو امام همام را قصد کن پس غسل نما و بعد از رعایت آداب دخول با تائی و وقار داخل حرم مطهر شو و زیارت کن آن دو بزرگوار را به این الفاظ که صحیح ترین زیارات است:

^۱ - کشف الغمة، ج ۳، ص ۴۲۱

^۲ - بحار الانوار، ج ۵۰، ص ۲۹۰

السَّلَامُ عَلَيْكُمَا يَا وَلِيِّيَ اللَّهُ السَّلَامُ عَلَيْكُمَا يَا حُجَّتِي اللَّهُ السَّلَامُ
 عَلَيْكُمَا يَا نُورِي اللَّهُ فِي ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ السَّلَامُ عَلَيْكُمَا يَا مَنْ بَدَأَ
 اللَّهُ فِي شَأْنِكُمَا أَتَيْتُكُمَا زَائِرًا عَارِفًا بِحَقِّكُمَا مُعَادِيًا لِأَعْدَائِكُمَا مُوَالِيًا
 لِأَوْلِيَائِكُمَا مُؤْمِنًا بِمَا آمَنْتُمَا بِهِ كَافِرًا بِمَا كَفَرْتُمَا بِهِ مُحَقِّقًا لِمَا حَقَّقْتُمَا
 مُبْطِلًا لِمَا أَبْطَلْتُمَا أَسْأَلُ اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمَا أَنْ يَجْعَلَ حَظِّي مِنْ
 زِيَارَتِكُمَا الصَّلَاةَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَ أَنْ يَرْزُقَنِي مُرَافَقَتِكُمَا فِي
 الْجَنَانِ مَعَ آبَائِكُمَا الصَّالِحِينَ وَ أَسْأَلُهُ أَنْ يُعْتِقَ رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ وَ
 يَرْزُقَنِي شِفَاعَتِكُمَا وَ مُصَاحَبَتِكُمَا وَ يَعْرِفَ بَيْنِي وَ بَيْنَكُمَا وَ لَا يَسْلُبَنِي
 حُبَّكُمَا وَ حُبَّ آبَائِكُمَا الصَّالِحِينَ وَ أَنْ لَا يَجْعَلَهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ
 زِيَارَتِكُمَا وَ يَحْشُرَنِي مَعَكُمْ فِي الْجَنَّةِ بِرَحْمَتِهِ اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي حُبَّهُمَا وَ
 تَوْفَنِي عَلَى مِلَّتِهِمَا اللَّهُمَّ الْعَن ظَالِمِي آلَ مُحَمَّدٍ حَقَّهُمْ وَ انْتَقِمْ مِنْهُمْ
 اللَّهُمَّ الْعَن الْأَوَّلِينَ مِنْهُمْ وَ الْآخِرِينَ وَ ضَاعِفْ عَلَيْهِمُ الْعَذَابَ وَ ابْلُغْ
 بِهِمْ وَ بِأَشْيَاعِهِمْ وَ مُحِبِّيهِمْ وَ مُتَبِعِيهِمْ أَسْفَلَ دَرَكٍ مِنَ الْجَحِيمِ إِنَّكَ
 عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ عَجِّلْ فَرَجَ وَلِيِّكَ وَ ابْنِ وَلِيِّكَ وَ اجْعَلْ
 فَرَجَنَا مَعَ فَرَجِهِمْ [فَرَجِهِ] يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

سپس جهد می‌کنی در دعا کردن برای خود و پدر و مادر خود و هر دعا
 که خواهی بکن و به نزدیک قبر ایشان رفته دو رکعت نماز بخوان آن گاه
 خود را بر هر یک از آن دو قبر بینداز و آن را بیوس و طرف راست و چپ
 صورت خود را بر قبر بگذار و بعد از آن سر بردار و بگو:

اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي حُبَّهُمْ وَ تَوْفَنِي عَلَى مِلَّتِهِمْ... تا آخر زیارت پس چهار رکعت
 نماز نزدیک سر مقدس بگزار و بعد از نماز زیارت هر قدر که خواهی نماز
 بگزار.

برای آن دو امام همام زیارت مخصوصه و مشترک در کتب ادعیه مذکور

است و اگر زائر را حال و مجال باشد مناسب است که زیارت جامعه کبیره را بخواند.

زیارت والده امام قائم(عج) حضرت نرجس خاتون(ع)

قبر آن معظمه پشت ضریح مولای ما امام حسن عسکری(ع) است پس بگو:

السَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ الصَّادِقِ الْأَمِينِ
السَّلَامُ عَلَى مَوْلَانَا أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ السَّلَامُ عَلَى الْأَئِمَّةِ الطَّاهِرِينَ
الْحُجَّجِ الْأَمِيَامِينَ السَّلَامُ عَلَى وَالِدَةِ الْإِمَامِ وَ الْمُوَدَّعَةِ أَسْرَارِ الْمَلِكِ
الْعَلَامِ وَ الْحَامِلَةِ لِشَرَفِ الْأَنَامِ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيَّتُهَا الصَّدِيقَةُ الْمَرْضِيَّةُ
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا شَبِيهَةَ أُمِّ مُوسَى وَ ابْنَةَ حَوَارِيٍّ عَيْسَى السَّلَامُ
عَلَيْكَ أَيَّتُهَا النَّقِيَّةُ النَّقِيَّةُ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيَّتُهَا الرَّضِيَّةُ الْمَرْضِيَّةُ السَّلَامُ
عَلَيْكَ أَيَّتُهَا الْمَنْعُوتَةُ فِي الْإِنْجِيلِ الْمَخْطُوبَةُ مِنْ رُوحِ اللَّهِ الْأَمِينِ وَ
مَنْ رَغِبَ فِي وَصَلَتِهَا مُحَمَّدٌ سَيِّدُ الْمُرْسَلِينَ وَ الْمُسْتَوْدَعَةُ أَسْرَارِ رَبِّ
الْعَالَمِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى آبَائِكَ الْحَوَارِيِّينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ
عَلَى بَعْلِكَ وَ وَلَدِكَ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى رُوحِكَ وَ بَدَنِكَ الطَّاهِرِ
أَشْهَدُ أَنَّكَ أَحْسَنْتِ الْكِفَالََةَ وَ أَدَيْتِ الْأَمَانَةَ وَ اجْتَهَدْتِ فِي مَرْضَاةِ
اللَّهِ وَ صَبَرْتِ فِي ذَاتِ اللَّهِ وَ حَفِظْتِ سِرَّ اللَّهِ وَ حَمَلْتِ وَلِيَّ اللَّهِ وَ
بَالِغْتِ فِي حِفْظِ حُجَّةِ اللَّهِ وَ رَغِبْتِ فِي وَصْلَةِ أَيْنَاءِ رَسُولِ اللَّهِ عَارِفَةً
بِحَقِّهِمْ مُؤْمِنَةً بِصِدْقِهِمْ مُعْتَرِفَةً بِمَنْزِلَتِهِمْ مُسْتَبْصِرَةً بِأَمْرِهِمْ مُشْفِقَةً
عَلَيْهِمْ مُؤَثَّرَةً هَوَاهُمْ وَ أَشْهَدُ أَنَّكَ مَضَيْتِ عَلَى بَصِيرَةٍ مِنْ أَمْرِكَ
مُقْتَدِيَةً بِالصَّالِحِينَ رَاضِيَةً مَرْضِيَّةً تَقِيَّةً نَقِيَّةً زَكِيَّةً فَرَضِيَّ اللَّهُ عَنْكَ وَ

أَرْضَاكَ وَجَعَلَ الْجَنَّةَ مَنْزَلَكِ وَمَاوَاكِ فَلَقَدْ أَوْلَاكِ مِنَ الْخَيْرَاتِ مَا
أَوْلَاكِ وَأَعْطَاكِ مِنَ الشَّرَفِ مَا بِهِ أُغْنَاكِ فَهَنَّاكِ اللَّهُ بِمَا مَنَحَكَ
مِنَ الْكِرَامَةِ وَ أَمْرَاكِ.

پس سر خود را بالا می کنی و می گوئی:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعْتَمَدْتُ وَ لِرِضَاكَ طَلَبْتُ وَ بِأَوْلِيَائِكَ إِلَيْكَ تَوَسَّلْتُ
وَ عَلَى غُفْرَانِكَ وَ حِلْمِكَ أَتَكَلَّمْتُ وَ بِكَ اعْتَصَمْتُ وَ بِقَبْرِ أُمِّ وَ لِيِّكَ
لُذْتُ فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ انْفَعْنِي بِزِيَارَتِهَا وَ ثَبِّتْنِي عَلَى
مَحَبَّتِهَا وَ لَا تَحْرِمْنِي شَفَاعَتَهَا وَ شَفَاعَةَ وَ لَدِهَا وَ ارْزُقْنِي مُرَافَقَتَهَا وَ
اِحْشَرْنِي مَعَهَا وَ مَعَ وَ لَدِهَا كَمَا وَ قَّفْتَنِي لِزِيَارَةِ وَ لَدِهَا وَ زِيَارَتِهَا اللَّهُمَّ
إِنِّي أَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ بِالْأَيْمَةِ الطَّاهِرِينَ وَ أَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِالْحُجَجِ الْمِيَامِينَ
مِنَ آلِ طِهِ وَ يَسَّ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ الطَّيِّبِينَ وَ أَنْ
تَجْعَلَنِي مِنَ الْمُطْمَئِنِّينَ الْفَائِزِينَ الْفَرِحِينَ الْمُسْتَبَشِّرِينَ الَّذِينَ لَا خَوْفٌ
عَلَيْهِمْ وَ لَا هُمْ يَحْزَنُونَ وَ اجْعَلْنِي مِمَّنْ قَبِلَتْ سَعِيَهُ وَ يَسَّرَتْ أَمْرَهُ وَ
كَشَفَتْ ضُرَّهُ وَ آمَنْتَ خَوْفَهُ اللَّهُمَّ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ صَلِّ عَلَى
مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ لَا تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ زِيَارَتِي إِيَّاهَا وَ ارْزُقْنِي
الْعُودَ إِلَيْهَا أَبَدًا مَا أَبْقَيْتَنِي وَ إِذَا تَوَقَّيْتَنِي فَاحْشُرْنِي فِي زُمْرَتِهَا وَ
أَدْخِلْنِي فِي شَفَاعَةِ وَ لَدِهَا وَ شَفَاعَتِهَا وَ اغْفِرْ لِي وَ لِوَالِدَيَّ وَ
لِلْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ وَ آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَ
قْنَا بِرَحْمَتِكَ عَذَابَ النَّارِ وَ السَّلَامَ عَلَيْكُمْ يَا سَادَاتِي وَ رَحْمَةَ اللَّهِ وَ
بَرَكَاتِهِ.

سرداب غیبت

این روایت به صورت متواتر از طریق شیعه و اهل سنت از پیامبر اسلام (ص) نقل گردیده که حضرت فرمودند:

«لَوْلَمْ يَبْقَ مِنَ الدُّنْيَا إِلَّا يَوْمٌ وَاحِدٌ لَطَوَّلَ اللَّهُ ذَلِكَ الْيَوْمَ حَتَّى يَخْرُجَ رَجُلٌ مِنْ وُلْدِي»

اگر از دنیا مگر یک روز باقی نمانده باشد خداوند آن روز را به اندازه ای طولانی می سازد تا مردی از دودمان من خروج کند....

تولد حضرت حجّت (عج) در سپیده دم روز جمعه نیمه شعبان ۲۵۵ هجری در همین حرم مطهر بوده است. حکیمه خاتون - دختر امام جواد (ع) و خواهر امام هادی (ع) و عمّه امام حسن عسگری (ع) - بانوی برجسته ای است که در شب میلاد امام زمان (عج) به امر امام عسگری (ع) بر بالین نرجس خاتون برای کمک به ولادت قائم (عج) حاضر شدند. حضرت قائم (عج) در هنگام تولد به اذن خداوند این آیه شریفه را تلاوت نمودند :

«وَعَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ... الاية» نور/۵۵

خداوند به کسانی از شما که ایمان آورده اند و کارهای شایسته انجام داده اند وعده داده که در روی زمین جانشین شان گردانند.

((قَالَ رَسُولُ اللَّهِ: أَلَا إِنَّ الْخَاتِمَ مِنَّا الْقَائِمُ الْمَهْدِي، أَلَا إِنَّهُ الْمُنتَقِمُ مِنَ الظَّالِمِينَ أَلَا إِنَّهُ فَاتِحُ الحُصُونِ وَهَادِمُهَا أَلَا إِنَّهُ قَاتِلُ كُلِّ قَبِيلَةٍ مِنَ أَهْلِ الشَّرْكِ أَلَا إِنَّهُ مُدْرِكُ بِكُلِّ تَارٍ لِأَوْلِيَاءِ اللَّهِ أَلَا إِنَّهُ نَاصِرُ لِدِينِ اللَّهِ ... أَلَا إِنَّهُ خَيْرَةُ اللَّهِ وَ مُخْتَارُهُ.))

رسول خدا(ص) فرمودند: بدانید که آخرین بازمانده از ما قائم مهدی(عج) خواهد بود و بدانید که اوست انتقام گیرنده از ظالمین و بدانید که اوست فاتح قلعه ها و نابود کننده آنها و بدانید که اوست قاتل هر قبیله ای از اهل شرک و بدانید که اوست درک کننده هر خونی از اولیاء خدا و بدانید که اوست یاری دهنده دین خدا و بدانید که اوست برگزیده خداوند ...

زائران عزیز توجه داشته باشند که وهابیون و نواصب چنین القاء شبهه کرده اند که شیعه معتقد است امام زمان (عج) در این سرداب مخفی شده است و از آن ظهور خواهد کرد خداوند ان شاء الله این فرقه ظالم را نابود بگرداند و بر عذاب پیروانش بیافزاید این کج اندیشان و کور مغزان که جز ترور و تکفیر حربی دیگری ندارند و تا کنون صدمات بسیاری بر پیکره اسلام عزیز از جانب کج اندیشی ها و تعصبات کور آنها وارد آمده؛ اقدام به عمل تروریستی و ضد بشری و ضد دینی دیگری زدند و سیاهه اعمال خود را سیاه تر نمودند آری این نابخردان از دین بی خبر و جاهلان متنسک بقعه و مزار شریف امامین عسگر بین(ع) را در حالی که مطاف هزاران هزار عاشق دلسوخته و پاکباز بود به خاک و خون کشیدند غافل از آن که نور خدا با این دشمنی ها خاموش نخواهد شد و تنها رسوایی آن دامنگیر این فرقه ضالّه را خواهد گرفت و جهانیان مظلومیّت شیعه و ائمه اهل بیت(ع) را به عینه مشاهده خواهند کرد.

یک کرامت در سرداب غیبت

آیت الله مرعشی نجفی، تشریف خود در سرداب مقدس سامراء، به حضور حضرت ولی عصر(عج) را این گونه تعریف می کند: زمانی که در سامراء

اقامت داشتم ، مدتی شبها در سرداب مقدس، بیتوته می کردم زمستان بود در
 اواخر یکی از آن شبها، که در سرداب مقدس بودم، با آنکه در سرداب بسته
 بود، ناگهان صدای پاییی شنیدم. فوق العاده وحشت کردم که یکی از مخالفین
 شیعه و از دشمنان اهل بیت باشد. شمعی که با خود داشتم، خاموش شده
 بود اما صدا و لحن نیکویی به گوشم رسید که فرمود: "سلام علیکم" و نام
 مرا به زبان آورد. من جواب دادم و عرض کردم: شما کی هستید؟ فرمود:
 "یک نفر از بنی اعمام شما" عرض کردم که در سرداب بسته بود شما از
 کجا وارد شدید؟ سید فرمود: "اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ" من عرض کردم: اهل
 کجا هستید؟ فرمود: "اهل حجاز هستم" سید حجازی فرمود: "چرا در این
 وقت به اینجا آمده ای؟" عرض کردم: حوائجی دارم و به جهت آنها متوسل
 شده ام. فرمود: جز یک حاجت بقیه حوائج شما برآورده خواهد شد. سپس
 آن سید حجازی سفارش هایی کردند: از جمله تاکید بر اقامه نماز جماعت،
 مطالعه و حفظ نهج البلاغه و ادعیه صحیفه سجادیه. پس من از آن سید
 حجازی خواستم که برای من به درگاه الهی دعا کند. پس دستها را به سوی
 آسمان برداشت و عرض کرد: "الهی به حق النبی و آله ، این سید را موفق به
 خدمت شرع فرما و حلاوت مناجات خود را به او بچشان و حب او را در
 قلوب مردم جای ده و او را از شر و کید شیاطین مخصوصاً حسد، مصون
 فرما" در طی صحبت، آن سید حجازی قدری تربت حضرت سیدالشهدا که
 با هیچ چیز مخلوط نشده و به اندازه چند مثقال بود ، به من داد که مختصری
 از آن تربت هنوز نزد من مانده است و یک انگشتر عقیق هم به من داد که
 هنوز هم آن را دارم و آثار فراوانی از آن دیده ام. پس از آن ناگهان سید

حجازى ناپديد شد و من از آن زمان فهميدم كه آن سيد حجازى، همان امام زمان (عج) بوده است و متأسفانه در وقت حضور، ندانستم.^١

آداب سرداب مطهر و كيفيت زيارت حضرت حجت (عج)

ابتداى درب سرداب پيش از پايين رفتن از پله‌ها بايست و بخوان:

سَلَامٌ عَلَى آلِ يَسَّ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا دَاعِيَ اللَّهِ وَ رَبَّانِيَّ آيَاتِهِ
 السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَابَ اللَّهِ وَ دِيَانَ دِينِهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَلِيفَةَ اللَّهِ وَ
 نَاصِرَ حَقِّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ وَ دَلِيلَ إِرَادَتِهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ
 يَا تَالِيَّ كِتَابِ اللَّهِ وَ تَرْجُمَانَهُ السَّلَامُ عَلَيْكَ فِي آنَاءِ لَيْلِكَ وَ
 أَطْرَافِ نَهَارِكَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَقِيَّةَ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ
 يَا مِيثَاقَ اللَّهِ الَّذِي أَخَذَهُ وَ وَكَّدَهُ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَعْدَ اللَّهِ الَّذِي
 ضَمَّنَهُ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْعَلَمُ الْمَنْصُوبُ وَ الْعَلَمُ الْمَصْبُوبُ وَ
 الْغَوْثُ وَ الرَّحْمَةُ الْوَاسِعَةُ وَ عِدَا غَيْرَ مَكْذُوبِ السَّلَامُ عَلَيْكَ حِينَ
 تَقُومُ السَّلَامُ عَلَيْكَ حِينَ تَقْعُدُ السَّلَامُ عَلَيْكَ حِينَ تَقْرَأُ وَ تُبَيِّنُ
 السَّلَامُ عَلَيْكَ حِينَ تُصَلِّيُ وَ تَقْنُتُ السَّلَامُ عَلَيْكَ حِينَ تَرْكَعُ وَ
 تَسْجُدُ السَّلَامُ عَلَيْكَ حِينَ تَهَلَّلُ وَ تُكَبِّرُ السَّلَامُ عَلَيْكَ حِينَ تَحْمَدُ وَ
 تَسْتَغْفِرُ السَّلَامُ عَلَيْكَ حِينَ تُصْبِحُ وَ تُمَسِّي السَّلَامُ عَلَيْكَ فِي اللَّيْلِ
 إِذَا يَغْشَى وَ النَّهَارِ إِذَا تَجَلَّى السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْإِمَامُ الْمَأْمُونُ
 السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْمَقْدَمُ الْمَأْمُولُ السَّلَامُ عَلَيْكَ بِجَوَامِعِ السَّلَامِ
 أَشْهَدُكَ يَا مَوْلَايَ أَنِّي أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَ

^١ - قيسات، زندگانی حضرت آية الله مرعشى نجفى، عادل علوى

أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدَهُ وَرَسُولَهُ لَا حَبِيبَ إِلَّا هُوَ وَ أَهْلُهُ وَ أَشْهَدُكَ يَا
 مَوْلَايَ أَنَّ عَلِيًّا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ حُجَّتُهُ وَ الْحَسَنَ حُجَّتُهُ وَ الْحُسَيْنَ
 حُجَّتُهُ وَ عَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ حُجَّتُهُ وَ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ حُجَّتُهُ وَ جَعْفَرَ بْنَ
 مُحَمَّدٍ حُجَّتُهُ وَ مُوسَى بْنَ جَعْفَرٍ حُجَّتُهُ وَ عَلِيَّ بْنَ مُوسَى حُجَّتُهُ وَ
 مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ حُجَّتُهُ وَ عَلِيَّ بْنَ مُحَمَّدٍ حُجَّتُهُ وَ الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ
 حُجَّتُهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّكَ حُجَّةُ اللَّهِ أَنتُمْ الْأَوَّلُ وَ الْآخِرُ وَ أَنَّ رَجَعْتَكُمْ حَقَّ
 لَا رَيْبَ فِيهَا يَوْمَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيْمَانُهَا لَمْ تَكُنْ آمَنَتْ مِنْ قَبْلُ أَوْ
 كَسَبَتْ فِي إِيْمَانِهَا خَيْرًا وَ أَنَّ الْمَوْتَ حَقٌّ وَ أَنَّ نَاكِرًا وَ نَكِيرًا حَقٌّ وَ
 أَشْهَدُ أَنَّ النَّشْرَ حَقٌّ وَ الْبَعْثَ حَقٌّ وَ أَنَّ الصِّرَاطَ حَقٌّ وَ الْمَرْصَادَ حَقٌّ
 وَ الْمِيزَانَ حَقٌّ وَ الْحَشْرَ حَقٌّ وَ الْحِسَابَ حَقٌّ وَ الْجَنَّةَ وَ النَّارَ حَقٌّ وَ
 الْوَعْدَ وَ الْوَعِيدَ بِهِمَا حَقٌّ يَا مَوْلَايَ شَقِيٌّ مَنْ خَالَفَكَمْ وَ سَعِدَ مَنْ
 أَطَاعَكُمْ فَاشْهَدْ عَلَيَّ مَا أَشْهَدْتُكَ عَلَيْهِ وَ أَنَا وَلِيُّ لَكَ بَرِيءٌ مِنْ
 عَدُوِّكَ فَالْحَقُّ مَا رَضِيْتُمُوهُ وَ الْبَاطِلُ مَا أَسْخَطْتُمُوهُ وَ الْمَعْرُوفُ مَا
 أَمَرْتُمْ بِهِ وَ الْمُنْكَرُ مَا نَهَيْتُمْ عَنْهُ فَنَفْسِي مُؤْمِنَةٌ بِاللَّهِ وَحَدُّهُ لَا شَرِيكَ
 لَهُ وَ بَرَسُولُهُ وَ بِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ بِكُمْ يَا مَوْلَايَ أَوْلِيكُمْ وَ آخِرِكُمْ وَ
 نَصْرَتِي مُعَدَّةٌ لَكُمْ وَ مَوَدَّتِي خَالِصَةٌ لَكُمْ آمِينَ آمِينَ.

پس از آن با احترام داخل سرداب مطهر شو و آن حضرت را به آن چه

خود دستور داده اند زیارت کن:

اللَّهُمَّ بَلِّغْ مَوْلَايَ صَاحِبَ الزَّمَانِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَنِ جَمِيعِ
 الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ فِي مَشَارِقِ الْأَرْضِ وَ مَغَارِبِهَا وَ بَرِّهَا وَ بَحْرِهَا
 وَ سَهْلِهَا وَ جَبَلِهَا حَيْثُمْ وَ مِيْتَتِهِمْ وَ عَنِ الْوَالِدِيَّ وَ وُلْدِيَّ وَ عَنِّي مِنْ
 الصَّلَوَاتِ وَ التَّحِيَّاتِ زِنَةَ عَرْشِ اللَّهِ وَ مِدَادَ كَلِمَاتِهِ وَ مُتْتَهَى رِضَاةٍ وَ
 عَدَدَ مَا أَحْصَاهُ كِتَابُهُ وَ أَحَاطَ بِهِ عِلْمُهُ اللَّهُمَّ [إِنِّي] أَجِدُّدُ لَهُ فِي هَذَا

الْيَوْمَ وَ فِي كُلِّ يَوْمٍ عَهْدًا وَ عَقْدًا وَ بَيْعَةً فِي رَقَبَتِي اللَّهُمَّ كَمَا
 شَرَّفْتَنِي بِهَذَا التَّشْرِيفِ وَ فَضَّلْتَنِي بِهَذِهِ الْفَضِيلَةِ وَ خَصَّصْتَنِي بِهَذِهِ
 النِّعْمَةِ فَصَلِّ عَلَيَّ عَلَى مَوْلَايَ وَ سَيِّدِي صَاحِبِ الزَّمَانِ وَ اجْعَلْنِي مِنْ
 أَنْصَارِهِ وَ أَشْيَاعِهِ وَ الذَّابِّينَ عَنْهُ وَ اجْعَلْنِي مِنَ الْمُسْتَشْهَدِينَ بَيْنَ
 يَدَيْهِ طَائِعًا غَيْرَ مُكْرَهٍ فِي الصَّفِّ الَّذِي نَعَتَ أَهْلَهُ فِي كِتَابِكَ فَقُلْتَ
 صَفًّا كَانَتْهُمْ بُنْيَانٌ مَرْصُوصٌ عَلَى طَاعَتِكَ وَ طَاعَةِ رَسُولِكَ وَ آلِهِ
 عَلَيْهِمُ السَّلَامُ اللَّهُمَّ هَذِهِ بَيْعَةٌ لَهُ فِي عُنُقِي إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ.

مسجد جامع و مأذنه مَلَوِيَّة

در فاصله نزدیکی از حرم امامین عسکریین(ع) - حدود دو کیلو متری حرم - مسجد بسیار بزرگ قدیمی و مناره ای به صورت حلزونی ماریچ و دارای ارتفاع ۵۲ متر در کنار آن به چشم می خورد این مسجد و مناره آن در زمان معتصم عباسی (۲۲۷-۲۲۱ هجری) به هدف خود نمایی ساخته شده و در عصر متوکل عباسی توسعه یافته است دیواره های مسجد دارای ۱۰ متر طول و در دیواره ها ۴۴ برج تعبیه شده است محراب مسجد در ضلع قبله نمایان است مسجد ۲۱ درب دارد برج حلزونی شکل مأذنه مسجد که برای اذان گفتن از آن استفاده می شده دارای ۵۲ متر ارتفاع می باشد این عمارت ۱۳۰۰ سال قدمت دارد و از عجایب دنیا و در جهان اسلام بی نظیر است.

از دیگر اماکن در سامرا یک قصر و مسجد امام هادی(ع) و مسجد عسکری(ع) است که باید با تاکسی رفت.

مرقد سید محمد بن امام هادی(ع)

در فاصله ۴۵ کیلو متری سامرا به سمت بغداد شهری است که به بلد سید محمد یا مختصراً بلد مشهور است در حومه این شهر مرقد سید محمد بن امام هادی(ع) قرار دارد و او عموی امام زمان(عج) و برادر امام عسکری(ع) است او مورد احترام زیاد امام هادی(ع) و امام حسن عسکری(ع) بوده و نزد امام جایگاه ویژه و ممتاز داشت و روایت شده که در مرگ او امام حسن عسکری(ع) گریبان چاک کرد و در جواب اعتراض برخی فرمود: چگونه است که موسی(ع) در مرگ هارون گریبان چاک می کند؟!

مرقد ایشان دارای بارگاه با شکوهی است کرامات زیادی از این امامزاده دیده شده به گونه ای که مردم منطقه حتی اهل سنت نیز به او عقیده دارند. میرزا حسین نوری در نجم الثاقب می نویسد: سید محمد صاحب کرامات متواتر است حتی نزد اهل سنت معروف است مردم عراق و حتی اعراب بادیه نشین نیز می ترسند به نام او سوگند یاد کنند اگر آنها را به برداشتن مالی متهم کنند آن را بر می گردانند ولی به سید محمد قسم نمی خورند زیرا عذاب آن را دیده اند.

اعمال : دو رکعت نماز هدیه به جناب سید محمد و زیارت ایشان با زیارتنامه خاصی که در حرمش موجود است و بر دیوار حک شده است. در حومه شهر بلد آرامگاه ابراهیم پسر مالک اشتر سردار با وفای علی(ع) نیز وجود دارد ابراهیم قاتل عبیدالله بن زیاد و کسی است که او را به درک واصل کرد.

نکات و توصیه های بهداشتی و امنیتی

۱- در طول سفر از آب آشامیدنی پلمپ شده و بهداشتی استفاده کنید - آب لوله کشی در عراق فقط برای شست و شو مناسب است - و از سالم بودن آب و مواد غذایی اطمینان کامل حاصل نمایید. ۲- برای احتیاط، مقداری آب و تغذلات فاسد نشدنی (مانند بیسکویت، توت خشک، آلو، پسته، مغز گردو و ...) همراه داشته باشید. همچنین همراه داشتن قرص سرماخوردگی، ضد اسهال و قرص مسکن ساده توصیه می شود. ۳- تزریق واکسنهای پیشگیرانه (مننژیت و آنفلوانزا) حداقل به فاصله زمانی ۱۵ روز قبل ۹ از حرکت، از ضروریات سفر به عتبات است. ۴- در صورت بروز هرگونه بیماری یا مصدومیت، با همراه داشتن کارت شناسایی زائر، به مراکز درمانی پیش بینی شده و شبانه روزی هلال احمر مراجعه کنید. ۵- پول (ریال) ایرانی در شهرهای زیارتی عراق رایج است، لذا نیاز به همراه داشتن ارزهای خارجی نیست. به مقدار مورد نیاز پول ایرانی برای موارد ضروری و شخصی همراه داشته باشید. ۶- بردن موبایل، دوربین عکاسی و فیلمبرداری به داخل حررها و اماکن زیارتی ممنوع است. به علاوه عکس برداری یا فیلم برداری از پایانه های مرزی، ستونهای نظامی در جاده ها، اماکن نظامی و نظایر آن مطلقاً ممنوع است. ۷- از محل تصادفات و انفجارات احتمالی دور شوید و از عکس گرفتن یا فیلم برداری از این صحنه ها اکیداً خودداری فرمایید. ۸- همراه داشتن اسناد و مدارکی مانند: شناسنامه، کارت ملی، کارت شناسایی، کارتهای اعتباری و... ضرورت ندارد و همراه داشتن کارت شناسایی زائر و کارت هتل محل اسکان و گذرنامه کافی است. ۹- به زمانها و برنامه های اعلام شده از طرف مدیر کاروان ها توجه کنید. ۱۰- احتمال معطلی و کمبود امکانات (سرویس بهداشتی و ...) در پایانه های مرزی و ایست های بازرسی وجود دارد. ۱۱- در روابط اجتماعی با شهروندان عراقی، ماموران، خادمان حرم، رانندگان و عوامل خدماتی هتلها همواره مشترکات دینی را مدنظر قرارداده و از بحث و جدل با آنها و طرح مطالب تحریک آمیز اکیداً خودداری فرمایید. ۱۲- هیچ گاه گوشی تلفن همراه خود را در اختیار افراد ناشناس قرار ندهید. ۱۳- از رفتن به تنهایی و به ویژه شبها خودداری کنید (مخصوصاً خانمها) سعی کنید شبها تا دیر وقت نشده به هتل برگردید. ۱۴- از رفتن به شهرهای دیگر و نقاطی از شهر که محل عبور زائران نیست چون امنیت ندارند خودداری نمایید.